

Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten vaikutus poliisin tietoon tulleeseen rassistiseen viharikollisuuteen vuosina 2014-2016

Jan Lindström

10/2018

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto	
Jan Lindström	Poliisi (YAMK 2017)	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten vaikutus poliisin tietoon tulleeseen rasistiseen viharikollisuuteen vuosina 2014-2016	Julkinen	
Ohjaajat	Opinnäytetyön muoto	
Yliopettaja Pekka Björk Tutkija Pirjo Jukarainen Tutkija Jenita Rauta	Tutkimustyö	
<p>Tässä tutkimuksessa selvitetään, oliko Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä vaikutusta rasististen vihamotiivin sisältäneiden viharikosten määrään vuosina 2014-2016. Lisäksi selvitetään, ilmenikö vuosien 2014-2016 rasististen vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajien joukossa tiettyjä kansallisuuksia muita enemmän. Tähän pyritään vertaamalla Poliisiammattikorkeakoulun Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa - katsauksia vuosilta 2014-2016 maahanmuuton, turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten lukumäärään samalta ajalta. Tutkimuksen kohteeksi valittiin yleisin viharikoksen motiivi, joka oli vuosien 2014-2016 vuosien tilastojen perusteella uhrin etninen tai kansallinen tausta.</p> <p>Tutkimustulosten pohjalta voidaan todeta, että viharikosten ja rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärä kasvoi Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvaessa. Vuosia 2014-2016 verratessa kuitenkin havaittiin, että vaikka rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten kappalelukumäärä kasvoi vuonna 2015 Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärään kasvaessa, prosentuaalisesti rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten määrä kuitenkin laski vuodesta 2014. Vuonna 2016 lukumäärä nousi vuoden 2014 tason yläpuolelle. Tutkimuksen pohjalta voidaan todeta, ettei tietyn kansallisuuden Suomeen saapumisen lukumäärällä ollut suoraa vaikutusta kyseisen kansallisuuden rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi tilastoitumisen lisääntymiseen.</p> <p>Lisäksi tutkimuksessa nousee esiin kansallisuuksia, joiden edustajia tilastoitiin prosentuaalisesti eniten rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten asianomistajaksi. Näiden tulosten perusteella voidaan todeta, ettei rasistinen viharikollisuus kohdistunut vuosina 2014-2016 ainoastaan Suomeen juuri saapuneisiin kansallisuuksiin, vaan ylipäätään muihin kuin etniseltä alkuperältään kantasuomalaisiin.</p>		
Sivumäärä 114	Tarkastuskuukausi ja vuosi Lokakuu 2018	Opinnäytetyökoodi (OPS) YAMK2017
Avainsanat: Viharikos, rasistinen motiivi, maahanmuuttaja, pakolainen, turvapaikanhakija, poliisin tietoon tullut viharikollisuus.		

Abstract

Author	Degree	
Jan Lindström	Police (YAMK 2017)	
Title of publication	Publicity	
Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten vaikutus poliisin tietoon tulleeseen viharikollisuuteen vuosina 2014-2016	Public	
Instructors	The form of publication	
Yliopettaja Pekka Björk Tutkija Pirjo Jukarainen Tutkija Jenita Rauta	Research	
<p>The purpose of this research is to study the effect of immigration to the rate of hate crimes containing a racist motive reported to the Finnish police. This is done by comparing the Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa -research from years 2014-2016 with the number of immigrants who arrived at Finland during 2014-2016 as an asylum seeker or a refugee. The Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa -research is an ongoing project of the Finnish Police College.</p> <p>The point of view of this research is the point of view of the victims of hate crimes containing a racist motive. The purpose of this research is to determine if the number of asylum seekers and refugees who came to Finland during years 2014-2016 had an effect on the amount of hate crimes containing racist motive (reported to the Finnish police) in 2014-2016. The other purpose is to determine were there ethnic groups that have been reported as victims of hate crimes containing a racist motive more than others.</p> <p>The findings of this research are the following. When analyzing the numbers, the amount of hate crimes containing a racist motive increased when the amount of asylum seekers and refugees increased. But percentagewise hate crimes containing a racist motive decreased from 2014 to 2015 even though a record number of foreigners arrived at Finland in 2015. Percentagewise hate crimes containing a racist motive increased from 2015 to 2016.</p> <p>No direct connection was found between the arrival of an ethnic group at Finland and becoming a victim of a hate crime containing a racist motive. But based on this research certain ethnic groups had been reported more often than other as victims of a hate crime containing a racist motive (percentagewise). Based on this research during years 2014-2016 hate crimes containing a racist motive were not focused on ethnic groups that had just arrived at Finland, but on foreigners in general.</p>		
Pages	Release date	Language
114	October 2018	Finnish
Keywords: Hate crime, racist motive, foreigner, refugee, asylum seeker, reported to the police.		

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	4
1.1. Tutkimusongelman muodostaminen.....	4
1.2. Syitä opinnäytetyön aiheen valinnalle	4
1.3. Tutkimuksen rakenne.....	6
1.3.1 Tutkimuskysymykset	6
1.3.2. Rakenne	7
1.4. Keskeisiä käsitteitä	7
2. AIEMPIA TUTKIMUKSIA	9
3. METOTODOLOGIA JA AIHEEN RAJAAMINEN	12
3.1. Tutkimusmenetelmät	12
3.2. Tilastollinen vertailu	13
3.3. Aiheen rajaaminen	14
3.3.1. Viharikosten käsittelyn rajaaminen rasistisen motiivin sisältäneisiin viharikostapauksiin.	14
3.3.2. Henkilön syntymämaa.....	15
3.3.3. Rasistien rikoksen tekijän ja uhrin välinen yhteys.....	16
3.3.4. Ajallinen rajaus	18
4. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	18
4.1. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset	18
4.1.1. Turvapaikanhakija.....	19
4.1.2. Kiintiöpakolaiset	20
4.1.3. Turvapaikanhakeminen ja ensimmäisen oleskeluluvan saaminen.....	20
4.1.4. Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat, kiintiöpakolaiset ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneet vuosina 2014-2016	21
4.2. Rasismi.....	22
4.3. Viharikos	23
4.3.1. Viharikoksen määrittely ja viharikos-käsite Suomen nykyisessä lainsäädännössä	23
4.3.2. Viharikosten määrä Suomessa vuosina 2014-2016	25
5. TILASTOT	26
5.1. Poliisiin tietoon tulleet viharikokset vuosina 2014-2016.....	26
5.2. Suomeen vuosina 2014-2016 saapuneet ulkomaalaiset.....	26
5.3. Tutkimuksessa muodostetut tilastot vuosilta 2014-2016.....	27
5.4. Vuosi 2014	28
5.4.1. Käsiteltävät kansallisuudet	28
5.4.2. Vertailtavat kansallisuudet	31
5.4.3. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhrina vuonna 2014.....	32
5.4.4. Suomeen vuonna 2014 saapuneet rasistisen rikoksen uhriksi tilastoidut turvapaikanhakijat syntymämaan mukaan	33
5.4.5. Kiintiöpakolaiset	35
5.4.6. Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoidut ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuonna 2014 syntymämaan mukaan	36
5.4.7. Sijaluvun muodostaminen	37

5.4.8. Tässä tutkimuksessa käsiteltävien Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2014	39
5.4.9. Vertailusijaluvun muodostaminen (Sijaluku2)	43
5.5. Yhteenveto vuoden 2014 taulukoiden perusteella.....	44
5.5.1. Vertailu sijalukujen perusteella	44
5.5.2. Vertailu sijalukujen 1 ja 2 perusteella	45
5.6. Vuosi 2015	46
5.6.1. Käsiteltävät kansallisuudet	46
5.6.2. Vertailtavat kansallisuudet	50
5.6.3. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhrina vuonna 2015	51
5.6.4. Suomeen vuonna 2015 saapuneet rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoidut turvapaikanhakijat syntymämaan mukaan	52
5.6.5. Kiintiöpakolaiset	55
5.6.6. Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoidut ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuonna 2015 syntymämaan mukaan	57
5.6.7. Sijaluvun muodostaminen	59
5.6.8. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2015.....	60
5.6.9. Vertailusijaluvun muodostaminen (Sijaluku2)	64
5.7. Yhteenveto vuoden 2015 taulukoiden perusteella.....	65
5.7.1. Vertailu sijalukujen perusteella	65
5.7.2. Vertailu vuosien 2014-2015 sijalukujen perusteella	68
5.8. Vuosi 2016	69
5.8.1. Käsiteltävät kansallisuudet	69
5.8.2. Vertailtavat kansallisuudet	71
5.8.3. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhrina vuonna 2016.....	72
5.8.4. Suomeen vuonna 2016 saapuneet rasistisen rikoksen uhriksi tilastoidut turvapaikanhakijat syntymämaan mukaan	73
5.8.5. Kiintiöpakolaiset	76
5.8.6. Rasistisen rikoksen uhriksi tilastoidut ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuonna 2016 syntymämaan mukaan.....	76
5.8.7. Sijaluvun muodostaminen	77
5.8.8. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2016.....	79
5.8.9. Vertailusijaluvun muodostaminen (Sijaluku2)	83
5.9. Yhteenveto kaikkien vuoden 2016 taulukoiden perusteella.....	84
6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	88
6.1. Johtopäätökset sijalukujen perusteella.....	88
6.2. Yhteenvetovertailut vuosista 2014-2016 sijalukujen perusteella	91
6.3. Yhteenveto kaavioista 2014-2016A-G	92
6.3.1. Havainnot vuosilta 2014-2016.....	92
6.3.2. Esille nousseet kansallisuudet.....	93
6.4. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän vaikutus rasistisen motiivin sisältäneeseen viharikollisuuteen	94
7. TILASTOJEN LUOTETTAVUUS	96

8. TIETOJEN PÄÄLLEKKÄISYYS	100
9. KOKONAI SARVIO TUTKIMUKSESTA JA TUTKIMUSTULOKSISTA.....	102
10. JATKOTUTKIMUSIDEOITA	105
11. LÄHTEET	107

LAKIPYKÄLÄT

HAKUSANAT

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusongelman muodostaminen

Viharikokset ovat tällä hetkellä ajankohtainen aihe. Median kehityksen kautta maailman tapahtumat vaikuttavat koko ajan voimakkaammin Suomeen ja niillä on todennäköisesti myös tätä kautta vaikutus Suomessa tapahtuviin rasistisiin viharikoksiin. Turvapaikanhakijoita on saapunut maahan viime vuosina aikaisempaa enemmän ja turvallisuustilanteeseen vaikuttaa myös maahanmuutto esimerkiksi työn tai perhesuhteiden vuoksi. On oletettavaa, ettei viharikoksen tekijä erottele uhriaan Suomeen saapumisen syyn takia vaan uhri valikoituu ulkonäkönsä tai muun ulkoisen syyn perusteella. Tästä syystä tutkimukseni käsittelee sekä turvapaikanhakijoita, kiintiöpakolaisia, että muista eri syistä Suomeen tulevia ulkomaalaisia. Turvapaikanhakijoihin, pakolaisiin, maahanmuuttajiin ja viharikoksiin liittyviä tutkimuksia on tehty laajasti, mutta tutkimuksiin perehtymisen pohjalta olen todennut, että maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten määrään olisi syytä tutkia. Tutkimukseni tarkoitus on selvittää maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutusta poliisin tietoon tulleeseen, rasistisen motiivin sisältävään viharikollisuuteen Suomessa. Tutkimuksen fokuksessa on rasistisen motiivin sisältävän viharikollisuuden asianomistaja. Mm. Poliisiammattikorkeakoulun rasismia koskevissa tutkimuksissa ei aihetta ole vielä käsitelty edellä mainitsemastani näkökulmasta. Tämä tutkimustyön aikana suorittamisen aikana olen tullut tulokseen, ettei aihetta ole käsitelty muuallakaan sillä tavoin, kuten tässä tutkimuksessa. Näihin havaintoihin palataan tämän tutkimuksen myöhemmissä luvuissa.

1.2. Syitä opinnäytetyön aiheen valinnalle

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön yhtenä osa-alueena ovat ihmisoikeudet. Tältä osin ETYJ:in toiminta keskittyy kansainvälisellä tasolla ja kansainvälisessä yhteistyössä myös viharikoksiin. Tavoitteena on puuttua henkilöihin heidän identiteettinsä ja alkuperänsä pohjalta koettuun pelkoon, syrjintään ja heihin kohdistuvaan vihaan.

Demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto¹ on osa ETYJ:iä. ODIHR:n tehtävänä on mm. edistää demokratiaa, laillisuutta, ihmisoikeuksia, suvaitsevaisuutta ja syrjimättömyyttä. ODIHR julkaisee vuosittain raportin viharikoksista.

Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA) on EU:n erillisvirasto. Sen tarkoituksena on edistää perusoikeuksien suojelua koko EU:n alueella. FRA:n toiminnan aihealueiksi on valittu 5-vuotiskaudelle oikeussuoja, rikoksen uhrin, korvaukset uhreille, tietoyhteiskunta (erityisesti yksityiselämän kunnioittaminen ja henkilötietojen suoja), romanien integraatio, oikeudellinen yhteistyö muissa kuin rikosasioissa, lasten oikeudet, syrjintä, muuttoliike ja maahanmuuttajien kotoutuminen (sis. viisumit, rajatarkastukset ja turvapaikka-asiat), rasismi, muukalaisviha ja näihin liittyvä suvaitsemattomuus.²

¹ Office for Democratic Institutions and Human Rights - ODIHR

² Brå 2016, s. 129-130

Vuonna 2009 julkaistun EU:n vähemmistöjä ja syrjintää koskevan kartoituksen tarkoituksena oli kerätä objektiivista, luotettavaa ja verrattavissa olevaa tietoa edellä mainituista aiheista. Kerätyn tiedon avulla on mm. arvioitu perusoikeuksien toteutumista, suunniteltu kehittämistoimia ja tunnistettu lisätutkimustarpeita.³ Tekemäni tutkimustyö yhtyy edellä mainittuun EU:n vähemmistöjä ja syrjintää koskevan kartoituksen mandaattiin. Viharikokset ovat tällä hetkellä ajankohtainen aihe ja niiden tutkimiseen liittyy useita osa-alueita. Tämän tutkimuksen tarkoitus on kartoittaa Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten ja rasisen motiivin sisältävän viharikollisuuden välistä suhdetta. Tutkimuksen näkökulmaksi on valittu Suomeen turvapaikanhakijana tai kiintiöpakolaisena saapuneiden ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden tilastoituminen rasisen motiivin sisältävän viharikoksen asianomistajaksi.

Koska yksi poliisin strategisen suunnittelun kulmakivistä on ennalta ehkäisevä toiminta, on aiheeni kautta mahdollista parantaa ennalta ehkäisevää toimintaa rasisen viharikosten osalta. Edellä mainittu aihe vaatii mielestäni poliisin päällystötason huomion ja tästä syystä aihe sopii poliisin päällystötutkimuksen opinnäytetyön aiheeksi. Koska ulkomaalaista alkuperää olevien henkilöiden määrä on kasvanut viime vuosina rajummin kuin aiemmin, on erittäin todennäköistä, että viharikoksia tapahtuu myös jatkossa. Tämä edellyttää tutkimuksen jatkamista myös tulevaisuudessa.

Ulkomaalaistaustaisen osuus Suomen väestöstä on noussut vuoden 1990 0,8 prosentista 5,9 prosenttiin (vuosi 2014). Vuonna 2016 ulkomaalaistaustaisten määrä Suomessa oli Tilastokeskuksen syntyperäluokituksen mukaan 365 000. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan suomalaistaustaisia ovat ne henkilöt, joiden vanhemmista vähintään toinen on syntynyt Suomessa. Ulkomaalaistaustaisia ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Suomen virallinen väkiluku oli vuoden 2016 lopussa 5 503 297. Ulkomaalaistaustaisen osuus Suomen väestöstä oli vuonna 2016 6,6 prosenttia.⁴ Vuosi 2015 oli poikkeuksellinen, koska turvapaikanhakijoiden määrä kymmenkertaistui vuoteen 2014 verrattuna.⁵ Tätä poikkeuksellisen suurta muutosta ja sen todennäköisiä seurauksia tulevaisuudessa käsitellään myöhemmin tässä työssä. Muuallakin Euroopassa turvapaikanhakijoiden määrät kasvoivat vuonna 2015 nopeasti. Pääasiallisena syynä kasvulle ovat pitkittyneet konfliktit.

Vuoden 2014 aikana pakolaisten määrä kasvoi 8,3 miljoonalla ihmisellä, ja samaan aikaan vain 126 800 ihmistä kykeni palaamaan takaisin kotimaahansa. Konfliktien pitkittymisen vuoksi myös kriisimaiden naapurimaiden kantokyky ylittyi. Kun kotiin palaamisen mahdollisuus ei näytä enää todennäköiseltä, osa ihmisistä on alkanut siirtyä vähitellen Etelä-Eurooppaan ja enenevässä määrin myös Pohjois-Euroopan maihin.⁶

³ FRA 2009, s. 268

⁴ Tilastokeskus 2017b; Tilastokeskus 2017d; Tilastokeskus 2017e

⁵ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, s. 18

⁶ Suomen pakolaisapu 2017

Kun turvapaikanhakijoiden määrän kasvu aiempaa suuremmaksi yhdistetään uudenlaiseen turvattomuuden tunteeseen Euroopan ytimessä, se voi herättää monessa epävarmuutta ja huolta tulevaisuudesta, kuten todetaan Tilastokeskuksen, Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitoksen ja Työterveyslaitoksen yhdessä tekemässä tutkimuksessa.⁷

Mikäli maahanmuuttajien kokemaan ja tekemään rikollisuuteen halutaan vaikuttaa, on rikosentorjunnassa huomioitava näiden ryhmien olemassaolo. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa sitä, että rikosentorjuntahankkeissa ja niihin liittyvissä vaikuttavuusarvioinneissa tulisi nostaa esille myös maahanmuuttajat ja tarkastella heitä myös erikseen. Näin voidaan arvioida, missä määrin yleisiä rikosentorjuntatoimia ja jo edellä mainittua poliisin strategista suunnittelutyötä voidaan hyödyntää heitä koskevissa asioissa. Myös erikoistutkija Martti Lehden mukaan olisi tärkeää suunnata erityisiä toimenpiteitä maahanmuuttajille. Tätä puoltavat tutkimukset koskien erilaisia rikos- ja rikosuhrikokemuksia. Suomessa oli vuonna 2014 muihin Euroopan maihin nähden vähän maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, mutta kuten Lehti onnistui ennustamaan vuonna 2014, tämä osuus kasvoi vuodesta 2014. Lehti kehotti jo tällöin suunnittelemaan toimenpiteitä, joilla havaittuun tilanteeseen pyritään vaikuttamaan ja varautumaan.⁸

Tämä tutkimustyö tukee Lehden kuvaaman tavoitteen saavuttamista avaamalla rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten kohdistumista Suomessa vuosina 2014-2016. Tässä tutkimuksessa pyritään tuomaan esiin Suomeen saapuneet ulkomaalaiset mahdollisimman kattavasti. Tästä syystä tarkastelun kohteena ovat turvapaikanhakijat, kiintiöpakolaiset ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneet henkilöt.

Tämä tutkimus tukee myös tulevan ennakkointia. Tutkimuksessa pyritään myös hahmottamaan mihin suuntaan rasistinen viharikollisuus on mahdollisesti kehittymässä.

1.3. Tutkimuksen rakenne

1.3.1 Tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa on kaksi tutkimuskysymystä. Ensimmäinen on tarkoitus selvittää, onko Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä ollut vaikutusta rasististen vihamotiivin sisältäneiden viharikosten määrään vuosina 2014-2016.

Toiseksi selvitetään, ilmeneekö vuosien 2014-2016 rasististen vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajien joukossa tiettyjä kansallisuuksia muita enemmän.

⁷ Nieminen, Sutela & Hannula 2014, s. 196

⁸ Lehti, ym. 2014, s. 256

Tutkimuskysymyksiin haetaan vastauksia kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla. Kerättyjen ja rajattujen tilastotietojen pohjalta saatujen tilastolukumäärien ja prosentiosuuksien avulla pyritään kartoittamaan vuosien 2014-2016 tilanne mahdollisimman kattavasti. Kerätyt ja rajatut tilastotiedot käsittävät laajan aineiston. Kattavan kartoituksen lisäksi tärkeässä asemassa ovat lähdemateriaalin ja niiden pohjalta saatujen tulosten luotettavuus ja tarkkuus.

1.3.2. Rakenne

Tutkimuksen toisessa luvussa esittelen aiempia tutkimuksia koskien maahanmuuttajia ja viharikoksia. Tarkoitukseni on avata lisää, miksi olen valinnut tämän aiheen tutkimukselleni, ja miksi juuri tietynlainen fokus on valittu. Tämän jälkeen luvussa 3 käyn läpi tutkimusmenetelmät ja syyt aineiston rajauksiin. Viharikos-aihe on laaja, joten sitä oli rajattava useammalla tavalla.

Luvussa 4 käyn läpi osatekijät, joista tämän tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostuu. Luvussa käsitellään turvapaikanhakijoita, kiintiöpakolaisia, ensimmäisen oleskeluluvan saaneita ulkomaalaisia, rasismia ja viharikoksia Suomessa.

Luvussa 5-6 käydään läpi tilastoaineisto, vertaillaan vuosien 2014-2016 havaintoja sekä esitellään tutkimuksen johtopäätökset ja yhteenveto.

Päätän tutkimukseni käsittelemällä tilastotietojen luotettavuutta luvuissa 7-8 ja luvussa 9 tuodaan esiin tämän tutkimuksen aikana muodostuneita ideoita jatkotutkimuksille. Osa jatkotutkimus-ehdotuksista käsitellään jo aiemmissa luvuissa, koska niiden esitleminen onnistuu luontevammin näissä valituissa luvuissa

1.4. Keskeisiä käsitteitä

Tämän tutkimuksen alaluvussa 1.3 käsiteltävien keskeisten käsitteiden lähteenä on ollut sama tutkimustyö⁹, mikäli muuta lähdettä ei mainita.

1.sukupolven maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut, ulkomailla syntynyt henkilö.

2.sukupolven maahanmuuttaja on syntynyt Suomessa, mutta hänen molemmat vanhempansa ovat syntyneet toisessa maassa. Tällä viitataan joskus myös hyvin pienenä lapsena Suomeen muuttaneeseen henkilöön.

2.5 sukupolven maahanmuuttaja on syntynyt Suomessa, mutta toinen hänen vanhemmistaan on syntynyt toisessa maassa. Voidaan puhua myös monikulttuuristen perheiden lapsista.

Indikaattori on sellainen tutkimuksen taikka tilaston muodostama tieto (tyypillinen muoto on tunnusluku), joka auttaa havainnoimaan tiettyä aihetta ja sen kehitystä.

⁹ Laitinen, Jukarainen, & Boberg 2016, s. 9-15

Kansalaisuus tarkoittaa ihmistä suhteessa siihen valtioon, johon hän kuuluu ja jonka valtiolliset ja yhteiskunnalliset oikeudet hänellä on.

Kansallisuus tarkoitetaan kuuluvuutta johonkin kansaan tai kansakuntaan, tiettyyn kieli- ja kulttuuriyhteyteen.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolla on YK:n pakolaistoimisto UNHCR:n myöntämä pakolaisen asema tai muu kansainvälisen suojelun tarve. Kiintiöpakolaiset ovat yleensä YK:n pakolaisleireillä, joista heitä sijoitetaan eri maihin.¹⁰

Laiton maahanmuuttaja (irregular migrant) on henkilö, joka on saapunut maahan ilman tarvittavia matkustusasiakirjoja. Laittomasti maahan tulleet henkilöt hakevat usein turvapaikkaa.

Maahanmuuttaja käsitteellä voidaan viitata vieraskielisiin (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi tai saame), ulkomaalaista syntyperää oleviin tai ulkomaan kansalaisiin.

N/A (Not available tai Not applicable). Suomeksi tämä tarkoittaa, ettei kyseistä arvoa ole mahdollista luokitella tai tietoa ei ole saatavissa.

Pahoinpitely määritellään rikoslaissa seuraavasti: ”Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa, taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan”¹¹

PX-Web on internetissä toimiva palvelinsovellus. Se tarjoaa helpon käyttöliittymän moniulotteisiin taulukkotietokantoihin.

Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoiduilla tarkoitetaan tässä työssä poliisin asianomistajaksi kirjaamia henkilöitä.

Rikosilmoitus: Esitutkinnan käynnistämistä varten poliisi tarvitsee mahdollisimman tarkan kuvauksen siitä, mitä on tapahtunut ja ketkä ovat asianosaisia. Poliisi kirjaa rikosilmoitustiedot poliisiasiain tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-apujärjestelmään.¹²

Sijaluku: Tässä tutkimuksessa käsitellään tilastotietoihin perustuvia taulukoita. Taulukoissa käsiteltävät kansallisuudet sijoitetaan taulukoihin numeraalisille sijoille. Sijaluvut muodostuvat laskemalla yhteen kansallisuuksien sijainnit käsitellyissä taulukoissa. Tämä metodi on kehitetty tätä tutkimusta varten tutkimustyön aikana.

¹⁰ Maahanmuuttovirasto 2017c

¹¹ Rikoslaki 21 5 § (21.4.1995/578)

¹² Poliisin verkkosivut 2017

Syntymämaa: Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmään merkittävälle henkilölle merkitään syntymämaa, joka määräytyy sen mukaan, mikä on ollut äidin vakituinen kotimaa syntymähetkellä.¹³

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Jos hän on kansainvälisen suojelun tarpeessa ja hänelle myönnetään turvapaikka, hän saa myös pakolaisaseman. Pakolaisaseman voi saada henkilö, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Turvapaikanhakijat saapuvat Suomeen sekä laillisesti että laittomasti.

Ulkomaalainen on henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Ulkomaalaistaustainen: Tilastokeskus on ottanut vuonna 2012 käyttöön käsitteen ulkomaalaistaustainen, jolla viitataan henkilöihin, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Tämä syntyperäluokitus on ollut jo aiemmin käytössä mm. muissa Pohjoismaissa.

Vieraskielinen: Henkilö on vieraskielinen, kun hän puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea.

Vihapuhe: Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksessa¹⁴ vihapuhe on määritelty seuraavasti: ”Vihapuhetta ovat kaikki ilmaisumuodot, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai oikeuttavat etnistä vihaa, ulkomaalaisvastaisuutta, antisemitismia tai muuta vihaa, joka pohjautuu suvaitsemattomuuteen. Tämä koskee niin aggressiivista suvaitsematonta kansallismielisyyttä kuin vähemmistöjen, siirtolaisten ja siirtolaistaustaisten ihmisten syrjintää ja vihamielisyyttä heitä kohtaan”.¹⁵

Viharikos: Viharikosta tai rasistista rikosta ei ole määritelty Suomen rikoslaissa. Rangaistuksen koventamisperusteissa on kuitenkin huomioitu rasistinen tai muuhun erilaisuuteen (kuten seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen) perustuva vihamotiivi. Poliisilla on myös mahdollisuus tilastoida rikosilmoitus viharikoksena.

2. AIEMPIÄ TUTKIMUKSIA

Kotimaista tai pohjoismaista rekisteriaineistoihin perustuvaa tutkimusta maahanmuuttajien rikollisuudesta on julkaistu suhteellisen vähän. Juhani Iivari on tutkinut maahanmuuttajien rikollisuutta laajan rekisteri- ja haastatteluaineiston pohjalta.

¹³ Tilastokeskus 2017c

¹⁴ Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus (R 97 20)

¹⁵ Poliisi 2016, s. 7-8

Tutkimuksen rekisterilähteinä ovat olleet maahanmuuttajien päärikostuomiot, maahanmuuttajia koskeneet rikosilmoitukset, ulkomaalaisten vankien vankitilastot vuosilta sekä maahanmuuttajien vankilukutiedot.¹⁶ Honkatukia ja Suurpää ovat tutkineet maahanmuuttajanuorten rikollisuutta¹⁷. Maahanmuuttajia rikosten tekijöinä on sivuttu myös esimerkiksi Lappi-Seppälän julkaisemassa katsauksessa raiskausrikosten rangaistuskäytännöstä¹⁸ ja Lehden vuonna 2008 julkaisemassa Ryöstörikoskatsauksessa¹⁹. Maahanmuuttajista rikosten uhreina kotimaista tutkimusta on vieläkin niukemmin. Noora Ellonen on tutkinut maahanmuuttajia väkivaltarikosten uhreina erilaisista näkökulmista²⁰.

Muista Pohjoismaista kattavimpia maahanmuuttajien rikollisuutta käsitteleviä väestötasoisia tutkimuksia ovat Skarðhamarin tutkimukset Norjassa²¹ sekä Martens ja Holmberg Ruotsissa²². Kardell ja Carlsson ovat tarkastelleet analyysissään ensimmäisen ja toisen polven siirtolaisten rikollisuus-tasoja Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa²³. Hällstenin, Sarneckin ja Szulkinin katsauksessa aiheena on siirtolaisnuorten rikollisuus Ruotsissa²⁴. Tutkimuksia on tehty myös maahanmuuttajataustaisten korkean rikollisuuden tason ja korkean uhriksi tilastoitumisen välisestä suhteesta. Lisäksi on tehty maahanmuuttajien ja kantaväestön rikollisuus-tasoerojen selitysmalleja, joilla on selvitetty rikollisuus-tasoeroja väestöryhmien välillä.²⁵

Poliisiammattikorkeakoulussa tehty Ulkomaalaistaustaisten rikollisuus lukuina -päättötyö on kantaa ottamaton tutkimus ulkomaalaistaustaisten rikollisuudesta.

Sen tavoitteena oli tuottaa faktaa ulkomaalaistaustaisten osuudesta Suomessa tapahtuvista rikoksista, sekä selvittää taustamaakohtaisia eroja rikoksenteossa.²⁶ Tutkimuksessa käytettyjen selvitettyjen rikosten epäillyt jaoteltiin suomalaistaustaisiin ja ulkomaalaistaustaisiin. Lisäksi ulkomaalaistaustaisista on eritelty maassa vakinaisesti asuvat ja väliaikaisesti oleskelevat. Tutkimuksessa on otettu huomioon Suomessa vakinaisesti asuvat ja väliaikaisesti oleskelevat, sekä toisen polven ulkomaalaistaustaiset.²⁷

Kuten edellä mainituissa esimerkeissä ilmenee, maahanmuuttajataustaisten tekemää rikollisuutta on tutkittu laajasti. Maahanmuuttajiin kohdistunutta rikollisuutta käsittelevissä tutkimuksissa fokus on ollut tietynlaisissa rikoksissa ja tietynlaisissa rikoksen uhreissa. Erittäin paljon on tehty kyselytutkimuksia, joissa on selvitetty, miten, missä ja millaista viharikollisuutta ja/tai rasismia kyselyyn osallistuneet ovat kokeneet.

¹⁶ Iivari 2006, s. 132-133, 136-137

¹⁷ Honkatukia & Suurpää 2008, s. 9-13

¹⁸ Lappi-Seppälä 2012, s. 64

¹⁹ Lehti, ym. 2014, s. 5-7

²⁰ Mm. Kääriäinen, Ellonen, ym. 2010, s. 159-174

²¹ Skarðhamar, ym. 2011, s. 68

²² Martens & Holmberg 2005, s. 12-14

²³ Kardell & Carlsson 2009, s. 237-261

²⁴ Hällsten, Szulkin & Sarnecki 2013, s. 456-481

²⁵ Lehti, ym. 2014, s. 66-67, 92-95

²⁶ Kotiniemi 2015

²⁷ Kotiniemi 2015, s. 5, 16

Usein näissä tutkimuksissa, esimerkiksi Honkatukian fokus on ollut rasismia laajempi, eli on keskitytty maahanmuuttajien kokemaan väkivaltaan yleisesti. Esimerkiksi Honkatukian (2005) tutkimus on käsitellyt myös perheväkivaltaa ja muuta väkivaltaa ja kaltoin kohtelua, joka ei ole sisältänyt rasismia.²⁸ Maahanmuuttajien ja rikollisuuden välisestä suhteesta on tehty lukuisia tutkimuksia myös muulla maailmassa. Esimerkiksi Butcherin tutkimuksissa käsitellään maahanmuuttajien muuttomaahan asettumisen vaikeuksia ja näistä vaikeuksista johtuvaa, pääasiassa tietyn ikäisten ja miespuolisten maahanmuuttaja tekemää rikollisuutta.²⁹

Vastaavia tutkimuksia maahanmuuton vaikutuksista rikosten määrään on tehty lukuisia mm. Yhdysvalloissa. Lisäksi on tehty useita tutkimuksia koskien vain tietynlaisia etnisyyksiä, kuten esimerkiksi latinalaisamerikkalaisia. Lisäksi tutkimuksia on tehty paljon siitä, miten maahanmuutto on vaikuttanut perheenkeskeiseen väkivaltaan ja sen osalta naisiin kohdistuvaan väkivaltaan. Ja tutkimuksia on tehty siitä, miten maahanmuutto on vaikuttanut rikosten määrään alenemiseen. Tutkimusta maahanmuuton yhteydestä maahanmuuttajiin ja ulkomaalaistaustaisiin kohdistuvaan rikollisuuteen on sen sijaan vähän. Näissäkin maahanmuuttajia on yleensä käsitelty sekä rikoksentehtijänä, että rikoksen uhrina.³⁰ Tutkimuksissa on myös vertailtu ensimmäisen, toisen ja kolmannen maahanmuuttajasukupolven rikollisuutta ja uhriksi tilastoitumista. Esimerkiksi Wickesin ja Sydesin esiin tuomassa tutkimuksessa havaittiin, että toisen ja kolmannen sukupolven maahanmuuttajat ovat alttiimpia rikoksille, koska he ovat saaneet vaikutteita Yhdysvaltalaisilta ikätovereiltaan. Mutta tässäkin tutkimuksessa tutkittiin henkilöiden tekemää rikollisuutta.³¹

Poliisiammattikorkeakoulussa on tutkittu poliisin tietoon tullutta viharikollisuutta Suomessa vuosina 2008-2016. Näissä selvityksissä kuvataan poliisin tietoon tulleita epäiltyjä viharikoksia Suomessa ja aineistona käytetään poliisin valtakunnallisia rikosilmoitustietoja.

Poliisin tietoon tulleen viharikollisuuden selvitykset ovat jatkoa rassistisen rikollisuuden vuosiselvityksille, joita on tehty sisäasiainministeriön poliisiosastolla ja Poliisiammattikorkeakoulussa vuodesta 1998 lähtien.^{32 33}

Lisäksi Suomessa on tutkittu mm. epäiltyjen viharikosten määrää ja piirteitä Suomessa (Tihveräinen 2016) ja rassistisia piirteitä sisältäviä rikosepäilyjä rikosprosessissa Helsingissä vuonna 2006 (Peutere 2008).³⁴

²⁸ Honkatukia 2005, s.58

²⁹ Butcher 2005, s. 20

³⁰ Tutkimuksia maahanmuuton vaikutuksesta rikosten määrään ovat tehneet mm. Adelman 2017; Bell 2014; Brown & Stepler 2016; Hickman, ym. 2008, Lee, ym. 2001; The Sentencing Project 2017

³¹ Wickes & Sydes 2015, s. 28-29

³² Sisäasiainministeriö 1998–2003; Keränen 2005; Ellonen 2006; Noponen 2007; Joronen 2008; Peutere 2009; 2010; Niemi 2011; Niemi & Sahramäki 2012; Tihveräinen 2013; 2014; 2015; 2016

³³ Rauta 2016, s. 4

³⁴ Poliisiammattikorkeakoulun julkaisurekisteri 2017

Edellä mainittuihin ja vastaaviin tutkimuksiin perehtymisen pohjalta voidaan todeta, että maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutusta poliisin tietoon tulleiden viharikosten määrään ei ole tutkittu ainakaan Suomessa. Havaintojeni perusteella myöskään muualla maailmassa ei ole tehty tämän tutkimuksen kaltaista työtä, ainakaan tämän työn kaltaisella fokuksella. Tästä syystä tämä tutkimus antaa tärkeää ja tarpeellista tietoa viharikollisuudesta.

3. METOTODOLOGIA JA AIHEEN RAJAAMINEN

3.1. Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa on verrattu Suomessa poliisin tietoon tulleita viharikostapauksia vuosilta 2014-2016 maahanmuuton, turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten määrään samalta ajalta. Tarkoitus on tehdä vertailu siten, että tarkastellaan muutoksia vuosien 2014-2016 aikana. Tilastotietojen pohjalta tapahtumia tarkastellaan myös vuosi-tasolla. Jos Suomeen saapuneiden lukumäärässä havaitaan tietynlainen muutos, verrataan, tapahtuiko vastaavanlainen muutos poliisin tietoon tulleiden viharikosten määrässä.

Lisäksi kartoitetaan, nouseeko 2014-2016 aikavälillä esiin tiettyjä kansallisuuksia, jotka ovat alttiimpia/todennäköisempiä viharikosten kohteita, eli onko tiettyjä kansallisuuksia kirjattu muita enemmän viharikos-rikosilmoitusten asianomistajiksi.

Poliisin tietoon tulleiden viharikosten määrät on selvitetty läpikäymällä Poliisiammattikorkeakoulun katsaukset Poliisin tietoon tulleet viharikollisuus Suomessa 2014-2016. Turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden lukumäärät on saatu Maahanmuuttoviraston ja Tilastokeskuksen tilastoista. Lisäksi on perehdytty aiheeseen liittyvään kirjalliseen materiaaliin ja tutkimuksiin.

Kuten Daniel Mears esittää väitöskirjassaan ³⁵, rikollisuuden ja maahanmuuton välistä yhteyttä ei voida vain olettaa olevan, eikä sitä voida arvioida vain suppeasta näkökulmasta.

Luotettavaa tietoa voidaan saada ainoastaan tarkastelemalla asiaa mahdollisimman laajasti ja mahdollisimman kattavasti useasta näkökulmasta, sekä käyttämällä tietoa, jonka virhemarginaali on mahdollisimman pieni. ³⁶ Tutkimukseni lähestymistapa on juuri tämä.

Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten ja rasistisen motiivin sisältävien viharikosten välistä suhdetta käsitellään tässä tutkimuksessa kolmella tavalla ja kahdeksasta näkökulmasta ja käytetyn tiedon virhemarginaalit on pyritty minimoimaan.

³⁵ The immigration-crime nexus: Toward an analytic framework for assessing and guiding theory, research, and policy.

³⁶ Mears 2016, s. 10

3.2. Tilastollinen vertailu

Tutkimuksessa vertaillaan tilastollisia aineistoja kolmella tavalla:

1. Ensinnäkin työssä verrataan Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten vuosittaista määrää poliisin tietoon tulleiden viharikosten määrään kyseisenä vuonna. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten osalta huomioidaan turvapaikanhakijat, kiintiöpakolaiset ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneet. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärässä huomioidaan erikseen myös Suomessa jo asuvat ulkomaalaisen taustan omaavat henkilöt.
2. Toiseksi kartoitetaan, nouseeko 2014-2016 aikavälillä esiin tiettyjä kansallisuuksia, eli onko tiettyjä kansallisuuksia kirjattu muita enemmän viharikos-rikosilmoitusten asianomistajiksi.
3. Kolmanneksi tarkastellaan edellä mainittujen seikkojen muutoksia vuosien 2014-2016 aikana.

Aluksi jokainen vuosi käsitellään omana kokonaisuutena ja tämän jälkeen vuosien 2014-2016 tietoja verrataan keskenään. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän vaikutusta vihamotiivin sisältäneiden rikosten lukumäärään Suomessa käsitellään monen näkökulman kautta, jotta tutkimustuloksesta saadaan mahdollisimman kattava kokonaisuus. Vertailu suoritetaan seuraavien näkökulmien kautta:

1. Vihamotiivin sisältäneiden rikosten lukumäärä kansallisuuksittain.
2. Suomeen saapuneet kansallisuudet, joita ei ole tilastoitu vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi.
3. Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden yhteislukumäärä suhteessa vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajalukumäärään.
4. Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden lukumäärä suhteessa vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajalukumäärään.
5. Suomeen saapuneiden kiintiöpakolaisten lukumäärä suhteessa vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajalukumäärään.
6. Suomeen saapuneiden ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden yhteislukumäärä suhteessa vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajalukumäärään.
7. Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden yhteislukumäärän kasvu suhteessa Suomessa jo asuviin ulkomaalaisiin (kansallisuuksittain).
8. Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden sekä Suomessa jo asuvien ulkomaalaisten (kansallisuuksittain) yhteislukumäärä suhteessa vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajalukumäärään.

Vertailu tarkentuu sijalukujen muodostamisella. Tässä tutkimuksessa käsitellään tilastotietoihin perustuvia taulukoita. Taulukoissa käsiteltävät kansallisuudet sijoitetaan taulukoihin numeraalisille sijoille. Sijaluku1 muodostuvat laskemalla yhteen kansallisuuksien sijainnit käsitellyissä taulukoissa.

Vuoden 2014 sijaluku1 muodostuu kansallisuuksien sijoittumisjärjestyksistä taulukoissa 2014A, 2014C, 2014D ja 2014E. Jokaisessa edellä mainitussa taulukossa ensimmäiselle sijalle sijoittuneelle kansallisuudelle merkitään yksi piste, toiselle sijalle sijoittuneelle kansallisuudelle kaksi pistettä ja niin edelleen. Sitten sijoituksista saadut pisteet taulukoissa 2014A, 2014C, 2014D ja 2014E lasketaan yhteen. Tästä yhteenlasketusta summasta muodostuu kansallisuuden sijaluku. Jos tietyn kansallisuuden sijoitukset edellä mainituissa taulukoissa ovat 2, 1, 1 ja 1, tämän kansallisuuden sijaluku1 on 5. Tämän tutkimuksen taulukot on koottu siten, että alhaisimman sijaluvun saanut kansallisuus mainitaan taulukossa ensimmäisenä.

Mitä alhaisempi kansallisuuden saama sijaluku1 on, sitä enemmän tämän kansallisuuden edustajiin on kohdistunut rasistisen motiivin sisältäneiden viharikoksia suhteessa kansallisuuden lukumäärään. Vastaavasti suurimman sijaluku1:den saaneen kansallisuuden edustajiin on kohdistunut vähiten rasistisen motiivin sisältäneiden viharikoksia.

Tässä tutkimuksessa tehdään myös vertailua sijaluku1:den perusteella. Vertailuissa huomioidaan sijaluku1:den perusteella sijoitusten laskua ja nousua. Näillä tarkoitetaan, että sijaluku1:den laskiessa tai huonontuessa sijaluku1 on alhaisempi kuin aiemmin. Esimerkiksi tietyn kansallisuuden sijaluku1 on ollut 11 ja seuraavassa tilanteessa se on 6. Näin ollen sijaluku1 on laskenut/huonontunut 5 pisteellä. Edellä mainittuja asioita käsitellään alaluvuissa 5.4. ja 5.5., sekä tämän tutkimuksen johtopäätöksissä (luku 6).

Vuoden 2015 ja 2016 osalta muodostetaan täysin vastaavanlaiset sijaluku1:det. Niitä käsitellään alaluvuissa 5.6. - 5.9. ja tämän tutkimuksen johtopäätöksissä (luku 6).

Sijaluku1:den lisäksi tässä tutkimuksessa käytetään vertailusijalukua (sijaluku2), joka muodostuu yhdistämällä sijaluku1 ja kansallisuuden sijoitus taulukossa, jossa käsitellään Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden ja Suomessa jo asuvien ulkomaalaisten (kansallisuuksittain) yhteislukumäärää suhteessa rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten asianomistajalukumäärään.

Sijaluku2 toimii tilasto-arvona samalla tavalla kuin sijaluku1, mutta antaa samalla vertailutietoa. Sijaluku2 käsitellään alaluvuissa 5.4. - 5.9. ja tämän tutkimuksen johtopäätöksissä (luku 6).

Tässä tutkimuksessa käytetty metodi analysoida tilastoja muodostettujen sijalukujen perusteella on kehitetty tämän tutkimustyön aikana tätä tutkimusta varten.

3.3. Aiheen rajaaminen

3.3.1. Viharikosten käsittelyn rajaaminen rasistisen motiivin sisältäneisiin viharikostapauksiin.

Syy tutkimuksen aiheen rajaamiseen rasistisen motiivin sisältäneisiin viharikoksiin oli laajuuden hallitseminen. Tästä syystä tutkimuksen kohteeksi valittiin yleisin viharikoksen motiivi, joka oli vuosien 2014-2016 vuosien tilastojen perusteella uhrin etninen tai kansallinen tausta.

Vuonna 2014 82,5 % poliisin tietoon tulleista vihamotiivin sisältäneistä rikoksista johtui uhrin etnisestä tai kansallisesta taustasta.³⁷ Vastaava luku vuonna 2015 oli 79,3 % ja vuonna 2016 77 %.³⁸

3.3.2. Henkilön syntymämaa

Henkilön etnisen taustan kriteeriksi on tässä pääsääntöisesti otettu henkilön syntymämaa. Valinta perustuu siihen, että henkilön etnisen taustan arviointi on järkevämpää tehdä syntymämaan perusteella, koska näin on todennäköisempää saada henkilön etninen tausta yksilöityä oikein. Tässä tutkimustyössä on tarkoitus arvioida tilastollisesti ulkomaalaistaustaisten henkilöiden Suomeen saapumismäärän vaikutusta ulkomaalaistaustaisen henkilön rasistisen rikoksen uhriksi tilastoitumisen määrään. Jotta tilastojen vertailusta saadaan mahdollisimman luotettava, on kaikkien tilastojen osalta pyrittävä yksilöimään henkilön etninen tausta mahdollisimman tarkasti. Turvapaikanhakijoiden ja Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osalta tilastomerkinnot on kerätty syntymämaan mukaan, mikäli niistä ei ole erillistä mainintaa. Ensimmäisen oleskeluluvan saaneista saaduissa tilastoissa henkilöt on Maahanmuuttovirastossa tilastoitu kansallisuuden, ei syntymämaan mukaan. Sama koskee kiintiöpakolaisia.³⁹

Poliisiammattikorkeakoulun tilastoissa ilmenee myös muita henkilöitä, jotka ovat joutuneet rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi, mutta näiden kansallisuuksien lukumäärät ovat olleet niin pieniä, että ne on rajattu tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Kansallisuuksien rajaus tilastoihin on tehty siten, että seuraavat kriteerit täyttyvät:

- Kansallisuuden edustajia on tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi ja uhrien määrä on yli 10 % kaikista Suomeen kyseisenä vuonna saapuneista kyseisen kansallisuuden edustajista. 10 %:n rajaus havaittiin sopivaksi. Tällöin tarkasteltavien henkilöiden lukumäärä oli riittävä, eikä käsiteltävien kansallisuuksien määrä laskenut liikaa.
- Kansallisuuden edustajia on tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi ja kansallisuuden edustajia on saapunut Suomeen turvapaikanhakijana, oleskeluluvan saaneena tai kiintiöpakolaisena siten, että Suomeen on saapunut kyseisen vuoden aikana yhteensä vähintään 100 kpl kyseisen kansallisuuden edustajaa. 100 henkilön raja valittiin siksi, että lukumäärä rajaa tutkimuksen materiaalia sopivan kokoiseksi ottaen huomioon työmäärän suhde käytössä olevaan aikaan.

³⁷ Tihveräinen 2015, s. 6

³⁸ Tihveräinen 2016, s. 5; Rauta, 2017, s. 9

³⁹ Maahanmuuttovirasto 2015b; Maahanmuuttovirasto 2016b; Maahanmuuttovirasto 2017c; Maahanmuuttovirasto 2017e;

Taulukoiden pohjana olevat tilastot koskien rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhreja sisältävät suuren osan Suomen kansalaisia. Nämä Suomen kansalaisia kuvaavat tilastoluvut sisältävät 2.sukupolven ja 2.5 sukupolven maahanmuuttajia, sekä etnisestä taustaltaan suomalaisia henkilöitä. Koska Suomen kansalaisen etnistä taustaa ei yleensä mainita rikosilmoituksessa, tässä tutkimuksessa ei eritellä Suomen kansallisuuden edustajien etnistä taustaa maahanmuuttajasukupolven kohdistuvasta viharikollisuudesta Suomessa. Aihe olisi laajentanut tutkimusta liikaa, joten Suomen kansalaisten osuus tilastoissa oli rajattava tutkimustyön ulkopuolelle. Tutkimuksessa keskitytään niihin kansallisuuksiin, joiden kohdalta syntyperä on selvitettävissä rikosilmoituksiin kirjattujen tietojen perusteella. Turvapaikanhakijoiden turvapaikan hakemisen, pakolaisuuden tai oleskeluluvan anomisen syihin ei perehdytä tässä tutkimuksessa.

3.3.3. Rasistien rikoksen tekijän ja uhrin välinen yhteys

Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoidun henkilön etnistä taustaa tarkennetaan myös tutkimalla millä perusteella henkilö on joutunut rikoksen uhriksi. Tutkimuksessa tässä alaluvussa tuodaan esiin seikat, joiden pohjalta henkilö voi joutua rasistisen motiivin sisältävän rikoksen uhriksi ilman, että uhri ja rikosentekijä tunsivat toisensa ennen rikoksen tekoa. Alkuun tuodaan esiin edellä mainitut seikat, jotka on kriminalisoitu ja kirjattu useisiin ihmisten eriarvoisuuden kieltäviin sopimuksiin. Tämän jälkeen esitellään rasistisen motiivin sisältävän rikoksen uhriksi joutumisen syitä tilastojen pohjalta.

Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa sopimusvaltioita edellytetään turvaamaan henkilöiden asema riippumatta henkilön rodusta, ihonväristä ja etnisestä alkuperästä.⁴⁰ Ihmisten eriarvoisen kohtelun kieltäviä kansainvälisiä sopimuksia käsitellään Suomen näkökulmasta Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteossa. Tämän tutkimuksen kannalta selonteko käsittelee ihmisten eriarvoisen kohtelun kieltämisen ihmisen etnisen taustan, ihonvärin, kielen, uskonnon, kansallisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen tai syntyperän perusteella.⁴¹

Toisen näkökulman pohjalta rasismin syyt voidaan jakaa myös jakaa biologisiin ja sosiaalisiin ominaisuuksiin, sekä kulttuuriin perustuvaan erilaisuuteen.⁴² Rikoslakiin on kirjattu rangaistuksen koventamisperusteeksi kohta 4, jonka mukaan rikosentekijän rangaistusta voidaan koventaa, mikäli rikoksen tekemisen vaikuttimena on ollut henkilön rotu, ihonväri, syntyperä, kansallisuus tai etninen alkuperä.⁴³ Henkilö voi olla Suomen kansalainen, hän on saattanut jopa syntyä Suomessa, mutta esimerkiksi ihonvärin perusteella voidaan todeta, että henkilön sukujuuret ovat muualla kuin Suomessa.

⁴⁰ Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus

⁴¹ Valtioneuvosto 2014, s. 23

⁴² Salonen & Villa 2006 s. 15-18

⁴³ Rikoslaki 6 luku 5 § 4-kohta, 13.5.2011/511

Rikoksenteijä ei yleensä arvioi kohdettaan syvällisemmin vaan rasismiin perustuva rikos tehdään siis pääasiassa ulkonäön tai siihen verrattavissa olevan seikan perusteella. Tällöin ei uhrin Suomeen saapumisen syyllä tai ajankohdalla, henkilön kansallisuudella tai edes syntymämaalla ole merkitystä asiassa. Seuraavaksi käsitellään tilastojen pohjalta olosuhteita, joissa rasismiin perustuva rikos on useimmiten tehty. Tilastojen avulla avataan, miten useimmissa tapauksissa henkilön ulkoinen olemus on ollut syynä rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen tekemiselle.

Vuosina 2014-2016 tehdyissä tutkimuksissa koskien poliisin tietoon tullutta viharikollisuutta Suomessa on selvitetty, että yli puolet rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen rikoksenteijöistä on kirjattu uhrille entuudestaan tuntemattomaksi tai siten, ettei kyseisen rikoksen tekijä ole tiedossa.⁴⁴ Jos rikoksenteijä on kirjattu tuntemattomaksi, on syytä olettaa, ettei tämä ollut rikoksen uhrille entuudestaan tuttu. Tutkimuksissa koskien poliisin tietoon tullutta viharikollisuutta Suomessa on selvitetty, yleisimmät rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen tekemuodot ovat pahoinpitely (sis. lievä pahoinpitely -nimikkeen), kunnianloukkaus, laiton uhkaus ja vahingonteko. Vuonna 2014 nämä rikokset muodostivat 80 % kaikista poliisin tietoon tulleista rasistisen motiivin sisältäneen rikoksista.⁴⁵ Vuonna 2015 vastaava lukema oli 77 %.⁴⁶ Vuonna 2016 vastaava lukema oli puolestaan 85 %.⁴⁷

Vuonna 2014 44,5 % edellä mainittujen rikosten rikoksenteijä on joko ollut uhrille entuudestaan tuntematon tai rikoksenteijä ei ollut tiedossa. Vastaava lukema oli vuonna 2015 55,5 % ja vuonna 2016 57 %.⁴⁸

Edellä mainittujen tilastojen perusteella voidaan todeta, että valtaosa rasistisen motiivin sisältäneistä rikoksista on sattunut tilanteissa, joissa rikoksenteijä ja rikosenuhri eivät olleet entuudestaan toisilleen tuttuja. Koska tällaisessa tapauksessa on mahdotonta arvioida henkilöä syvällisemmin, on rasistisen rikoksen tekijä arvioinut uhrinsa tämän ulkonäön, vaatetuksen, kieli, puheen, käytöksen tai muun näihin verrattaessa olevan seikan perusteella. Koska kyseessä on ollut rasistisen motiivin sisältänyt viharikos, syyt rasistisen rikoksen tekemiseen on tehty uhrin rodun, ihonvärin, etnisen alkuperän, syntyperän tai kulttuurin perusteella. Vastaavia havaintoja on tehty Ruotsissa tehdyissä tutkimuksissa, jonka mukaan vuonna 2013 73 prosenttia kaikista kirjatuista viharikostapauksista sisälsi rasistisen motiivin. Tutkimuksen mukaan fyysisen kontaktin vaativista viharikoksista 51 prosenttia tapahtui yleisellä paikalla ja 44 prosentissa kaikista selvitetystä tapauksista tekijä oli tuntematon. 72 prosenttia viharikoksista olivat uhkailuja/ei-seksuaalista ahdistelua, väkivaltaa ja kunnianloukkauksia.⁴⁹ Eivätkä edellä mainitut havainnot ole uusi ilmiö.

⁴⁴ Tihveräinen 2015, s. 23; Tihveräinen 2016, s. 31-32; Rauta 2017, s. 22, 32

⁴⁵ Tihveräinen 2015, s. 23

⁴⁶ Tihveräinen 2016, s. 31-32

⁴⁷ Rauta 2017, s. 31

⁴⁸ Tihveräinen 2016, s. 31-32; Rauta 2017, s. 22

⁴⁹ Brå 2014, s. 6-7

Jo vuonna 2003 tehdyssä tutkimuksessa noin 70 prosenttia miespuolisista maahanmuuttajataustaisista rasisien motiivin sisältäneen viharikoksen kokeneista ilmoitti, ettei tunne tekijää tai ei kerro/osaa kertoa tekijän identiteettiä. Vastaava lukema naisten kohdalla oli 60 prosenttia.⁵⁰

3.3.4. Ajallinen rajaus

Tässä tutkimuksessa käsiteltävän materiaalin tulee olla mahdollisimman tuoretta, jotta tutkimuksessa saatava tieto on mahdollisimman hyödyllistä. Vuoden 2016 tilastot sisältävät tuoreimmat tiedot, jotka on saatu tämä tutkimuksen tekemiseen. Aikajanan rajaamiselle vuoteen 2014 on useita syitä. Tilastokeskus on ottanut vuonna 2012 käyttöön käsitteen ulkomaalaistaustainen, jolla viitataan henkilöihin, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa -tutkimusten näkökulmasta viharikollisuuden tulkinta muuttui vuonna 2011, jolloin Poliisihallituksen ohje⁵¹ muutti aikaisemman suppean rasismiluokituksen kattavammaksi viharikosluokitukseksi. Samalla käyttöohjeita rasismien osalta viharikosluokituksen tarkennettiin. Muutoksen takia vuoden 2012–2016 havaintoja ei voida verrata aikaisempiin vuosiin.⁵²

Näiden syiden lisäksi oli otettava huomioon tämän tutkimuksen materiaalimäärä, laajuus ja tutkimustyön tekemiseen käytössä oleva aika, aikaväli jolle tutkimus kohdistuu, oli rajattava vuosiin 2014 - 2016.

4. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

4.1. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset

EU:n määritelmädirektiivin mukaan kansainvälistä suojelua saavaksi katsotaan henkilö, jolle on myönnetty joko pakolaisasema (hänelle on annettu turvapaikka tai hänet on otettu kiintiöpakolaisena) tai toissijaisen suojelun asema (2011/95/EU). Näiden lisäksi tilapäistä suojelua voidaan antaa henkilölle, joka on joutunut pakenemaan asuinmaastaan sotatoimien tai muun väkivaltaisen tilanteen tai ympäristökatastrofin seurauksena. Suojelutarve katsotaan tällöin lähtökohtaisesti tilapäiseksi.⁵³ Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto Suomessa ei ole vielä vanha ilmiö kansainvälisesti verrattuna. Pakolaisuus tuli tutuksi valtaosalle suomalaisista vasta 1990-luvun alussa ensimmäisten suurten somalipakolaisryhmien saapumisen myötä. Suomeen on muuttanut pakolaisena vuosina 1973–2012 yhteensä 42 524 henkilöä.⁵⁴

⁵⁰ Honkatukia 2005, s. 66

⁵¹ Poliisihallitus 2011

⁵² Rauta 2017, s. 7

⁵³ Suomen Sisäministeriön verkkosivut 2018

⁵⁴ Tilastokeskus 2017e

Maahanmuutto Suomeen on vähäistä muuhun Eurooppaan verrattuna, vaikka Suomeen kohdistuva siirtolaisuus on kasvanut 2000-luvulla. Jokaisella vainon kohteeksi joutuneella ihmisellä on YK:n ihmisoikeussopimuksen takaama oikeus hakea kansainvälistä suojelua toisesta maasta, mikäli hänen kotimaansa ei kykene suojaamaan.

4.1.1. Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija saapuu Suomeen itsenäisesti ja hakee turvapaikkaa kansainvälisen suojelun perusteella. Turvapaikkahakemusta ei voi tehdä Suomen rajojen ulkopuolelta tai Suomen edustustoista. Päästäkseen Suomeen EU:n ulkopuolelta tulijalla on yleensä oltava passi ja viisumi. Viisumeita ei kuitenkaan myönnetä henkilöille, joiden oletetaan hakevan turvapaikkaa. Tämä ajaa ihmisiä turvautumaan salakuljettajiin ja väärennetyihin passeihin. Geneven pakolaissopimuksen mukaan turvapaikkaa hakeva ihminen ei oleskele laittomasti maassa, huolimatta siitä, miten hän on maahan matkustanut. Saapuessaan Suomeen turvapaikanhakija jättää turvapaikkahakemuksen poliisille tai rajaviranomaisille. Hakemuksen käsittelyn ajan turvapaikanhakija voi asua joko vastaanottokeskuksessa tai itsenäisesti ja omakustanteisesti järjestämässään majoituksessa.

Päätöksen turvapaikan myöntämisestä Suomessa tekee maahanmuuttovirasto. Ennen turvapaikkahakemuksen käsittelyä maahanmuuttovirasto tutkii, onko jokin toinen valtio vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä Dublin-sopimuksen mukaisesti.

Tämä tarkoittaa, että jos turvapaikanhakija on jo rekisteröity jossain toisessa maassa, hänet yleensä palautetaan tähän maahan. Dublin-sopimus ei kuitenkaan velvoita jäsenmaita palauttamaan hakijoita toisiin maihin, vaan valtiot saavat aina ottaa hakemuksen käsiteltäväkseen.⁵⁵

Muutoin turvapaikkahakemus tutkitaan, ja haastattelun avulla selvitetään hakijan perusteet kansainvälisen suojelun tarpeelle. Samalla tutkitaan, voiko hakija saada oleskeluluvan myös muulla, esim. perhesiteen, työn tai yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella. Turvapaikanhakijalle voidaan myöntää joko turvapaikka tai vaihtoehtoisesti oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella. Aiemmin oli mahdollista saada oleskelulupa myös humanitaarisen suojelun perusteella, mutta tämä kansainvälisen suojelun kategoria poistettiin ulkomaalaislaista toukokuussa 2016.

Jos tarvittavat perusteet turvapaikan tai oleskeluluvan saamiselle eivät täyty, hakija käännytetään takaisin turvalliseksi katsottuun alkuperä- tai läpikulkumaahan. Kansainvälisten sopimusten nojalla Suomea sitoo palautuskielto, joka tarkoittaa, ettei ketään saa käännyttää tai karkottaa alueelle, jolla hän voi joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi. Säännökset turvapaikan tai oleskeluluvan myöntämisestä perustuvat Geneven pakolaissopimukseen, Euroopan ihmissoikeussopimukseen sekä YK:n kidutuksen vastaiseen sopimukseen.⁵⁶

⁵⁵ Suomen pakolaisapu 2017

⁵⁶ Suomen pakolaisapu 2017

Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden määrä on vaihdellut 1990- ja 2000-luvuilla, jolloin Suomeen on saapunut vuosittain noin 1000–4000 turvapaikanhakijaa.

Vuonna 2014 Suomessa jätettiin 3651 turvapaikkahakemusta. Eniten hakijoita saapui Irakista (23 %), Somaliasta (11 %) ja Ukrainasta (8 %).⁵⁷ Vuonna 2015 Suomeen saapuneiden kansainvälistä suojelua hakeneiden ihmisten määrä kasvoi huomattavasti. Vuoden 2015 aikana Suomeen oli saapunut 32478 turvapaikanhakijaa. Valtaosa tulijoita saapui Irakista (osuus 63 %), Afganistanista (osuus 16 %), Somaliasta (osuus 6 %) ja Syyriasta (osuus 3 %).⁵⁸ Vuonna 2016 Suomeen saapui 5651 turvapaikanhakijaa. Lukumääriltään merkittävimmät lähtömaat olivat Irak (osuus 22 %), Afganistan (osuus 13 %), Syyria (osuus 11 %) ja Somalia (osuus 8 %).⁵⁹

4.1.2. Kiintiöpakolaiset

Pakolaiskiintiön suuruudesta päättää eduskunta. Vuodesta 2001 lähtien se on ollut 750. Vuosille 2014 ja 2015 kiintiö nostettiin 1050 henkilöön Syyrian sodan vuoksi. UNHCR⁶⁰ esittää Suomelle pakolaisiksi katsomiaan henkilöitä, jonka pohjalta sisäministeriö, ulkoministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö valmistelevat esityksen pakolaiskiintiön kohdentamisesta alueellisesti. Lopullisen valinnan tekevät Suomen maahanmuuttoviranomaiset henkilökohtaisten haastattelujen perusteella pakolaisten oleskelumaissa, usein pakolaisleireillä. Kiintiössä valitut ihmiset saavat Suomessa pakolaisaseman ja määräaikaisen oleskeluluvan, jolle voi myöhemmin hakea jatkoa. Kiintiöpakolainen pääsee muuttamaan Suomeen, kun kunta myöntää hänelle kuntapaikan. Pakolaisten kuntiin sijoittamisesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Viime vuosina kuntapaikoista on ollut pulaa ja kiintiöpakolaiset ovat joutuneet odottamaan kuntaan sijoitusta pakolaisleireillä pitkään.⁶¹

4.1.3. Turvapaikanhakeminen ja ensimmäisen oleskeluluvan saaminen

Maahanmuuttoviraston mukaan vuonna 2014 turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika sen vireille laitosta ensimmäiseen ratkaisuun oli 170 vuorokautta. Vuonna 2015 vastaava käsittelyaika oli 117 vuorokautta ja vuonna 2016 käsittelyaika oli 261 vuorokautta.⁶² Käsittelyajan jälkeen turvapaikanhakija tilastoidaan ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi, mikäli häntä ei poisteta maasta.

Käsittelyajat vaihtelevat kuitenkin paljon, koska hakemuksia käsitellään useissa eri jonoissa.

⁵⁷ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, s.17

⁵⁸ Maahanmuuttovirasto 2016

⁵⁹ Maahanmuuttovirasto 2017b

⁶⁰ United Nations High Commissioner for Refugees on YK:hon kuuluva, pakolaisten etuja suojelemaan perustettu pakolaisapujärjestö. Se on osa YK:n kehitysryhmää (United Nations Development Group)

⁶¹ Suomen pakolaisapu 2017

⁶² Maahanmuuttovirasto 2017, s.19-20

Esimerkiksi ilmeisen perusteettomiksi katsottavat hakemukset käsitellään muita nopeammin. Vuonna 2015 Suomeen tuli turvapaikanhakijoita monta kertaa enemmän kuin aiempina vuosina. Siksi hakemusten käsittely on ruuhkautunut ja myös kutsua turvapaikkapuhutteluun voi joutua odottamaan useita kuukausia. Maahanmuuttovirasto tekee ensimmäisen oleskelulupapäätöksen turvapaikanhakijalle hänen puhuttelunsa jälkeen. Turvapaikkahakemuksen käsittelyaika arvioidaan puhuttelussa. Maahanmuuttovirasto antaa turvapaikkapuhuttelussa arvion siitä, koska turvapaikanhakija saa päätöksen hakemukseensa. Käsittelyaikaan vaikuttaa mm. joudutaanko hakemukseen pyytämään lisäselvityksiä. Jos päätös on myönteinen, hakija saa yleensä joko pakolaisstatuksen tai oleskeluluvan toissijaisen tai humanitaarisen suojelun perusteella. Oleskelulupa voidaan myöntää myös yksilöllisistä inhimillisistä syistä. Tämän jälkeen hänelle etsitään kuntapaikka ja kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan voi alkaa. Kielteinen päätös voidaan joko tehdä nopeutetussa tai normaalissa menettelyssä tai hakemus voidaan jättää tutkimatta. Päätöksen laatu vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten henkilön maasta poistaminen voi tapahtua.⁶³

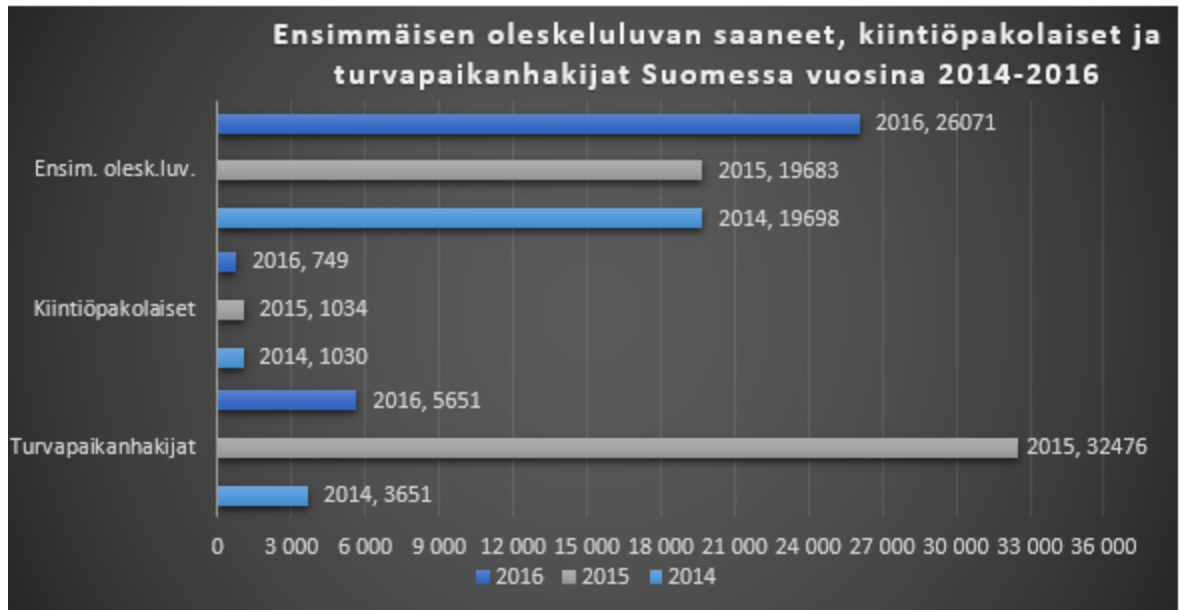
Oleskelulupaa voi hakea myös perhesiteen, opiskelun, työn tai elinkeinon harjoittamisen perusteella. Lisäksi lupaa voi hakea suomalaisen syntyperän ja paluumuuton perusteella. Pääsääntöisesti ensimmäistä oleskelulupaa on haettava ennen Suomeen tuloa Suomen edustustossa kotimaassasi. Oleskelulupaa ei voi hakea toisen maan edustustosta.⁶⁴

4.1.4. Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat, kiintiöpakolaiset ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneet vuosina 2014-2016

Kuten kaaviosta 2014-2016 ilmenee, valtavia muutoksia voidaan havaita ainoastaan turvapaikanhakijoiden lukumäärässä vuonna 2015. Tämän taulukon tarkoitus on auttaa hahmottamaan vuosina 2014-2016 Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumääriä. Näihin lukuihin palataan tarkemmin tämän tutkimustyön Tilastot -luvussa (luku 5).

⁶³ Maahanmuuttovirasto 2017d; Pakolaisneuvonta ry 2017

⁶⁴ Maahanmuuttovirasto 2018

Kaavio 2014-2016: Ensimmäisen oleskeluluvan saaneet, kiintiöpakolaiset ja turvapaikanhakijat Suomessa kappalelukumäärittäin vuosina 2014-2016.

4.2. Rasismi

Kokemuksen, asian, tapahtuman tai tilanteen määrittely rasismiksi riippuu aina osittain tulkitsijan näkökulmasta. Sanaan rasismi liittyy vahva tunnelataus, joka voi tehdä sen käsittelystä vaikeaa, koska erittäin latautuneen sanan käyttöä halutaan joskus vältellä.

Verrattaessa suomalaista rasismia tai etnisten vähemmistöjen asemaa Suomessa muiden maiden tilanteeseen, on otettava huomioon, että rasismilla on myös paikalliset erityispiirteet ja ilmenemismuodot. Rasismi on kuitenkin kaikissa esiintymismuodoissaan aina vakavasti otettavaa, niin yhteiskunnallisella, kuin yksilöllisellä tasolla ja siihen tulee puuttua. Rasismi tulee tunnistaa, jotta siihen voidaan puuttua. Useammassakin julkaisussa lainatun erityisasiantuntija Timo Makkosen mukaan rasismissa voidaan hahmottaa kolme pääulottuvuutta: ideologia, toiminta, ja olosuhde. Rasismilla on perinteisesti tarkoitettu ideologiaa, jonka mukaan ihmiset voidaan jakaa biologisiin ja sosiaalisiin ominaisuuksiin pohjautuviin ”rotuihin” syntyperänsä perusteella. Nämä ”rodut” ymmärretään perusteeksi ryhmien välisen hierarkkisen järjestyksen arvottamiselle. Rasistisen ideologian toinen muoto korostaa ”rotujen” sijasta kulttuuriin perustuvaa erilaisuutta. Tässä niin kutsutussa kulttuurirasismissa usein korostetaan kulttuurien erillään pitämisen luonnollisuutta, mitä tuetaan tulkitsemalla kulttuuri absoluuttisena ja muuttumattomana tekijänä.

Kulttuuriin tai ”rotuun” perustuvalla arvottamisella ei kuitenkaan käytännössä ole suurta eroa, eikä ”rodun” ja kulttuurin käsitettä voida aina yleisessä kielenkäytössä erottaa. Perinteisestä rasismista itsensä irtisanovat henkilöt saattavat osoittaa tukensa ajatuksille, että tietyt kulttuurit eivät sovi yhteiseloön ”meidän” kulttuurimme kanssa. Rasismin muotona voi olla myös rasismi toimintana.

Tällä tarkoitetaan, että henkilön tietoisena päämääränä tai hänen toimintansa seurauksena on henkilön (tai ryhmän) ihmisoikeuksien kieltäminen tai vaarantuminen. Perusteena toiminnalle on toiminnan kohteena olevan henkilön (tai ryhmän) todelliset tai kuvitellut etniset tai ”rodulliset” ominaisuudet. Rasistisella toiminnalla on kaksi päätyyppiä, alistaminen ja poissulkeminen (kulttuurirasismi). Rasismi voi ilmetä myös olosuhteena. Tietty ryhmät voivat jäädä tiettyjen etujen ulkopuolelle tai muuten joutua huonompaan asemaan, koska erilaiset käytännöt, toiminnot ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat tuottaa eriarvoisuutta. Esimerkiksi maahanmuuttajat voivat joutua huonompaan asemaan työmarkkinoilla, jos heille ei tarjota mahdollisuuksia suomen kielen oppimiseen tai heidän lähtömaassaan saamaansa koulutusta ei tunnusteta Suomessa. Tällainen rasismi ei välttämättä edellytä suoranaisen rasistisen motiivin olemassaoloa. Institutionaalinen rasismi taas ilmenee valtion hallinnossa tai sen rakenteissa. Jos lain säännöksen tai viranomaiskäytännön käytännön tulos on se, että jonkun oikeudet eivät toteudu tasavertaisella tavalla hänen alkuperänsä vuoksi, voi kyse olla institutionaalisesta rasismista.⁶⁵

4.3. Viharikos

Yleisempänä käsitteenä viharikos ilmestyi Yhdysvalloissa 1980-luvulla. Tällöin viharikos-käsite oli nykyiseen verrattuna suppea. Käsitettä käytettiin kuvaamaan tummaihoisiin, juutalaisiin ja aasialaisiin kohdistuneita väkivallantekoja.⁶⁶

Kunnes erilaiset järjestöt Yhdysvalloissa alkoivat kiinnittää huomiota vähemmistöjen oikeuksiin. Tällöin viharikoksiin liittyviä säädöksiä ja lakeja alettiin säätää. Aluksi lait koskivat pääasiassa rasistisesti tai uskonnollisesti motivoituneita rikoksia. Myöhemmin lainsäädäntöä laajennettiin huomioimaan myös muut vihamotiivit.⁶⁷ Euroopassa viharikos-käsitettä alettiin käyttää 1990-luvulla. Kuten Yhdysvalloissakin, myös Euroopassa viharikoksilla viitattiin aluksi pääasiassa vain rasistisiin rikoksiin.⁶⁸

4.3.1. Viharikoksen määrittely ja viharikos-käsite Suomen nykyisessä lainsäädännössä

Viharikokselle ei ole yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää Suomessa, eikä sitä määritellä Suomen rikoslaissa. Suomen rikoslaki ei myöskään tunne määritelmää rasistinen rikos. Rikoslain rangaistuksen koventamisperusteissa on kuitenkin otettu huomioon teon rasistinen vihamotiivi, jota vuonna 2011 laajennettiin huomioimaan myös muut vihamotiivit. Rikoslaissa mainitaan viharikosten motiiveiksikin mainittuja määritelmiä.

⁶⁵ Salonen ja Villa 2006, s. 15-17

⁶⁶ Green ym. 2003, s. 27-28

⁶⁷ Grattet & Jennes 2001, s. 583

⁶⁸ Green ym. 2003, s. 28

Tämä tarkoittaa rikoksen tekemistä rotuun, ihonväriin, syntyperään, kansalliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen perustuvasta vaikuttimesta taikka niihin rinnastettavasta muusta vaikuttimesta ⁶⁹. Viharikoksen määritelmä täyttyy jo tekijän olettaessa uhrin kuuluvan johonkin edellä mainituista ryhmistä. Tämä tarkoittaa, ettei uhrin todellisella viiteryhmällä näin ollen ole merkitystä. On myös mahdollista, että viharikoksen uhri on läheisessä suhteessa edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvan henkilön kanssa ja valikoituu tätä kautta rikoksen uhriksi. Viharikoksen uhrilla voi olla myös vain yhteys edellä mainittuihin ryhmiin kuuluviin henkilöihin. Esimerkiksi viharikos-teko voi kohdistua vastaanottokeskuksen työntekijään hänen työnsä takia. ⁷⁰

Koventamisperusteen lisäksi rikoslaissa mainitaan joitakin rikoksia, joiden tunnusmerkistöön sisältyy vihamotiivi. Näitä rikosnimikkeitä ovat syrjintä, kiihottaminen kansanryhmää vastaan ja törkeä kiihottaminen kansanryhmää vastaan ⁷¹.

Poliisin tehtävänä ei ole tehdä omaa arviota onko kyseessä viharikos, vaan teko luokitellaan viharikokseksi, jos esimerkiksi asianosainen pitää tekoa rasistisena. ⁷² Suomen rikoslainsäädännössä rikokseksi määritellyistä teoista periaatteessa mikä tahansa voi olla viharikos. Sen ratkaisee teon motiivi. Yleisimpiä rikoksia, joihin sisältyy etniseen tai kansalliseen taustaan perustuva motiivi ovat pahoinpitely, laitton uhkaus ja kunnianloukkaus. ⁷³

Viharikos määritellään Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2016 -selvityksessä seuraavasti: ”Viharikos on henkilöä, ryhmää, jonkun omaisuutta, instituutiota tai näiden edustajaa kohtaan tehty rikos, jonka motiivina ovat ennakkoluulot tai vihamielisyys uhrin oletettua tai todellista etnistä tai kansallista taustaa, uskonnollista vakaumusta tai elämäkatsomusta, seksuaalista suuntautumista, sukupuoli-identiteettiä, sukupuolen ilmaisua tai vammaisuutta kohtaan”. ⁷⁴

EU:n taholta Suomi on velvoitettu keräämään tietoa viharikoksista ja parantamaan niiden tunnistusta. Tunnistaminen on tärkeää, koska viharikokset luovat ja ylläpitävät ennakkoluuloja ja vihamielisyyttä yhteiskunnassa. Viharikokset voivat aiheuttaa pelkoa ryhmissä ja yksilöissä, joihin ne kohdistuvat. Viharikosjuttujen luokittelua tarvitaan, jotta tietokannasta saadaan poimittua mahdolliset viharikosteot. Niitä tutkimalla saadaan tietoa ilmiöstä, uhreista ja tekijöistä. Näin saadaan parannettua turvallisuustilanteen hahmottamista ja tiedon tuottamista viharikoksista. ⁷⁵

⁶⁹ Rikoslaki 6 luku 5 § kohta 4 (13.5.2011/511)

⁷⁰ Poliisi 2016, s. 7

⁷¹ Rikoslaki 11 luku 10§ (13.5.2011/511); Rikoslaki 11 luku 10a§ (13.5.2011/511); Rikoslaki 11 luku 11 § (13.11.2009/885)

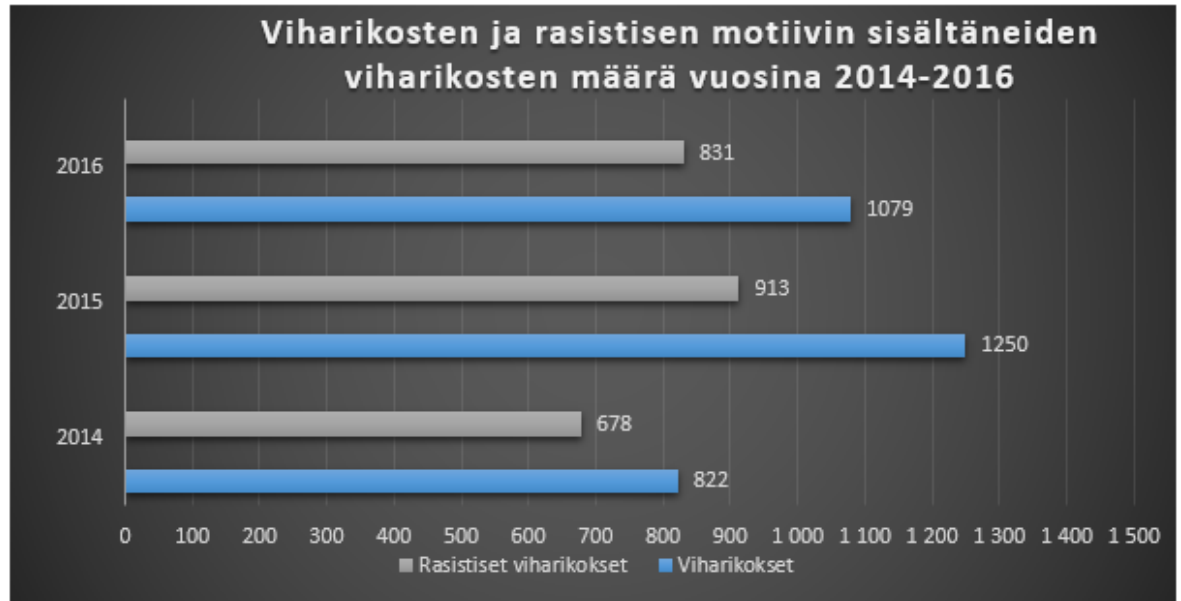
⁷² Ylivirta, Janne; Rauta, Jenita ym. 2016

⁷³ Rauta, 2017, s. 2, 4

⁷⁴ Rauta, 2017, s. 5

⁷⁵ Ylivirta, Janne; Rauta, Jenita ym. 2016

4.3.2. Viharikosten määrä Suomessa vuosina 2014-2016

Kaavio 2014-2016A: Viharikosten ja rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärä vuosina 2014-2016.

Poliisiin tietoon tuli yhteensä 822 viharikokseksi luokiteltua rikosilmoitusta vuonna 2014. Näistä ilmoituksista 82,5 % sisälsi rasistisia piirteitä (678 kpl). Suomeen saapui vuonna 2014 24378 ulkomaalaista turvapaikanhakijana, kiintiöpakolaisena tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneena.⁷⁶ Vuonna 2015 poliisiin tietoon tuli 1250 epäiltyä viharikosta. 73 % näistä rikoksista sisälsi rasistisia piirteitä (913 kpl).⁷⁷ Vuonna 2016 poliisiin tietoon tuli 1 079 rikosilmoitusta epäillyistä viharikoksista. Näistä rikoksista 77 % sisälsi rasistisia piirteitä (831 kpl).⁷⁸ Viharikosten lukumäärä on noussut vuodesta 2014 ja sama koskee myös rasististen viharikosten lukumäärää. Vaikka viharikosten lukumäärä laskee verrattaessa vuosia 2015 ja 2016, rasistisia piirteitä sisältäneiden rikosten osuus viharikoksien kokonaismäärästä kasvoi prosentuaalisesti vuonna 2016. Suomeen saapui vuonna 2015 53193 kpl ja vuonna 2016 32471 kpl ulkomaalaista turvapaikanhakijana, kiintiöpakolaisena tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneena.⁷⁹ Rasististen viharikosten lukumäärään palataan tämän tutkimuksen seuraavassa luvussa.

⁷⁶ Tihveräinen 2015; Tihveräinen 2016; Rauta 2017; Maahanmuuttovirasto 2015; Maahanmuuttovirasto 2015b; Maahanmuuttovirasto 2017c;

⁷⁷ Tihveräinen 2016, s. 4

⁷⁸ Rauta, 2017, s. 2

⁷⁹ Tihveräinen 2016; Rauta 2017; Maahanmuuttovirasto 2016; Maahanmuuttovirasto 2016b; Maahanmuuttovirasto 2017b; Maahanmuuttovirasto 2017c; Maahanmuuttovirasto 2017d; Maahanmuuttovirasto 2017e

5. TILASTOT

5.1. Poliisin tietoon tulleet viharikokset vuosina 2014-2016

Poliisiammattikorkeakulussa tehtyjen Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2016 -selvitysten aineistona ovat poliisin valtakunnalliset rikosilmoitustiedot.

Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa -selvitykset ovat jatkoa rasistisen rikollisuuden vuosiselvityksille, joita on tehty vuodesta 1998 lähtien sisäasiainministeriön poliisiosastolla ja Poliisiammattikorkeakoulussa. Vuonna 2009 rasistisen rikollisuuden seuranta laajennettiin viharikosseurannaksi. Viharikoksiksi on määritelty henkilöä, ryhmää, jonkun omaisuutta, instituutiota tai näiden edustajaa kohtaan tehdyt rikokset, joiden taustalla ovat ennakkoluulot tai vihamielisyys uhrin oletettua tai todellista etnistä tai kansallista taustaa, uskontoa tai vakaumusta, seksuaalista suuntautumista, sukupuoli-identiteettiä, sukupuolen ilmaisua tai vammaisuutta kohtaan.⁸⁰ Vuoden 2016 aikana poliisille tehtiin yhteensä 1 079 rikosilmoitusta epäillyistä viharikoksista. Tämä on 14 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Suurin osa (77 %) rikosilmoituksista sisälsi etniseen tai kansalliseen taustaan kohdistuneita rikoksia. Yleisin rikoslaji oli pahoinpitelyrikos. Tavallisimmin tapahtumapaikkana etniseen tai kansalliseen taustaan perustuvissa rikoksissa oli julkinen ulkoilmapaikka, kuten tie, katu tai tori, vastaanottokeskus sekä ravintolat ja niiden edustat.⁸¹

5.2. Suomeen vuosina 2014-2016 saapuneet ulkomaalaiset

Tämän tutkimuksen tilastoihin pohjautuvissa taulukoissa kuvataan Suomessa vuonna 2014-2016 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen henkilöiden lukumäärää syntymämaan perusteella. Lisäksi edellä mainituissa taulukoissa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2014-2016 turvapaikanhakijana, oleskeluluvan saaneena tai kiintiöpakolaisena. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoituneiden henkilöiden sarake on merkitty lyhenteellä

- AO, joka tarkoittaa asianomistajaa rikostutkinnassa.

Lisäksi tilastossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2014-2016

- turvapaikanhakijana (sarake on merkitty lyhenteellä Turv.paik.),
- oleskeluluvan saaneena (sarake on merkitty lyhenteellä Oleskel.lup.) tai
- kiintiöpakolaisena (sarake on merkitty lyhenteellä Kiintiöpak.).

Oleskelulupien osalta tämän tutkimuksen tilastoissa on otettu huomioon myönteiset ensimmäiset oleskeluluvat.

⁸⁰ Peutere 2009, s. 79

⁸¹ Rauta, 2017, s. 14

Tämä valinta perustuu siihen, että myönnetyn ensimmäisen oleskeluluvan pituus on yleensä vuosi, ellei lupaa nimenomaisesti haeta lyhyemmäksi ajaksi ⁸² ja tämä tilastotutkimus on vertailututkimus vuosi-tasolla. Tämän tutkimuksen tilastot on koottu Maahanmuuttoviraston ja Tilastokeskuksen tilastoista, sekä Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksista koskien poliisin tietoon tullutta viharikollisuutta Suomessa. Tilastot on kerätty vuosilta 2014-2016.

5.3. Tutkimuksessa muodostetut tilastot vuosilta 2014-2016

Tässä tutkimuksessa käsiteltävät kansallisuudet on valittu sen pohjalta mitä kansallisuuksia on tilastoitu vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2014-, 2015- ja 2016 -tutkimuksissa. Edellä mainittuja tietoja on verrattu samoina ajankohtina Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumääriin. Aiheen rajaamista käsittelevässä luvussa läpi käytyjen kriteerien perusteella tutkimukseen valitut kansallisuudet ovat lähes samat kaikkien käsiteltävien vuosien (2014-2016) tilastoissa, joten tilastoja on mahdollista verrata keskenään.

Vuonna 2014 käsiteltäviä kansallisuuksia on 13 kpl. Kansallisuudet ovat:

1. Etiopia
2. Ghana
3. Irak
4. Iran
5. Kongon demokraattinen tasavalta
6. Marokko
7. Neuvostoliitto
8. Ruotsi
9. Somalia
10. Sudan
11. Turkki
12. Venäjän federaatio
13. Viro

Vuonna 2015 kansallisuuksia tulee mukaan yksi lisää, Afganistan ja vuonna 2016 kansallisuuksien lukumäärä nousee vielä yhdellä kansallisuudella - Thaimaa. Nämä kansallisuudet muodostavat ryhmän A.

Näiden lisäksi jokaiselta vuodelta (2014-2016) on kerätty vertailuryhmä (ryhmä B), joka koostuu samoilla kriteereillä valituista kansallisuuksista, mutta joiden edustajista yhtään ei tilastoitu vihamotiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi.

⁸² Maahanmuuttovirasto 2018

Tämän tutkimuksen taulukoissa ja kaavioissa käytetään termiä ”Suomeen saapuneet ulkomaalaiset” tai ”Suomeen saapuneet kansallisuudet”. Suomeen saapuneeksi ulkomaalaiseksi lasketaan tässä tutkimuksessa turvapaikanhakijana ja kiintiöpakolaisena Suomeen saapuneet, sekä Suomessa ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuosilta 2014-2016. Maininnoilla ”henkilön kansallisuus” tai ”ulkomaalaiset kansallisuus” tarkoitetaan henkilön syntymämaata, mikäli muuta ei erikseen mainita.

5.4. Vuosi 2014

5.4.1. Käsiteltävät kansallisuudet

Taulukko 2014A kuvaa Suomessa vuonna 2014 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen henkilöiden lukumääriä syntymämaan mukaan luokiteltuna (asianomistaja, AO).

Taulukko 2014A: Lähtökohtatiedot					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak	Yhteensä
1. Somalia	100	411	668	0	1079
2. Neuvostoliitto	41	0	0	0	0
3. Irak	34	826	479	0	1305
4. Venäjän fed.	25	198	3526	0	3724
5. Ruotsi	23	0	0	0	0
6. Viro	16	0	0	0	0
7. Iran	15	95	270	0	365
8. Turkki	15	44	546	0	590
9. Marokko	14	87	119	0	206
10. Etiopia	7	31	33	0	64
11. Kongon dem. tasav.	6	30	68	146	244
12. Sudan	6	7	30	165	202
13. Ghana	1(kansalai.)	45	156	0	201
Muut kansallisuudet	125	N/A	N/A	94	N/A
Tunteamaton kansallisuus	14	64	5	0	83

Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2014 turvapaikanhakijana (Turv.paik.), oleskeluluvan saaneena (Oleskel.lup.) tai kiintiöpakolaisena (Kiintiöpak.). Viimeisenä arvona kuvataan, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2014. Taulukon 2014A tiedot perustuvat Poliisiammattikorkeakoulun poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2014 -tutkimukseen ja Maahanmuuttoviraston tilastoihin.⁸³

⁸³ Tihveräinen 2015, s. 11-12; Maahanmuuttovirasto 2015; Maahanmuuttovirasto 2015b; Maahanmuuttovirasto 2017c

Suomen kansalaisia oli tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi vuonna 2014 481 kpl. Syyt näiden henkilöiden rajaamisesta tämän tutkimustyön ulkopuolelle käsiteltiin tämän tutkimuksen aiheen rajaamista koskevassa luvussa. Taulukon suhteen on huomioitava, että ghanalaisten syntymämaata ei ole voitu varmistaa täysin, joten henkilöiden kohdalla kohdalla syntymämaa -olettamaksi on otettu henkilöiden Ghanan kansallisuus. Ghanalaisten lukumäärä rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten asianomistajana on poikkeuksellisen pieni (1 kpl) tämän tutkimuksen raja-arvojen suhteen. Ghanalaiset huomioidaan kuitenkin vuoden 2014 tilastoissa vertailumielessä, koska vuosien 2015 ja 2016 tilastoissa asianomistajuuksien on enemmän.

Kaavio 2014 -1: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajat kappalukumäärittäin vuonna 2014 syntymämaan mukaan.

Kaavio 2014 -2: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2014 saapuneet ulkomaalaiset kappalukumäärittäin syntymämaan mukaan.

Tässä tutkimuksessa verrataan kansallisuuksittain rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhrien lukumääriä Suomeen saman vuoden sisällä saapuneiden ulkomaalaisten lukumääriin. Tästä syystä vertailukohteeksi on vertailun luotettavuuden vuoksi otettava huomioon myös kansallisuudet, joiden edustajia on tullut Suomeen huomattava määrä tai vähintään tähän tutkimukseen rajatun lukumäärärajan edellyttämä henkilömäärä (vähintään 100 kpl) vuonna 2014, mutta ei ole tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi⁸⁴. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhrien määrä arvioidaan poliisin tietoon tulleiden rikosten perusteella. Rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten kirjaamisessa mahdollisesti tapahtuneita virheitä ja rikosten ilmoittamatta jättämistä käsitellään myöhemmin tässä tutkimuksessa.

⁸⁴ Tai kyseisen kansallisuuden edustajien tilastollinen asianomistajuuksien lukumäärä on niin alhainen, ettei lukumäärä huomioitu tässä tutkimuksessa.

5.4.2. Vertailtavat kansallisuudet

Taulukon 2014B tiedot perustuvat Poliisiammattikorkeakoulun poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2014 -tutkimukseen ja Maahanmuuttoviraston tilastoihin.⁸⁵

Taulukko 2014B: Vertailtavat kansallisuudet					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak.	Yhteensä
1. Afganistan	0	205	8518	130	8673
2. Intia	0	4	1920	0	1924
3. Kiina	0	14	1567	0	1581
4. Ukraina	0	3	1146	0	1149
5. Vietnam	0	1	779	0	780
6. Syyria	0	149	78	495	722
7. Yhdysvallat	0	0	716	0	716
8. Thaimaa	0	1	684	0	685
9. Filippiinit	0	0	479	0	479
10. Kosovo	0	64	319	0	383
11. Korean tasavalta	0	0	336	0	336
12. Japani	0	0	323	0	323
13. Brasilia	0	0	279	0	279
14. Bangladesh	0	9	247	0	256
15. Nepal	0	0	222	0	222
16. Kanada	0	0	221	0	221
17. Pakistan	0	0	187	0	187
18. Nigeria	0	166	0	0	166
19. Meksiko	0	0	154	0	154
20. Serbia	0	39	73	0	112
21. Valko-Venäjä	0	0	110	0	110
22. Albania	0	109	0	0	109

Taulukon 2014B kansallisuuksista 63,6 % (neljätoista kansallisuutta) kohdalla Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärä on suurempi kuin taulukon 2014A kahdeksan kansallisuuden. Nuo kahdeksan kansallisuutta muodostavat 61,5 % taulukon 2014A kansallisuuksista. Verrattaessa taulukoita 2014A ja 2014B voidaan todeta, että vaikka Suomeen saapuneiden, tiettyä kansallisuutta edustavien henkilöiden lukumäärä olisi suuri, 1000-2000 henkilöä, ei yksikään kyseisen kansallisuuden edustajista silti välttämättä ole tilastoitunut rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi⁸⁶. Samoin prosenttiosuus rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitumiselle voi olla suuri, vaikka Suomeen saapuneiden lukumäärä reilustikin alle 1000 henkilöä. Taulukoiden 2014A ja 2014B kansallisuuksien eroja ja yhtäläisyyksiä käsitellään lisää seuraavissa taulukoissa.

⁸⁵ Tihveräinen 2015, s. 11-12; Maahanmuuttovirasto 2015; Maahanmuuttovirasto 2015b;

Maahanmuuttovirasto 2017c

⁸⁶ Tai kyseisen kansallisuuden edustajien tilastollinen asianomistajuuksien lukumäärä on niin alhainen, ettei lukumäärä huomioitu tässä tutkimuksessa.

5.4.3. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriina vuonna 2014

Taulukossa 2014C kuvataan Suomeen vuonna 2014 saapuneita ulkomaalaisia. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2014 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2014C perustuu taulukon 2014A lukuihin.

Taulukko 2014C: Prosentuaalinen osuus			
Syntymämaa	AO	Kaikki	%
maahan tulleet			
1. Neuvostoliitto	41	0	N/A (4100 %)
2. Ruotsi	23	0	N/A (2300 %)
3. Viro	16	0	N/A (1600 %)
4. Etiopia	7	64	11,0 %
5. Somalia	100	1079	9,3 %
6. Marokko	14	206	6,8 %
7. Iran	15	365	4,1 %
8. Sudan	6	202	3,0 %
9. Irak	34	1305	2,6 %
10. Turkki	15	590	2,54 %
11. Kongon dem. tasavalta	6	244	2,46 %
12. Venäjän fed.	25	3724	0,7 %
13. Ghana	1(kansalai.)	201	0,5 %

Vaikka Suomeen olisi saapunut tiettyä kansallisuutta alle 300 henkilöä, voi osuus tästä kokonaislukumäärästä olla prosentuaalisesti paljon suurempi kuin sellaisten kansallisuuksien kohdalla, joiden saapumisen kokonaislukumäärä on 500-1500 kpl. Esimerkiksi Neuvostoliiton, Ruotsin ja Viron kansalaisia ei ole saapunut Suomeen vuonna 2014 yhtään, mutta nämä kansallisuudet ovat vihamotiivin sisältäneen rikoksen asianomistajalukumäärän perusteella taulukon keskitason yläpuolella.

Etiopialaisten osalta uhriksi tilastoitumisen suhde Suomeen saapumiseen on prosentuaalisesti korkea (11,0%, sija 4), vaikka kansallisuuksien edustajia saapui Suomeen 64 kpl. Kahdeksan kansallisuuden luku on 0,5-6,8 % vaikka maahan oli saapunut 201-3724 henkilöä. Kappalemäärän perusteella Somalialaisia on selvästi eniten asianomistajan asemassa, mutta prosentuaalisesti somalialaiset sijoittuvat kuitenkin hieman taulukon puolivälin yläpuolelle (sija 5).

Turkkilaisia on lukumäärällisesti asianomistajan asemassa yhtä monta kuin iranilaisia ja lähes yhtä monta kuin virolaisia vaikka turkkilaisia saapui Suomeen 590 kpl, iranilaisia 365 kpl ja virolaisia 0 kpl. Turkkilaiset sijoittuvat asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa sijalle 10, iranilaiset sijalle 7 ja virolaiset sijalle 3. Kolmen prosentuaalisesti alhaisimman lukeman omaavan kansallisuuden kohdalla Venäjän federaatio sijoittuu asianomistajalukumäärän perusteella taulukon keskitasolle. Taulukossa kaksi muuta prosentuaalisesti alhaisimman lukeman omaavaa kansallisuutta (Kongon demokraattinen tasavalta ja Ghana) olisivat myös asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa alhaisimmilla sijoilla.

Verrattaessa suoraan Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten määrää kansallisuuksittain voidaan taulukon pohjalta todeta, ettei Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärällä ei ole vuonna 2014 ollut suoraa vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitumiselle. Myöskään suorassa lukumäärällisessä vertailussa ei voida havaita selvää näyttöä ulkomaalaisten suuren saapumismäärän vaikutuksesta rasistisen motiivin sisältävän viharikoksen uhriksi tilastoitumiselle. Kolmesta saapumislukumäärältään selvästi suurimmasta kansallisuudesta Somalia sijoittuu asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa korkeimmalla sijalle (100 kpl) ja toiset kaksi saapumislukumäärältään suurimmasta kansallisuudesta (Irak ja Venäjän federaatio) sijoittuvat taulukossa sijoille 3 ja 4. On kuitenkin huomioitava, että Neuvostoliitto on sijalla 2 ja Ruotsi sijalla 5 vaikka Suomeen saapuneiden lukumäärä on molempien kansallisuuksien kohdalla 0 kpl. Lisäksi on huomioitava, että vaikka Venäjän federaation edustajia saapui eniten (3724 henkilö), heitä tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajiksi 25 kpl. Somalialaisia saapui 1079 kpl ja heitä tilastoitiin asianomistajaksi 100 kpl.

5.4.4. Suomeen vuonna 2014 saapuneet rasistisen rikoksen uhriksi tilastoidut turvapaikanhakijat syntymämaan mukaan

Taulukossa 2014D kuvataan Suomeen vuonna 2014 saapuneita turvapaikanhakijoita. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2014 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2014D perustuu taulukon 2014A lukuihin.

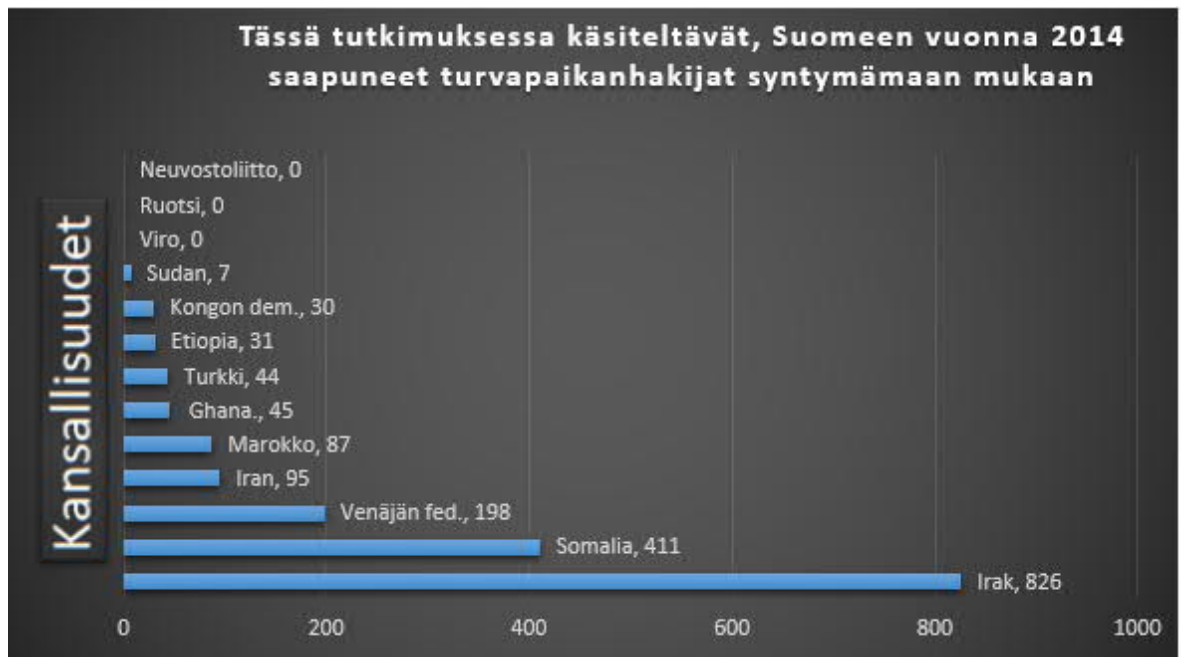
Taulukko 2014D: Prosentuaalinen osuus, turvapaikanhakijat			
Syntymämaa	AO	Turv.paik	%
1. Neuvostoliitto	41	0	N/A (4100 %)
2. Ruotsi	23	0	N/A (2300 %)
3. Viro	16	0	N/A (1600 %)
4. Sudan	6	7	85,7 %
5. Turkki	15	44	34,1 %
6. Somalia	100	411	24,3 %
7. Etiopia	7	31	22,6 %
8. Kongon dem. tasav.	6	30	20,0 %
9. Marokko	14	87	16,1 %
10. Iran	15	95	15,8 %
11. Venäjän fed.	25	198	12,6 %
12. Irak	34	826	4,1 %
13. Ghana	1(kansalai.)	45	2,2 %

Taulukon 2014A kolmestatoista kansallisuuden joukosta 76,9 % (kymmenen kansallisuuden) kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-100 kpl. Näistä kahdeksan kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-50 kpl (61,5 % kaikista taulukon 2014A kansallisuuksista).

Taulukossa 2014A kahden kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 101-500 kpl (15,4 % kaikista taulukon 2014A kansallisuuksista). Irakilaisten kohdalla lukumäärä nousee korkeammalle suhteessa muihin (826 kpl) (7,7 % kaikista taulukon 2014A kansallisuuksista). Taulukon 2014B kahdestakymmenestä kahdesta kansallisuudesta 81,8 % (kahdeksantoista kansallisuuden) kohdalla turvapaikanhakijoiden määrä on nolla, tai lukumäärä on pieni (alle 100 kpl). Näistä seitsemäntoista kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-50 kpl (77,3 % kaikista taulukon 2014B kansallisuuksista). Muiden neljän kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden määrä on välillä 100-205 kpl. Nämä neljä kansallisuutta muodostavat 18,2 % kaikista taulukon 2014B kansallisuuksista. Taulukoiden 2014A ja 2014B pohjalta voidaan todeta seuraavaa. Turvapaikanhakijoita oli prosentuaalisesti enemmän niiden Suomeen saapuneiden kansallisuuksien joukossa, joiden edustajia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi (taulukko 2014A) kuin niiden, joiden edustajista ainuttakaan ei tilastoitu (taulukko 2014B). Prosentuaaliset erot eivät kuitenkaan ole suuria.

Prosentuaalisesti tilastotietojen perusteella on todettavissa, ettei suurella turvapaikanhakijoiden lukumäärällä ollut suoraan vaikutusta rasistisen motiivin sisältävän rikoksen uhriksi joutumiselle. Vaikka turvapaikanhakijoiden lukumäärä olisi alle 100 kpl, voi rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoituja olla näiden kansallisuuksien kohdalla prosentuaalisesti useita (esimerkiksi Sudan 85,7 %). Vastaavasti irakilaisia turvapaikanhakijoita oli vuonna 2014 826 kpl. Prosentuaalisesti irakilaisia rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajia oli Suomeen vuonna 2014 saapuneisiin turvapaikanhakijoihin verrattuna 4,1 %. Myöskään suorassa lukumäärällisessä vertailussa ei voida havaita selvää näyttöä ulkomaalaisten suuren saapumismäärän vaikutuksesta vihamotiivin sisältävän rikoksen uhriksi tilastoitumiselle.

Neljästä saapumislukumäärältään suurimmasta kansallisuudesta kolme (Irak, Somalia ja Venäjän federaatio) sijoittuvat taulukossa korkeimmille sijoille asianomistajien lukumäärän perusteella. Poikkeuksena edellisiin voidaan kuitenkin todeta, että toiseksi eniten rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajiksi on tilastoitu neuvostoliittolaisia, joita ei saapunut Suomeen vuonna 2014 yhtään. Lisäksi on huomioitava, että vaikka irakilaisia saapui turvapaikanhakijana eniten (826 kpl), heitä tilastoitiin vihamotiivin sisältävän rikoksen asianomistajaksi 34 kpl. Somalialaisia saapui 411 kpl ja heitä tilastoitiin asianomistajaksi 100 kpl.

Kaavio 2014 -3: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2014 saapuneet turvapaikanhakijat kappalukumäärittäin syntymämaan mukaan.

5.4.5. Kiintiöpakolaiset

Lisätaulukko 1 sisältää tiivistelmän taulukoiden 2014A ja 2014B maista, joista Suomeen saapui kiintiöpakolaisia vuonna 2014.

Lisätaulukko 1: Kiintiöpakolaiset					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak.	Suomeen saap.
1. Marokko	14	87	119	0	206
2. Kongon dem. tasavalta	6	30	68	146	244
3. Sudan	6	7	30	165	202
1. Afganistan	0	205	8518	130	8673
2. Syyria	0	149	78	495	722

Kiintiöpakolaisten lukumäärällä ei taulukkojen mukaan ole vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitumiselle.

Taulukossa 2014A kansallisuuksista kahdesta saapui kiintiöpakolaisia vuonna 2014. Sudanista saapui 165 henkilö ja Kongon demokraattisesta tasavallasta 146 henkilöä. Molemmat kansallisuudet ovat asianomistajalukumäärän perusteella alhaisella sijalla, vaikka kiintiöpakolaisten lukumäärä on suuri kansallisuuden kokonaislukumäärästä. Suomeen saapuneista sudanilaisista 82 % oli kiintiöpakolaisia ja Kongon demokraattisen tasavallan edustajista 60 %.

Esimerkiksi Marokkoon verrattaessa voidaan todeta, että vaikka marokkolaisia ei saapunut yhtään kiintiöpakolaisina ja marokkolaisia saapui vähemmän kuin edellä mainittuja kansallisuuksia, on marokkolaisten asianomistajalukumäärä yli kaksinkertainen.

Marokkolaisia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi 14 kpl, sudanilaisia 6 kpl ja Kongon demokraattisen tasavallan edustajia 6 kpl. Marokkolaisia saapui yhteensä Suomeen 206 kpl, sudanilaisia 202 kpl ja Kongon demokraattisen tasavallan edustajia 244 kpl. Pois lukien afganistanilaiset ja syyrialaiset, taulukon 2014B kansallisuuksien kohdalla kiintiöpakolaisten lukumäärä on nolla. Afganistanilaisia saapui 130 kpl, joka on 1,5 % kaikista vuonna Suomeen vuonna 2014 saapuneista. Syyrialaisia saapui Suomeen kiintiöpakolaisena 495 kpl (69 % kaikista vuonna Suomeen vuonna 2014 saapuneista syyrialaisista). Syyriasta saapui selvästi enemmän kiintiöpakolaisia kuin Sudanista ja Kongon demokraattisesta tasavallasta. Silti yhtään syyrialaista ei kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi.

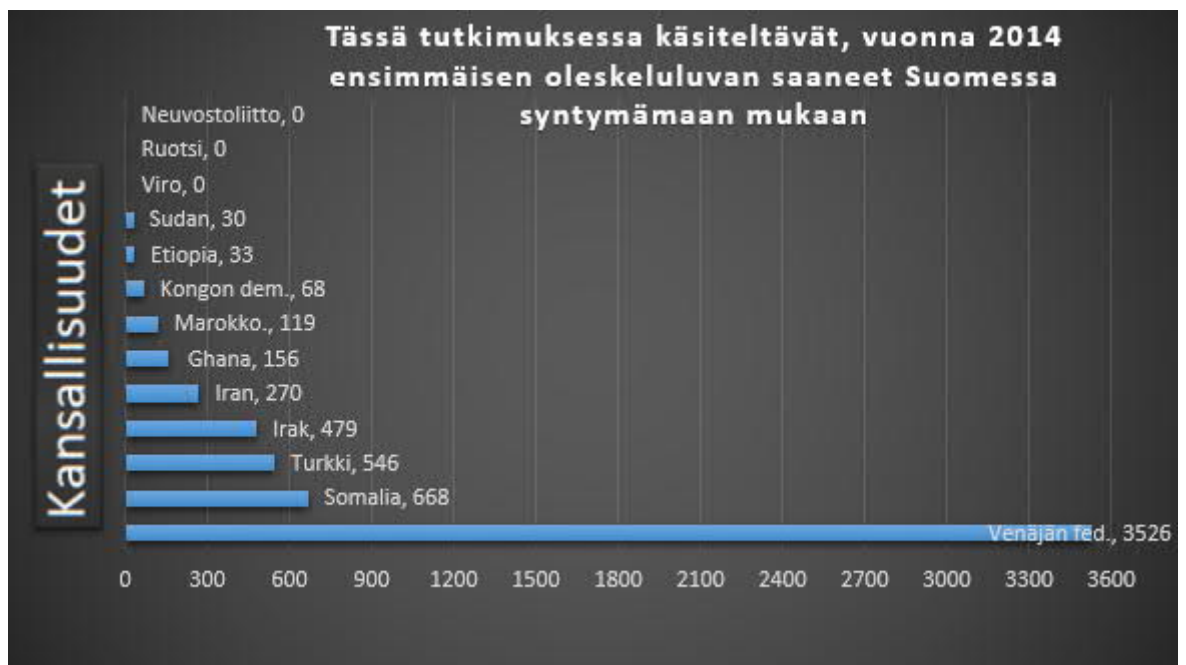
Sama koskee arvioitaessa kiintiöpakolaisten lukumäärää suhteessa kaikkiin Suomeen vuonna 2014 saapuneisiin kyseisen kansallisuuden edustajiin. Kongon demokraattisesta tasavallasta Suomeen saapuneista oli 60 % kiintiöpakolaista ja sudanilaista 82 %. Syyrialaisien osuus (69 %) sijoittuu edellisten lukujen välille, mutta yhtään syyrialaista ei kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi. Sudanin ja Kongon demokraattisesta tasavallan edustajia on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi alhainen määrä (molempia 6 kpl).

5.4.6. Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoidut ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuonna 2014 syntymämaahan mukaan

Taulukossa 2014E kuvataan Suomessa vuonna 2014 ensimmäisen oleskeluluvan saaneita ulkomaalaisia. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2014 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO). Taulukko 2014E perustuu taulukon 2014A lukuihin.

Taulukko 2014E: Prosentuaalinen osuus, ensimmäisen oleskeluvan saaneet			
Syntymämaa	AO	Oleskel.lup.	%
1. Neuvostoliitto	41	0	N/A (4100 %)
2. Ruotsi	23	0	N/A (2300 %)
3. Viro	16	0	N/A (1600 %)
4. Etiopia	7	33	21,2 %
5. Sudan	6	30	20,0 %
6. Somalia	100	668	14,7 %
7. Marokko	14	119	11,8 %
8. Kongon dem. tasav.	6	68	8,8 %
9. Irak	34	479	7,1 %
10. Iran	15	270	5,6 %
11. Turkki	15	546	2,7 %
12. Venäjän fed.	25	3526	0,7 %
13. Ghana	1(kansalai.)	156	0,6 %

Taulukossa Venäjän federaatio erottuu muista ensimmäisen oleskeluvan saaneiden lukumäärällään. Prosentuaalisesti venäläiset ovat taulukon toiseksi viimeisenä, kun ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärää verrataan rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhrien määrään. Asianomistajalukumäärän perusteella arvioituna Venäjän federaatio sijoittuu neljännelle sijalle. Neljä seuraavaksi eniten ensimmäisen oleskeluluvan saaneita saapui Suomeen Somaliasta, Turkista ja Irakista. Asianomistajalukumäärän perusteella Somalia ja Irak ovat sijoilla 1 ja 3 ja Turkki on jaetulla seitsemännellä sijalla. Prosentuaalisesti Somalia on kuudennella sijalla, Irak ja Turkki sijoilla 9 ja 11. Neuvostoliittolaisia ei tilastoitu ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi lainkaan, mutta neuvostoliittolaiset ovat asianomistajalukumäärän perusteella toisella sijalla. Myöskään ruotsalaisia ei tilastoitu ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi vuonna 2014, mutta ruotsalaiset ovat asianomistajalukumäärän perusteella viidennellä sijalla. Taulukon perusteella voidaan todeta, ettei ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden määrällä ole suoraa yhteyttä rasistisen motiivin sisältävän rikoksen uhriksi joutumiselle.

Kaavio 2014 -4: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2014 ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa kappalelukumäärittäin syntymämaan mukaan.

5.4.7. Sijaluvun muodostaminen

Edellä esitettyjen taulukoiden pohjalta on laskettu jokaisen kansallisuuden kohdalta sijaluku. Tämä sijaluku on muodostettu kansallisuuksien sijoittumisjärjestyksistä taulukoissa 2014A, 2014C, 2014D ja 2014E. Jokaisessa edellä mainitussa taulukossa ensimmäiselle sijalle sijoittuneelle kansallisuudelle merkitään yksi piste, toiselle sijalle sijoittuneelle kansallisuudelle kaksi pistettä ja niin edelleen. Sitten sijoituksista saadut pisteet taulukoissa 2014A, 2014C, 2014D ja 2014E lasketaan yhteen. Tästä yhteenlasketusta summasta muodostuu kansallisuuden sijaluku. Esimerkiksi neuvostoliittolaisten sijoitukset edellä mainituissa taulukoissa ovat 2, 1, 1 ja 1. Näin ollen neuvostoliittolaisten sijaluku on 5.

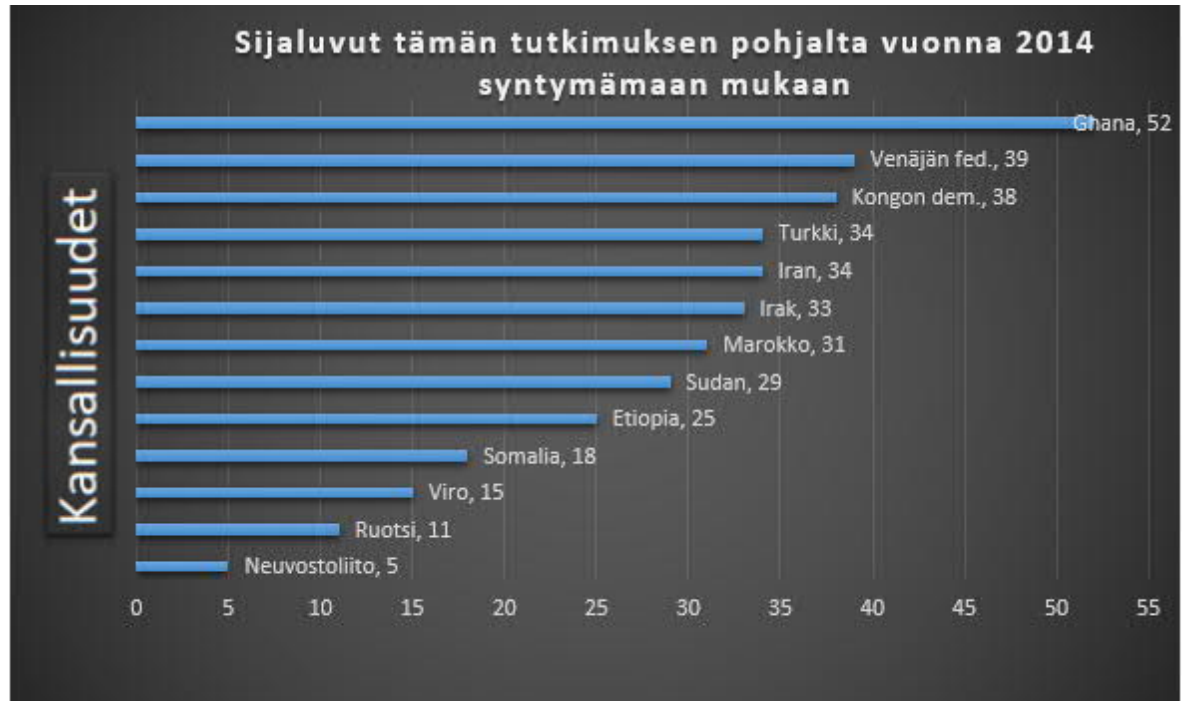
Taulukossa 2014F kansallisuudet ovat järjestyksessä sijaluvun perusteella. Lisäksi kuvataan, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2014 ja montako heistä on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi.

Taulukko 2014F: Sijaluku1			
Syntymämaa	AO	Sijaluku	Kaikki maahan tulleet
1. Neuvostoliitto	41	5	0
2. Ruotsi	23	11	0
3. Viro	16	15	0
4. Somalia	100	18	1079
5. Etiopia	7	25	64
6. Sudan	6	29	202
7. Marokko	14	31	206
8. Irak	34	33	1305
9. Iran	15	34	365
10. Turkki	15	34	590
11. Kongon dem. tasav.	6	38	244
12. Venäjän fed.	25	39	3724
13. Ghana	1(kansalai.)	52	201

Koska neuvostoliittolaisia, ruotsalaisia ja virolaisia ei saapunut Suomeen vuonna 2014 lainkaan turvapaikanhakijana tai kiintiöpakolaisena, eikä heistä kellekään myönnetty ensimmäistä oleskelulupaa, on näiden kansallisuuksien kohdalla sijaluku alhainen. Muiden kansallisuuksien kohdalla sijaluvuissa on havaittavissa eroja verratessa niitä Suomeen saapuneiden kokonaislukumäärään. Eniten Suomeen saapui vuonna 2014 venäläisiä, irakilaisia ja somalialaisia. Sijaluvun mukaan maat ovat sijoilla 12, 8 ja 4. Seuraavaksi eniten saapui turkkilaisia ja iranilaisia. Nämä maat ovat sijoilla 10 ja 9. Seuraavassa lukumääräluokassa ovat Marokko, Sudan ja Ghana, joiden sijoitukset ovat 7, 6 ja 13. Verrattaessa virolaisia, somalialaisia ja etiopialaisia, joiden sijaluvut ovat 10 pisteen sisällä toisistaan (15-25), voidaan todeta, että muissa taulukon arvoissa on huomattavia eroja. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee huomattavasti 7-100 kpl. Samoin Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 0-1079 kpl.

Verrattaessa Sudania, Marokkoa, Irakia, Irania ja Turkia, joiden sijaluvuissa ei ole suurta eroa (29-34) voidaan kuitenkin havaita, että muissa taulukon arvoissa on suuria eroja. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee huomattavasti 6-34 kpl. Samoin Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 202-1305 kpl. Vastaavanlaiset erot voidaan todeta verrattaessa Kongon demokraattista tasavaltaa ja Venäjän federaatiota. Sijaluvuissa ei ole suurta eroa (38 ja 39), mutta jälleen taulukon muissa arvoissa on. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärät ovat 6 ja 25 kpl. Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärät ovat 244 kpl ja 3724 kpl.

Myöskään taulukon 2014F havaintojen perusteella ei voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältävän viharikoksen uhriksi joutumisen välillä.

Kaavio 2014 -5: Sijaluvut tämän tutkimuksen pohjalta vuonna 2014 syntymämaan mukaan.

5.4.8. Tässä tutkimuksessa käsiteltävien Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2014

Taulukossa 2014G kuvataan tässä tutkimuksessa käsiteltyjen kansallisuuksien määrää kolmella tavalla. Otetaan huomioon Suomessa jo asuvat, Suomeen vuonna 2014 saapuneet ja kuinka monella prosentilla kunkin kansallisuuden lukumäärä kasvoi vuonna 2014 Suomessa. Suomessa asuvien lukumäärä perustuu Tilastokeskuksen PX-Web -tietokantaan⁸⁷. Tiedot on haettu seuraavien kriteerien perusteella: Suomen koko väestö henkilöiden syntymävaltion perusteella vuonna 2014. Hakukriteereissä on otettu huomioon kaikki ikäluokat ja molemmat sukupuolet.

⁸⁷ Tilastokeskus 2017

Taulukko 2014G: Kansallisuuksien kasvu Suomessa			
Syntymämaa	Suomessa asuvat	Kaikki maahan tulleet	Kasvu %
1. Venäjän fed.	12005	3724	31,0 %
2. Sudan	907	202	22,3 %
3. Kongon dem. tasav.	1523	244	16,0 %
4. Ghana	1387	201	14,5 %
5. Irak	10001	1305	13,1 %
6. Somalia	10054	1079	10,7 %
7. Marokko	2030	206	10,2 %
8. Turkki	6326	590	9,3 %
9. Iran	5813	365	6,3 %
10. Etiopia	1919	64	3,3 %
11. Neuvostoliitto	54742	0	N/A
12. Ruotsi	31894	0	N/A
13. Viro	42652	0	N/A

Kaavio 2014 -6: Tässä tutkimuksessa käsiteltävien ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2014 syntymämaan mukaan.

Taulukossa 2014H verrataan jo analysoidun taulukon 2014G lukuja suhteessa siihen, kuinka monella prosentilla kunkin kansallisuuden lukumäärä kasvoi vuonna 2014 Suomessa. Taulukossa 2014H kasvu huomioidaan fokuksena kansallisuuden samaa sijaluku.

Taulukko 2014H: Kansalaisuuksien kasvu prosentuaalisesti				
Syntymämaa	AO	Sijaluku	Kaikki maahan tulleet	Kasvu %
1. Neuvostoliitto	41	5	0	N/A
2. Ruotsi	23	11	0	N/A
3. Viro	16	15	0	N/A
4. Somalia	100	18	1079	10,7 %
5. Etiopia	7	25	64	3,3 %
6. Sudan	6	29	202	22,3 %
7. Marokko	14	31	206	10,2 %
8. Irak	34	33	1305	13,1 %
9. Iran	15	34	365	6,3 %
10. Turkki	15	34	590	9,3 %
11. Kongon dem. tasav.	6	38	244	16,0 %
12. Venäjän fed.	25	39	3724	31,0 %
13. Ghana	1(kansalai.)	52	201	14,5 %

Jälleen päädytän samaan tulokseen, joka on havaittu aiempienkin taulukoiden kohdalla. Taulukon 2014H perusteella ei voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältävän rikoksen uhriksi tilastoitumisen välillä. Eniten kansallisuuden edustajien lukumäärä kasvoi Venäjän federaation, Sudanin ja Kongon demokraattisen tasavallan kohdalla. Nämä kolme kansallisuutta ovat kuitenkin sijaluvun perusteella sudanilaisia lukuun ottamatta selvästi keskitason alapuolelle (sijat 12, 6 ja 11). Seuraavaksi eniten kasvoi ghanalaisten, irakilaiden ja somalialaisten lukumäärä. Nämä kansallisuudet sijoittuvat sijaluvun perusteella eri tasoille. Ghanalaiset ovat viimeisellä sijalla (sija 13), irakilaiset keskitason alapuolella (sija 8) ja somalialaiset sijalla neljä.

Taulukossa 2014I huomioidaan Suomeen saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset kansallisuuksittain. Taulukko 2014I perustuu edellä käsiteltyihin taulukoihin.

Taulukko 2014I: Kansalaisuudet Suomessa yhteensä			
Syntymämaa	Suomessa asuvat	Kaikki maahan tulleet	Yhteensä
1. Venäjän fed.	12005	3724	15729
2. Sudan	907	202	1109
3. Kongon dem. tasav.	1523	244	1767
4. Ghana	1387	201	1588
5. Irak	10001	1305	11306
6. Somalia	10054	1079	11133
7. Marokko	2030	206	2236
8. Turkki	6326	590	6916
9. Iran	5813	365	6178
10. Etiopia	1919	64	1983
11. Neuvostoliitto	54742	0	54742
12. Ruotsi	31894	0	31894
13. Viro	42652	0	42652

Kaavio 2014 -7: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2014 saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset yhteensä syntymämaan mukaan.

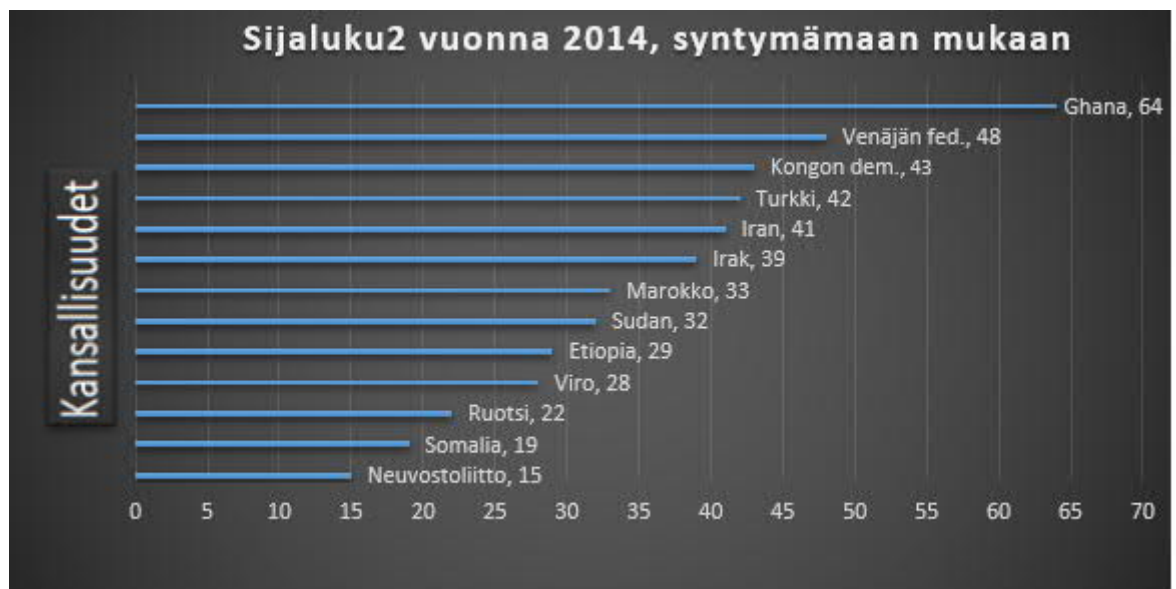
Taulukossa 2014J huomioidaan Suomeen saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset kansallisuuksittain. Yhteenlaskettua lukumäärää verrataan siihen lukumäärään, kuinka monta kertaa kansallisuuden edustaja on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi vuonna 2014. Taulukko 2014J perustuu edellä käsitelyihin taulukoihin.

Taulukko 2014J: Asianomistajien osuus kokonaislukumäärästä			
Syntymämaa	Suomessa yhteensä	AO	%
1. Somalia	11133	100	0,90 %
2. Marokko	2236	14	0,63 %
3. Sudan	1109	6	0,54 %
4. Etiopia	1983	7	0,35 %
5. Kongon dem. tasav.	1767	6	0,34 %
6. Irak	11306	34	0,30 %
7. Iran	6178	15	0,24 %
8. Turkki	6916	15	0,22 %
9. Venäjän fed.	15729	25	0,16 %
10. Neuvostoliitto	54742	41	0,08 %
11. Ruotsi	31894	23	0,07 %
12. Ghana	1588	1(kansalai.)	0,06 %
13. Viro	42652	16	0,04 %

5.4.9. Vertailusijaluvun muodostaminen (Sijaluku2)

Sijaluku2 muodostuu laskemalla kansallisuuksien sijoitukset taulukossa 2014J (sijaluvut 1-13) yhteen Sijaluku1:den kanssa. Esimerkiksi Neuvostoliiton sijaluku1 on 5 ja sijoitus taulukossa 2014J on 10. Tästä muodostuu neuvostoliittolaisten sijaluku2, joka on 15. Taulukossa 2014K huomioidaan taulukoiden 2014A, 2014C, 2014D ja 2014E pohjalta laskettu sijaluku (sijaluku1). Lisäksi taulukossa huomioidaan vertailusijaluku (sijaluku2).

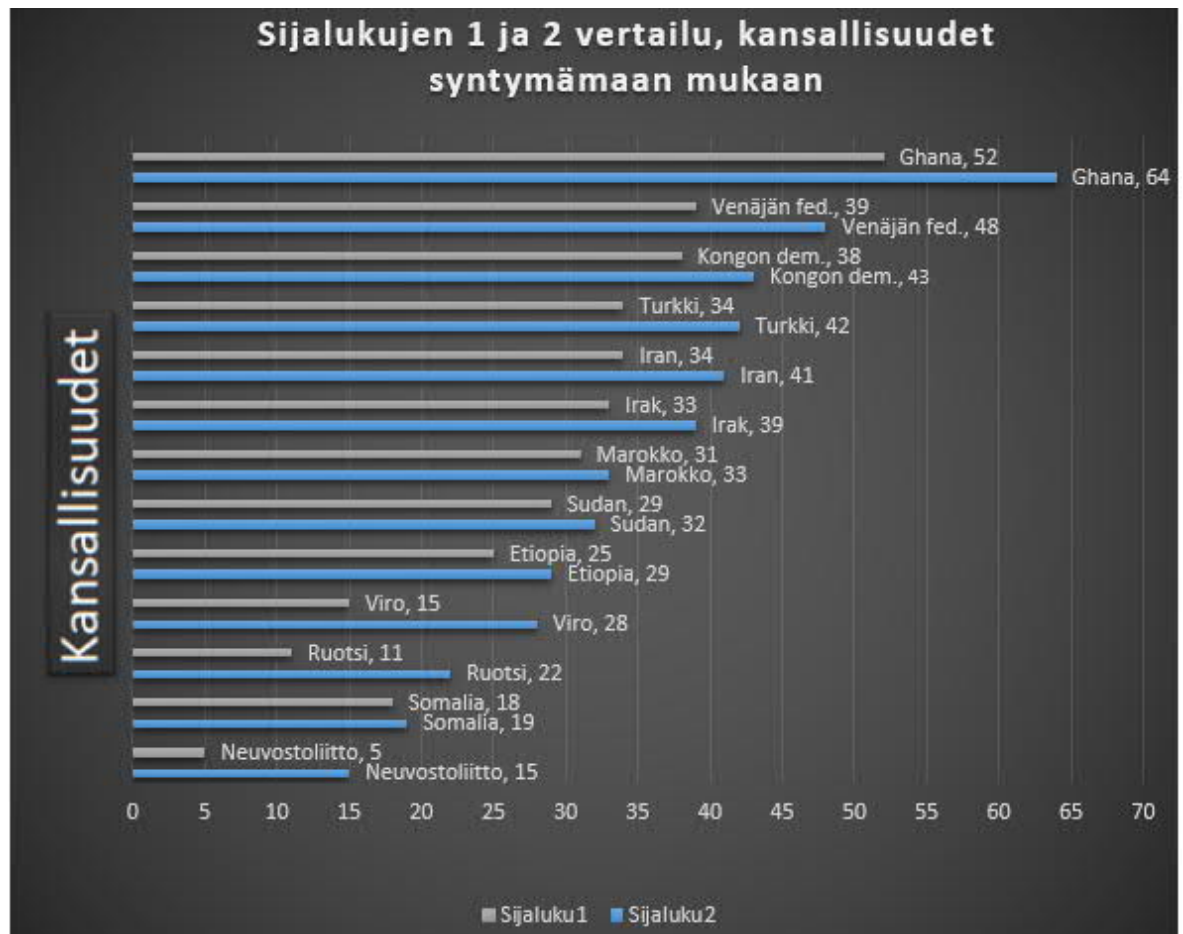
Taulukko 2014K: Sijaluvut 1 & 2			
Syntymämaa	AO	Sijaluku1	Sijaluku2
1. Neuvostoliitto	41	5	15
2. Ruotsi	23	11	22
3. Viro	16	15	28
4. Somalia	100	18	19
5. Etiopia	7	25	29
6. Sudan	6	29	32
7. Marokko	14	31	33
8. Irak	34	33	39
9. Iran	15	34	41
10. Turkki	15	34	42
11. Kongon dem. tasav.	6	38	43
12. Venäjän fed.	25	39	48
13. Ghana	1(kansalai.)	52	64

Kaavio 2014 -8: Sijaluku2 vuonna 2014, syntymämaan mukaan.

5.5. Yhteenveto vuoden 2014 taulukoiden perusteella

5.5.1. Vertailu sijalukujen perusteella

Kaavio 2014 -9: Vuoden 2014 sijalukujen 1 ja 2 vertailu, kansallisuudet syntymämaan mukaan.

Edellä käsiteltyjen, tilastoihin perustuvien taulukoiden pohjalta voidaan todeta, ettei kansallisuuksittain arvioiden vuonna 2014 saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärällä havaittu olevan suoraa vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoitumiselle. Tällä tarkoitetaan, ettei turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä ole selvää vaikutusta poliisin tietoon tulleiden rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärään. Sama havainto tehdään ottaessa huomioon kaikki tutkimuksessa huomioidut, Suomeen saapuneet ulkomaalaiset. Samaan lopputulokseen päädytään myös ottaessa huomioon Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärä ja Suomessa jo asuvien ulkomaalaisten lukumäärä (arvioitu kansallisuuksittain). Taulukoiden 2014A ja 2014B pohjalta voidaan todeta, että niiden kansallisuuksien kohdalla, joiden edustajia on tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi (taulukko 2014A), turvapaikanhakijoiden lukumäärä on ollut vuonna 2014 prosentuaalisesti suurempi kuin niiden kansallisuuksien, joiden edustajista ketään ei kirjattu asianomistajaksi (taulukko 2014B). Prosentuaaliset erot eivät kuitenkaan ole suuria.

Prosentuaalisesti tilastotietojen perusteella voidaan todeta, ettei suurella turvapaikanhakijoiden lukumäärällä ole yhteyttä rasististen viharikosten asianomistajuuteen. Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoituneita olla prosentuaalisesti useita (jopa 85,7 %) vaikka turvapaikanhakijoiden lukumäärä olisi alle 100 kpl. Vastaavasti vaikka turvapaikanhakijoita olisi ollut useampia (esimerkissä 826 kpl), rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä on silti saattanut olla alhainen (esimerkissä 4,1 %).

5.5.2. Vertailu sijalukujen 1 ja 2 perusteella

Myöskään sijaluku1:den perusteella ei voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältävän viharikoksen uhriksi tilastoitumisen välillä. Eniten kansallisuuden edustajien lukumäärä kasvoi Venäjän federaation, Sudanin ja Kongon demokraattisen tasavallan kohdalla. Venäjän federaation ja Kongon demokraattisen tasavallan edustajiin kohdistuu kuitenkin sijaluku1:den perusteella muihin tässä tutkimuksessa käsiteltävin kansallisuuksiin verrattuna vähiten rasistisen motiivin sisältävän viharikoksia (sijat 12 ja 11). Ainostaan ghanalaisten sijoitus sijaluku1:den perusteella on näitä alhaisempi (sija 13). Sudanilaistenkaan sijoitus ei ole kärjessä, vaan sijalla 6. Seuraavaksi eniten kasvoi ghanalaisten, irakilaisien ja somalialaisten lukumäärä. Nämä kansallisuudet sijoittuvat sijaluvun perusteella eri tasoille. Ghanalaiset ovat viimeisellä sijalla (sija 13), irakilaiset keskitason alapuolella (sija 8) ja somalialaiset sijalla neljä. Kuten tässä tutkimuksessa on selvinnyt, vuonna 2014 Neuvostoliitosta, Ruotsista, eikä Virosta saapunut Suomeen yhtään henkilöä, mutta näiden kansallisuuksien sijaluku1 on alhainen (sijat 1-3). Mitä alhaisempi kansallisuuden saama sijaluku1 on, sitä enemmän tämän kansallisuuden edustajiin on kohdistunut rasistisen motiivin sisältäneiden viharikoksia suhteessa kansallisuuden lukumäärään. Rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajien lukumääränkin perusteella neuvostoliittolaisten lukumäärä on toiseksi korkein. Ruotsi ja Viro sijoittuvat keskitason yläpuolelle. Sijalukujen 1 ja 2 perusteella arvioitiin Suomessa asuvien ja Suomeen vuonna 2014 saapuneiden ulkomaalaisten yhteislukumäärä suhteessa siihen, montako kunkin kansallisuuden edustajaa oli kirjattu rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi vuonna 2014.

Verrattaessa sijalukuja 1 ja 2 voidaan todeta muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, ettei kansallisuuksien järjestyksessä tapahdu suuria muutoksia sijaluvun mukaisessa listausjärjestyksessä. Kuitenkin virolaisten sijoitus paranee ja somalialaiset, joiden sijoitus heikkenee huomiodessa sijaluku2. Tämä tarkoittaa, että virolaisten sijaluku2 on korkeampi numero kuin virolaisten sijaluku1. Ja vastaavasti somalialaisten sijaluku2 on alhaisempi numero kuin sijaluku1. Myös sijaluku2:den perusteella arviointi tehdään siten, että mitä alhaisempi kansallisuuden saama sijaluku on, sitä enemmän tämän kansallisuuden edustajiin on kohdistunut rasistisen motiivin sisältäneiden viharikoksia suhteessa kansallisuuden lukumäärään. Lisäksi sijaluku2 perusteella ruotsalaisten ja neuvostoliittolaisten sijoitus taulukossa tasaantuu suhteessa seuraavilla sijoilla oleviin kansallisuuksiin. Vastakohtaisesti ghanalaisten välimatka muihin kansallisuuksiin kasvaa selvästi. Huomioitavaa on myös, että erot eri kansallisuuksien välillä tasaantuvat selvästi.

Seitsemän kansallisuutta, jotka ovat saaneet sijaluku2:n perusteella taulukossa alhaisimmat lukumäärät, ovat 18 pisteen sisällä toisistaan. Sijaluku1:den perusteella nämä alhaisimmat lukumäärän saaneet seitsemän kansallisuutta ovat 26 pisteen sisällä toisistaan.

Sijaluku1:den perusteella alhaisimman arvon saavat Neuvostoliitto, Ruotsi ja Viro. Sijaluku2:den perusteella alhaisimmat lukemat saavat Neuvostoliitto, Somalia ja Ruotsi.

Tämän pohjalta voidaan todeta, että Suomessa olevien ulkomaalaisten kokonaislukumäärällä on myös vaikutusta, kun arvioidaan ulkomaalaisen tilastoitumista rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi.

5.6. Vuosi 2015

5.6.1. Käsiteltävät kansallisuudet

Taulukko 2015A kuvaa Suomessa vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen henkilöiden lukumääriä syntymämaan mukaan luokiteltuna (asianomistaja, AO). Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2015 turvapaikanhakijana, oleskeluluvan saaneena tai kiintiöpakolaisena. Viimeisenä arvona kuvataan, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2015. Taulukon 2015A tiedot perustuvat Poliisiammattikorkeakoulun poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2015 -tutkimukseen ja Maahanmuuttoviraston tilastoihin.⁸⁸ Erona vuoden 2014 taulukoihin on huomioitava, että rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoituja kansallisuuksia on yksi enemmän, Afganistan.

⁸⁸ Tihveräinen 2016, s. 10; Maahanmuuttovirasto 2016; Maahanmuuttovirasto 2016b; Maahanmuuttovirasto 2017c

Taulukko 2015A: Lähtökohtatiedot					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak.	Yhteensä
1. Somalia	87	1981	415	1	2397
2. Irak	69	20485	336	0	20821
3. Neuvostoliitto	39	0	0	0	0
4. Turkki	31	57	495	0	552
5. Viro	31	2	0	0	2
6. Iran	26	619	295	0	914
7. Ruotsi	21	0	0	0	0
8. Afganistan	20	5214	7947	139	13300
9. Venäjän federaatio	17	191	3095	0	3286
10. Etiopia	13	79	28	0	107
11. Kongon dem.tasav.	11	25	71	151	252
12. Marokko	9	122	131	0	253
13. Sudan	8	27	34	0	61
14. Ghana	7(kansalai.)	28	172	0	200
Muut kansallisuudet	168	N/A	N/A	100	N/A
Tuntematon kansallisuus	49	303	0	0	352

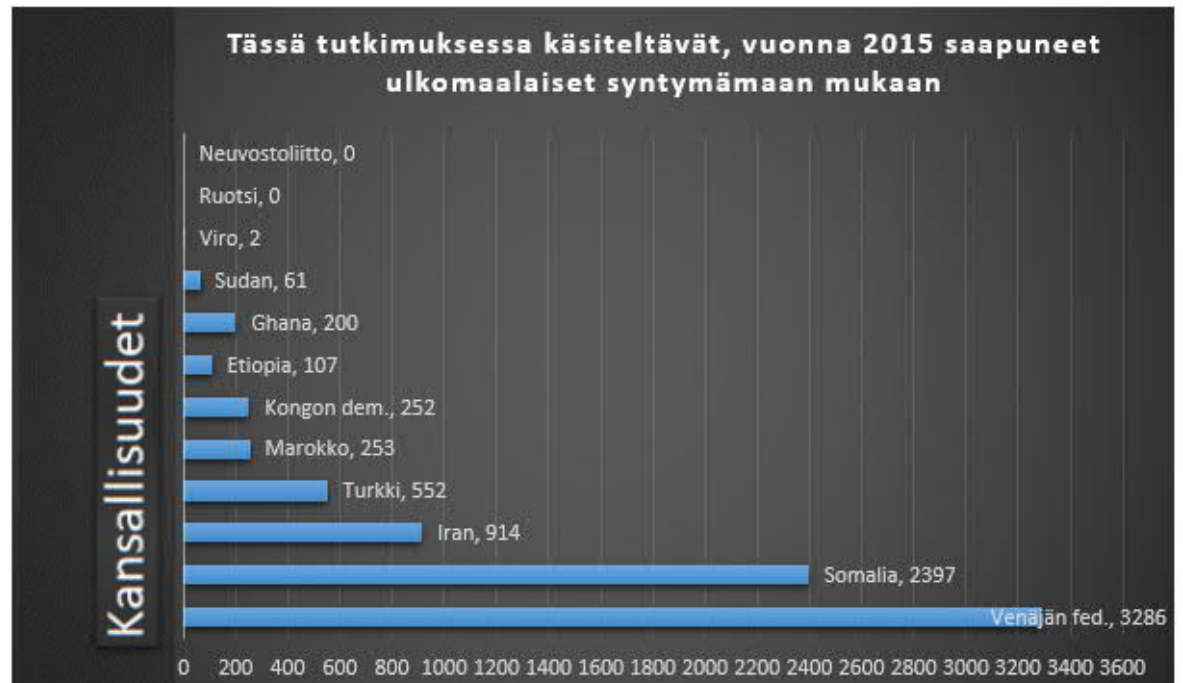
Kiintiöpakolaisten tilastoinnista vuonna 2015 on otettava huomioon, että Maahanmuuttoviraston päätöksenteon jälkeen syntyneitä lapsia ei ole tilastossa.

Näitä Suomessa syntyneiden lapsien osuutta tilastoissa käsitellään tilastojen luotettavuutta koskevassa luvussa. Taulukon suhteen on myös huomioitava, että ghanalaisten syntymämaata ei ole voitu varmistaa täysin, joten henkilöiden kohdalla kohdalla syntymämaa -olettamaksi on otettu henkilöiden Ghanan kansallisuus.

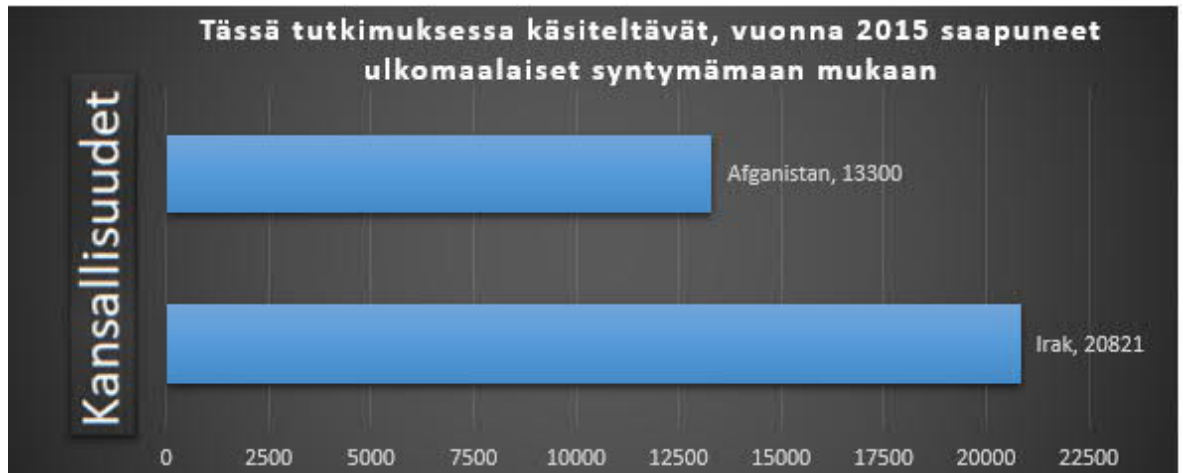
Suomen kansalaisia oli tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi vuonna 2015 604 kpl. Syyt näiden henkilöiden rajaamisesta tämän tutkimustyön ulkopuolelle käsiteltiin tämän tutkimuksen aiheen rajaamista koskevassa luvussa.

Kaavio 2015 -1: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajat kappalelukumäärittäin vuonna 2015 syntymämaan mukaan.

Kaavio 2015 -2: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2015 saapuneet ulkomaalaiset kappalukumäärittäin syntymämaan mukaan 1/2.

Kaavio 2015 -3: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2015 saapuneet ulkomaalaiset kappalelukumäärittäin syntymämaan mukaan. 2/2.

Kaavio on jaettu kahteen (2015 -2 ja 2015 -3), koska kahden maan kappalelukumäärä on huomattavasti muita maita suurempi. Tutkimuksessa verrataan kansallisuuksittain rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen lukumääriä Suomeen vuoden sisällä saapuneiden ulkomaalaisten lukumääriin. Tästä syystä vertailukohteeksi on vertailun luotettavuuden vuoksi otettava huomioon myös ne kansallisuudet, joiden edustajia on tullut Suomeen vuonna 2015 huomattava määrä tai vähintään tässä tutkimuksessa tarkasteltava vähimmäismäärä (100 henkilöä), mutta joista yksikään ei ole joutunut rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi ⁸⁹. Rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten kirjaamisessa mahdollisesti tapahtuneita virheitä ja rikosten ilmoittamatta jättämistä käsitellään myöhemmin tässä tutkimuksessa.

⁸⁹ Tai kyseisen kansallisuuden edustajien tilastollinen asianomistajuuksien lukumäärä on niin alhainen, ettei lukumäärä huomioitu tässä tutkimuksessa. Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoiduilla tarkoitetaan tässä poliisin asianomistajaksi kirjaamia henkilöitä.

5.6.2. Vertailtavat kansallisuudet

Taulukon 2015B tiedot perustuvat Poliisiammattikorkeakoulun poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2015 -tutkimukseen ja Maahanmuuttoviraston tilastoihin.⁹⁰

Taulukko 2015B: Vertailtavat kansallisuudet					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak.	Yhteensä
1. Kiina	0	18	1773	0	1791
2. Intia	0	26	1652	0	1678
3. Syyria	0	877	126	638	1641
4. Ukraina	0	3	1309	0	1312
5. Vietnam	0	6	1095	0	1101
6. Thaimaa	0	0	893	0	893
7. Albania	0	762	0	0	762
8. Yhdysvallat	0	0	666	0	666
9. Kosovo	0	167	322	0	489
10. Filippiinit	0	0	461	0	461
11. Bangladesh	0	93	282	0	375
12. Korean tasavalta	0	0	369	0	369
13. Japani	0	0	317	0	317
14. Nepal	0	0	301	0	301
15. Serbia	0	35	182	0	217
16. Pakistan	0	0	195	0	195
17. Kanada	0	0	193	0	193
18. Brasilia	0	0	179	0	179
19. Singapore	0	0	179	0	179
20. Meksiko	0	0	176	0	176
21. Nigeria	0	167	0	0	167
22. Eritrea	0	118	0	0	118
23. Valko-Venäjä	0	0	101	0	101
24. Algeria	0	100	0	0	100

Taulukon 2015B kansallisuuksista neljätoista (58,3 %) on Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärän osalta suurempi kuin taulukon 2015A kahdeksan kansallisuuden. Nuo kahdeksan kansallisuutta muodostavat 57,1 % taulukon 2015A kansallisuuksista. Verrattaessa taulukoita 2015A ja 2015B voidaan todeta, että vaikka Suomeen olisi saapunut suuri määrä tiettyä kansallisuutta (1000-2000 henkilöä), voi olla, ettei yksikään kyseisen kansallisuuden edustajista ole joutunut rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi. Vastaavasti rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten uhrien määrä voi olla suuri, vaikka Suomeen saapuneiden lukumäärä olisi selvästi alle 1000 henkilöä. Taulukoiden 2015A ja 2015B kansallisuuksien eroja ja yhtäläisyyksiä käsitellään lisää seuraavissa taulukoissa.

⁹⁰ Tihveräinen 2016, s. 10; Maahanmuuttovirasto 2016; Maahanmuuttovirasto 2016b; Maahanmuuttovirasto 2017c

5.6.3. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriina vuonna 2015

Taulukossa 2015C kuvataan Suomeen vuonna 2015 saapuneita ulkomaalaisia. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2015C perustuu taulukon 2015A lukuihin.

Taulukko 2015C: Prosentuaalinen osuus			
Syntymämaa	AO	Kaikki	%
maahan tulleet			
1. Neuvostoliitto	39	0	N/A (3900 %)
2. Ruotsi	21	0	N/A (2100 %)
3. Viro	31	2	N/A (1550 %)
4. Sudan	8	61	13,1 %
5. Etiopia	13	107	12,1 %
6. Turkki	31	552	5,6 %
7. Kongon dem.tasav.	11	252	4,4 %
8. Somalia	87	2397	3,6 %
9. Marokko	9	253	3,6 %
10. Ghana	7(kansalai.)	200	3,5 %
11. Iran	26	914	2,8 %
12. Venäjän federaatio	17	3286	0,5 %
13. Irak	69	20821	0,3 %
14. Afganistan	20	13300	0,2 %

Vaikka Suomeen olisi saapunut tiettyä kansallisuutta yhteensä alle 300 henkilöä, voi rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten uhrien suhteellinen osuus tästä kokonaislukumäärästä olla prosentuaalisesti paljon suurempi kuin sellaisten kansallisuuksien kohdalla, joiden saapumisen kokonaislukumäärä on 500-3500 kpl tai jopa 10000-25000 kpl. Esimerkiksi Neuvostoliiton ja Ruotsin kansalaisia ei ole saapunut Suomeen vuonna 2015 yhtään. Silti ruotsalaiset ovat vihamotiivin sisältäneen rikoksen asianomistajalukumäärän perusteella taulukon keskitason yläpuolella ja neuvostoliittolaiset kärjessä. Lähes sama koskee Viron kansalaisia, joita Suomeen saapui vuonna 2015 2 kpl.

Kahden kansallisuuden, sudanilaisten ja etiopialaisten osalta uhriutumisen suhde Suomeen saapumiseen on korkea (sijat 4 ja 5), vaikka kansallisuuksien edustajia saapui Suomeen vähäinen määrä (etiopialaisia 107 kpl ja sudanilaisia 61 kpl). Kuuden kansallisuuden luku on 2,8-5,6 % vaikka maahan oli saapunut 200-2397 henkilöä. Kappalemäärän perusteella Somalialaisia on selvästi eniten asianomistajan asemassa, mutta prosentuaalisesti somalialaiset sijoittuvat taulukon puoliväliin. Samoin turkkilaisia on lukumäärällisesti asianomistajan asemassa yhtä monta kuin virolaisia vaikka turkkilaisia saapui Suomeen 552 kpl ja virolaisia 2 kpl. Myös iranilaiset sijoittuvat asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa kuuden korkeimman luvun joukkoon, mutta prosentuaalisesti iranilaisten lukumäärä taulukossa on alhainen (sija 11). Kolmen prosentuaalisesti alhaisimman lukeman omaavan kansallisuuden kohdalla kaksi kansallisuutta (Venäjän federaatio ja Afganistan) sijoittuisivat asianomistajalukumäärän perusteella taulukon keskitasolle.

Taulukossa prosentuaalisesti toiseksi alhaisimman lukeman omaava Irak olisi asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa toiseksi korkeimmalla sijalla.

Verrattaessa suoraan Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten määrää kansallisuuksittain voidaan taulukon pohjalta todeta, ettei Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärällä ei ole vuonna 2015 ollut suoraa vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle. Lukumäärällisessä vertailussa voidaan myös todeta, että suurella saapumismäärällä ei ole suoraa vaikutusta vihamotiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle. Neljästä saapumislukumäärältään selvästi suurimmasta kansallisuudesta kaksi (Somalia ja Irak) sijoittuvat asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa korkeimmille sijoille, mutta toiset kaksi saapumislukumäärältään suurimmasta kansallisuudesta (Afganistan, Venäjän federaatio) sijoittuvat taulukossa keskitason alapuolelle. Lisäksi on huomioitava, että afganistanilaisia saapui Suomeen 13300 kpl ja heitä tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi 20 kpl. Turkkilaisia saapui 552 kpl ja asianomistajaksi tilastoitiin 31 kpl. Irakilaisia saapui 20821 kpl ja asianomistajaksi tilastoitiin 69 kpl. Somalialaisia saapui 2397 kpl ja asianomistajaksi tilastoitiin 87 kpl.

5.6.4. Suomeen vuonna 2015 saapuneet rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoidut turvapaikanhakijat syntymämaan mukaan

Taulukossa 2015D kuvataan Suomeen vuonna 2015 saapuneita turvapaikanhakijoita. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2015D perustuu taulukon 2015A lukuihin.

Taulukko 2015D: Prosentuaalinen osuus, turvapaikanhakijat			
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	%
1. Neuvostoliitto	39	0	N/A (3900 %)
2. Ruotsi	21	0	N/A (2100 %)
3. Viro	31	2	N/A (1550 %)
4. Turkki	31	57	54,4 %
5. Kongon dem.tasav.	11	25	44,0 %
6. Sudan	8	27	29,6 %
7. Ghana	7(kansalai.)	28	25,0 %
8. Etiopia	13	79	16,5 %
9. Venäjän federaatio	17	191	8,9 %
10. Marokko	9	122	7,4 %
11. Somalia	87	1981	4,3 %
12. Iran	26	619	4,2 %
13. Afganistan	20	5214	0,4 %
14. Irak	69	20485	0,3 %

Taulukon 2015A neljäntoista kansallisuuden joukosta 57,1 % (kahdeksan kansallisuuden) kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-100 kpl. Näistä kuuden kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-50 kpl (42,9 % kaikista taulukon 2015A kansallisuuksista).

Taulukossa 2015A kolmen kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 101-1000 kpl (21,4 % kaikista taulukon 2015A kansallisuuksista). Kahden kansallisuuden kohdalla lukumäärä on 1001-6000 kpl (14,3 % kaikista taulukon 2015A kansallisuuksista). Irakilaisten kohdalla lukumäärä nousee selvästi muita korkeammalle (20485 kpl) (73 % kaikista taulukon 2015A turvapaikanhakijoista). Taulukossa 2015B kahdenkymmenen neljän kansallisuuden joukosta 79,2 % (yhdeksätoista kansallisuuden) kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-100 kpl. Näistä seitsemätoista kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-50 kpl (70,8 % kaikista taulukon 2015B kansallisuuksista). Taulukossa 2015B kolmen kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 101-200 kpl (12,5 % kaikista taulukon 2015B kansallisuuksista). Syyrialaisia ja albanialaisia on saapunut Suomeen turvapaikanhakijana vuonna 2015 muihin verrattuna suurempi määrä (877 kpl ja 672 kpl). Nämä kaksi kansallisuutta muodostavat 8,3 % taulukon 2015B kansallisuuksista.

Taulukoiden pohjalta voidaan todeta seuraavaa. Turvapaikanhakijoita oli prosentuaalisesti enemmän niiden Suomeen saapuneiden kansallisuuksien joukossa, joiden edustajia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi (taulukko 2015A) kuin niiden, joiden edustajista ainuttakaan ei tilastoitu (taulukko 2015B). Prosentuaalisesti taulukotietojen perusteella on kuitenkin todettavissa, ettei suurella turvapaikanhakijoiden lukumäärällä ollut suoraan vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle. Vaikka turvapaikanhakijoiden lukumäärä olisi alle 100 kpl, voi rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoituja olla näiden kansallisuuksien kohdalla prosentuaalisesti useita (jopa 54,4 %). Tämä prosenttiluku on laskenut vuodesta 2014, jolloin luku oli 85,7 %.

Vastaavasti vaikka tietyn kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoita olisi vuonna 2015 ollut 5000-21000 kpl, näiden kansallisuuksien kohdalla uhriutumista on tullut poliisin tietoon prosentuaalisesti vain vähäinen määrä (jopa 0,3 %). Vuoteen 2015 verrattuna alhaisin prosenttilukumäärä on laskenut 2,2 %:sta 0,3 %:iin (taulukot 2014D ja 2015D). Turvapaikanhakijoiden lukumäärä on kasvanut, kuten myös rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen lukumäärä. Tässä tutkimuksessa käsiteltyjen kansallisuuksien keskimääräinen rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajalukumäärä oli vuonna 2014 23,3 kpl. Vuonna 2015 vastaava lukumäärä on 27,7 kpl (taulukot 2014A ja 2015A).

Suoraan lukumäärällisestikään arvioituna ei voida havaita yhteyttä suuren turvapaikanhakijoiden lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitumisen välillä. Kolmesta saapumislukumäärältään selvästi suurimmasta kansallisuudesta kaksi (Somalia ja Irak) sijoittuvat taulukossa korkeimmille asianomistajasijoille (sijat 1 ja 2). Huomioitavaa on, että somalialaiset ovat sijalla 2 ja irakilaiset sijalla 1, vaikka irakilaisia saapui Suomeen 20485 kpl ja somalialaisia 1981 kpl. On todettava myös, että saapumislukumäärältään toiseksi suurin kansallisuus (Afganistan) sijoittuu taulukossa asianomistajalukumäärän perusteella sijalle 8. Neljänneksi eniten turvapaikanhakijoita saapui Iranista, mutta asianomistajalukumäärän perusteella iranilaiset sijoittuvat sijalle 6.

Lisäksi on huomioitava, että neuvostoliittolaisia saapui 0 kpl, mutta heitä on tilastoitu kolmanneksi eniten rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi.

Turkkilaisia saapui 57 kpl ja virolaisia 2 kpl. Kuitenkin nämä kansallisuudet sijoittuivat neljänneksi ja viidenneksi korkeimmille sijoille asianomistajalukumäärän perusteella.

Taulukko 2015D-2 on rajattu versio Taulukosta 2015D, jolla havainnollistetaan rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi tilastoitumisen⁹¹ ja Suomeen vuonna 2015 saapuneiden turvapaikanhakijoiden välistä suhdetta tiettyjen kansallisuuksien kohdalla. Taulukko 2015D-2 perustuu taulukon 2015A lukuihin.

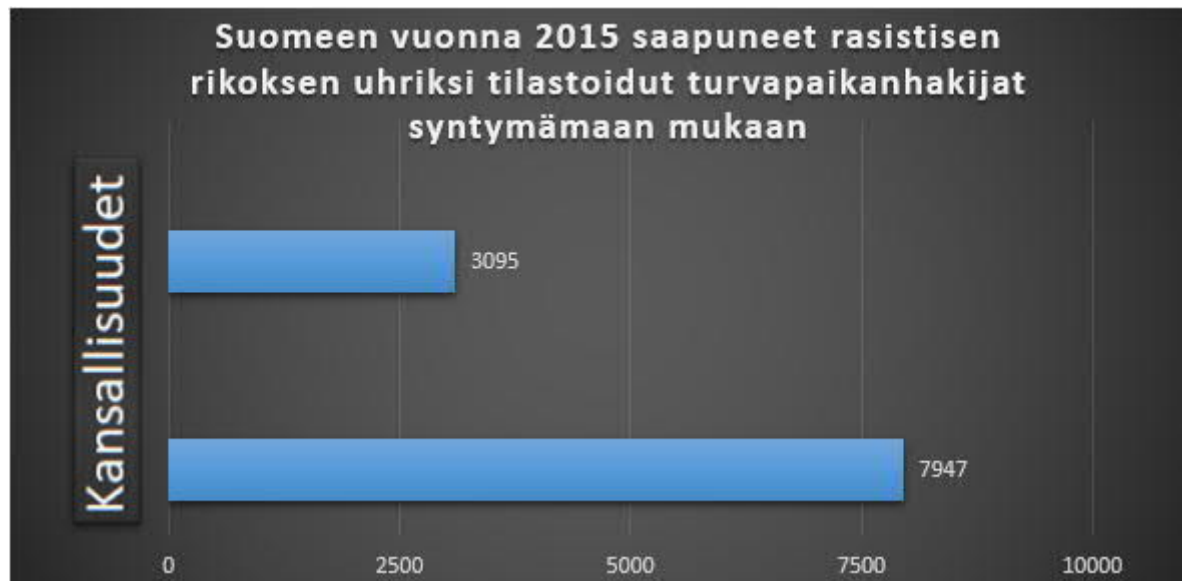
Taulukko 2015D-2: Rajattu prosentuaalinen osuus, turvapaikanhakijat		
Syntymämaa	AO	Turv.paik.
1. Somalia	87	1981
2. Irak	69	20485
3. Neuvostoliitto	39	0
4. Viro	31	2
5. Turkki	31	57
6. Iran	26	619
7. Ruotsi	21	0
8. Afganistan	20	5214

Vuoteen 2014 verrattuna voidaan todeta, että Irakin, Somalian ja Venäjän federaation kansalaisia saapui eniten Suomeen turvapaikanhakijoina kyseisenä vuonna. Vuonna 2015 eniten Suomeen turvapaikanhakijana saapui Irakin, Afganistanin ja Somalian kansalaisia.

Kaavio 2015 -4: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2015 saapuneet turvapaikanhakijat kappalukumäärittäin syntymämaan mukaan 1/2.

⁹¹ Taulukkoon 2015D-2 on valittu ne kansallisuudet, joiden edustajia on tilastoitu eniten rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi.

Kaavio 2015 -5: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2014 saapuneet turvapaikanhakijat kappalelukumäärittäin syntymämaan mukaan 2/2.

Kaavioissa 2015 -4 ja 2015 -5 on huomioitu vain ne kansallisuudet, joiden edustajia on tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi vuonna 2015 ja täyttävät tämän tutkimuksen kriteerit. Kaavio on jaettu kahteen, koska kahden maan kappalelukumäärä on huomattavasti muita maita suurempi.

5.6.5. Kiintiöpakolaiset

Kiintiöpakolaiset-tilasto sisältää tiivistelmän taulukoiden 2015A ja 2015B maista, joista Suomeen saapui kiintiöpakolaisia vuonna 2015.

Kiintiöpakolaiset					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak.	Yhteensä
1. Somalia	87	1981	415	1	2397
2. Afganistan	20	5214	7947	139	13300
3. Kongon dem.tasavalta	11	25	71	151	252
1. Syyria	0	877	126	638	1641

Kiintiöpakolaisten lukumäärällä ei taulukojen mukaan ole vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi joutumiselle. Taulukossa 2015A kahdestatoista kansallisuuden kohdalla yhden kansallisuuden kohdalla kiintiöpakolaisia on vuonna 2015 ollut yksi. Silti kyseisen kansallisuuden edustajia on joutunut rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi. Kahden jäljelle jäävän kansallisuuden kohdalla kiintiöpakolaisia oli enemmän. Vertailu-arvona voidaan käyttää Kongon demokraattisen tasavallan kiintiöpakolaisten lukumäärän osuutta kaikista Suomeen vuonna 2015 saapuneista kongolaisista.

Vaikka Suomeen saapuneista Kongon demokraattisen tasavallan kansalaisista 60 % oli kiintiöpakolaisia (151 henkilöä), on Kongon demokraattisen tasavallan kansalaisten rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen lukumäärä alhaisempi kuin esimerkiksi etiopialaisten, ruotsalaisten ja virolaisten, vaikka näiden maiden kohdalla kokonaislukumäärässä ei ollut yhtään kiintiöpakolaista. Pois lukien Syyrialaiset, taulukon 2015B kansallisuuksien kohdalla kiintiöpakolaisten lukumäärä on nolla. Syyrialaisia saapui Suomeen kiintiöpakolaisena 638 kpl, joka on 39 % kaikista vuonna Suomeen vuonna 2015 saapuneista syyrialaisista. Taulukon 2015A kansallisuuksista kolmesta saapui kiintiöpakolaisia Suomeen vuonna 2015. Kongon demokraattisesta tasavallasta saapui Suomeen 151 kiintiöpakolaista, joka on 60 % kaikista vuonna Suomeen saapuneista Kongon demokraattisen tasavallan edustajista. Afganistanista saapui 139 kiintiöpakolaista, joka on 1 % kaikista vuonna Suomeen saapuneista afganistanilaisista. Syyriasta saapui selvästi enemmän kiintiöpakolaisia kuin Afganistanista ja Kongon demokraattisesta tasavallasta. Silti yhtään syyrialaista ei kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi. Taulukoiden perusteella ei ole suoraa yhteyttä kiintiöpakolaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumisen välillä.

Sama koskee arvioitaessa kiintiöpakolaisten lukumäärää suhteessa kaikkiin Suomeen vuonna 2015 saapuneisiin kyseisen kansallisuuden edustajiin. Kongon demokraattisesta tasavallasta Suomeen saapuneista oli 60 % kiintiöpakolaista, kun taas Afganistanista saapuneista kiintiöpakolaisten osuus oli 1 %. Silti molempien kansallisuuksien edustajia on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi. Syyrialaisien osuus (39 %) sijoittuu edellisten lukujen välille, mutta yhtään syyrialaista ei kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi.

Afganistanilaisia kirjattiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi 20 kpl ja Kongon demokraattisesta tasavallan edustajia 11 kpl.

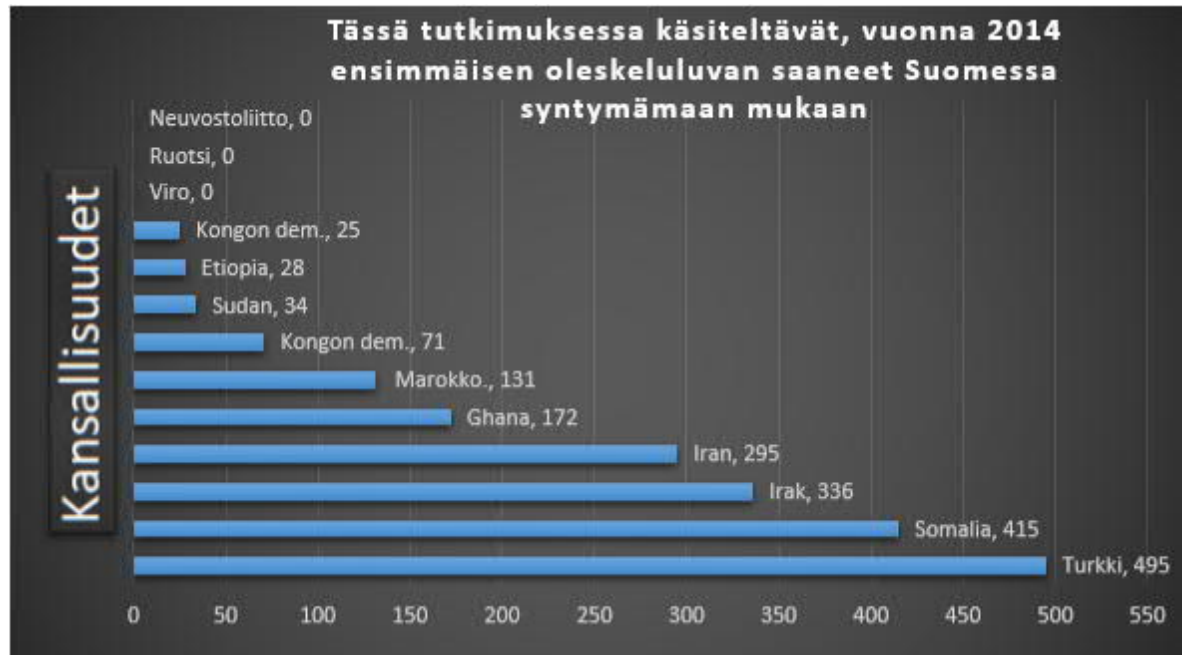
Sijalukujen perusteella kuitenkin Afganistan sijoittuu viimeiselle sijalle ja Kongon demokraattisesta tasavalta keskitason yläpuolelle, sijalle 8.

5.6.6. Rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoidut ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuonna 2015 syntymämaahan mukaan

Taulukossa 2015E kuvataan Suomessa vuonna 2015 ensimmäisen oleskeluluvan saaneita ulkomaalaisia. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO). Taulukko 2015E perustuu taulukon 2015A lukuihin.

Taulukko 2015E: Prosentuaalinen osuus, ensimmäisen oleskeluvan saaneet			
Syntymämaa	AO	Oleskel.lup.	%
1. Neuvostoliitto	39	0	N/A (3900 %)
2. Viro	31	0	N/A (3100 %)
3. Ruotsi	21	0	N/A (2100 %)
4. Etiopia	13	28	46,4 %
5. Sudan	8	34	23,5 %
6. Somalia	87	415	21,0 %
7. Irak	69	336	20,5 %
8. Kongon dem.tasav.	11	71	15,5 %
9. Iran	26	295	8,8 %
10. Marokko	9	131	6,9 %
11. Turkki	31	495	6,3 %
12. Ghana	7(kansalai.)	172	4,1 %
13. Venäjän federaatio	17	3095	0,6 %
14. Afganistan	20	7947	0,3 %

Taulukossa Venäjän federaatio ja Afganistan erottuvat selvästi muista ensimmäisen oleskeluvan saaneiden lukumäärällään. Prosentuaalisesti molemmat ovat taulukon viimeisenä, kun ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärää verrataan rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhrien määrään. Asianomistajalukumäärän perusteella arvioituna Venäjän federaatio ja Afganistan sijoittuvat taulukossa keskitason alapuolelle. Neljä seuraavaksi eniten ensimmäisen oleskeluluvan saaneita saapui Suomeen Turkista, Somaliasta, Irakista ja Iranista. Asianomistajalukumäärän perusteella Somalia ja Irak ovat taulukon kärjessä, Turkki on neljäntenä ja Iran kuudentena. Prosentuaalisesti Somalia on kuudennella sijalla ja Irak seitsemännellä. Muut kaksi ovat keskitason alapuolella. Taulukon perusteella voidaan todeta, ettei ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden määrällä ole suoraa yhteyttä rasistisen motiivin sisältävän rikoksen uhriksi joutumiselle.

Kaavio 2015 -6: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2014 ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa kappalelukumäärittäin syntymämaahan mukaan 1/2.

Kaavio 2015 -7: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2014 ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa kappalelukumäärittäin syntymämaahan mukaan 2/2.

Kaavioissa 2015 -6 ja 2015 -7 on huomioitu vain ne kansallisuudet, joiden edustajia on tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi vuonna 2014 ja täyttävät tämän tutkimuksen kriteerit. Kaavio on jaettu kahteen, koska kahden maan kappalelukumäärä on huomattavasti muita maita suurempi.

5.6.7. Sijaluvun muodostaminen

Edellä esitettyjen taulukoiden pohjalta on laskettu jokaisen kansallisuuden kohdalla sijaluku, aivan kuten vuoden 2014 taulukoista laskettiin vuoden 2014 sijaluku. Vuoden 2015 sijaluku on muodostettu kansallisuuksien sijoittumisjärjestyksistä taulukoissa 2015A, 2015C, 2015D ja 2015E. Taulukossa 2015F kansallisuudet ovat järjestyksessä muodostetun sijaluvun perusteella. Lisäksi kuvataan, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2015 ja montako heistä on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi.

Taulukko 2015F: Sijaluku1			
Syntymämaa	AO	Sijaluku	Kaikki maahan tulleet
1. Neuvostoliitto	39	6	0
2. Viro	31	13	2
3. Ruotsi	21	14	0
4. Turkki	31	25	552
5. Somalia	87	26	2397
6. Etiopia	13	27	107
7. Sudan	8	28	61
8. Kongon dem.tasav.	11	31	252
9. Irak	69	36	20821
10. Iran	26	38	914
11. Marokko	9	41	253
12. Ghana	7(kansalai.)	43	200
13. Venäjän federaatio	17	43	3286
14. Afganistan	20	49	13300

Koska ruotsalaisia ja neuvostoliittolaisia ei saapunut Suomeen vuonna 2015 lainkaan, on näiden kansallisuuksien kohdalla sijaluku alhainen. Sama koskee virolaisia, joita saapui Suomeen 2 kpl. Muiden kansallisuuksien kohdalla sijaluvuissa ei ole suuria eroja verratessa niitä Suomeen saapuneiden kokonaislukumäärään. Eniten Suomeen saapui vuonna 2015 irakilaisia ja afganistanilaisia. Sijaluvun mukaan maat ovat sijoilla 9 ja 14. Seuraavaksi eniten saapui Venäjän federaatiosta ja Somaliasta. Nämä maat ovat sijoilla 13 ja 5. Seuraavassa lukumääräluokassa ovat Irak ja Turkki, joiden sijoitukset ovat 10 ja 4. Vastaavalla tavalla Marokon, Kongon demokraattisen tasavallan ja Ghanan sijoitukset jakautuvat taulukon eri osiin, sijoille 11, 8 ja 12.

Verrattaessa Turkkia, Somaliata, Etiopiaa ja Sudania, joiden sijaluvuissa ei ole suurta eroa (25-28) voidaan kuitenkin havaita, että muissa taulukon arvoissa on suuria eroja. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee huomattavasti 8-87 kpl. Samoin Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 61-2397 kpl. Vastaavanlaiset erot voidaan todeta verrattaessa Irakia, Irania ja Marokkoa. Sijaluvuissa ei ole suurta eroa (36-41) ja taulukon 2015F muissa tiedoissa on. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee välillä 9-69 kpl. Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 253-20821 kpl.

Verrattaessa taulukon viimeisinä olevia kansallisuuksia Ghanaa, Venäjän federaatiota ja Afganistania, voidaan myös havaita selviä eroja edellä mainituissa arvoissa. Sijaluvuissa ei ole suurta eroa (43-49), mutta muissa taulukon arvoissa on eroja. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee vähemmän kuin edellisen taso-luokassa, lukumäärä on välillä 7-20 kpl. Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 200-13300 kpl. Myöskään taulukon 2015F havaintojen perusteella ei voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitumisen välillä.

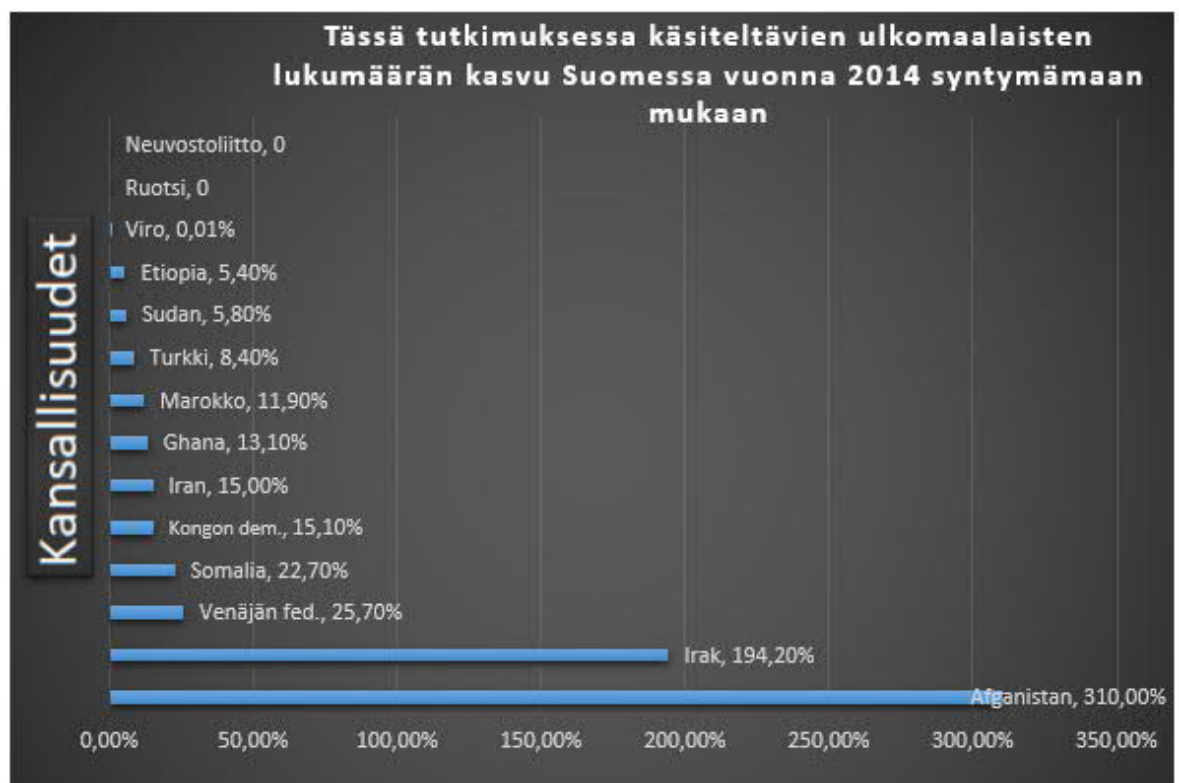
Kaavio 2015 -8: Sijaluvut tämän tutkimuksen pohjalta vuonna 2015 syntymämaan mukaan.

5.6.8. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2015

Taulukossa 2015G kuvataan tässä tutkimuksessa käsiteltyjen kansallisuuksien määrää kolmella tavalla. Otetaan huomioon Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset, Suomeen vuonna 2015 saapuneet ja kuinka monella prosentilla kunkin kansallisuuden lukumäärä kasvoi vuonna 2015 Suomessa. Suomessa asuvien lukumäärä perustuu Tilastokeskuksen PX-Web-tietokantaan⁹². Tiedot on haettu seuraavien kriteerien perusteella: Suomen koko väestö henkilöiden syntymävaltion perusteella vuonna 2015. Hakukriteereissä on otettu huomioon kaikki ikäluokat ja molemmat sukupuolet.

⁹² Tilastokeskus 2017

Taulukko 2015G: Kansallisuuksien kasvu Suomessa			
Syntymämaa	Suomessa asuvat	Kaikki maahan tulleet	Kasvu %
1. Afganistan	4280	13300	310,0 %
2. Irak	10723	20821	194,2 %
3. Venäjän federaatio	12766	3286	25,7 %
4. Somalia	10570	2397	22,7 %
5. Kongon dem.tasav.	1671	252	15,1 %
6. Iran	6102	914	15,0 %
7. Ghana	1521	200	13,1 %
8. Marokko	2126	253	11,9 %
9. Turkki	6539	552	8,4 %
10. Sudan	1051	61	5,8 %
11. Etiopia	1980	107	5,4 %
12. Viro	44481	2	0,01 %
13. Neuvostoliitto	55552	0	N/A
14. Ruotsi	31994	0	N/A

Kaavio 2015 -9: Tässä tutkimuksessa käsiteltävien ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2014 syntymämaan mukaan.

Taulukossa 2015H verrataan jo analysoidun taulukon 2015G lukuja suhteessa siihen, kuinka monella prosentilla kunkin kansallisuuden lukumäärä kasvoi vuonna 2015 Suomessa. Taulukossa 2015H kasvu huomioidaan fokuksena kansallisuuden saama sijaluku.

Taulukko 2015H: Kansalaisuuksien kasvu prosentuaalisesti				
Syntymämaa	AO	Sijaluku	Kaikki maahan tulleet	Kasvu %
1. Neuvostoliitto	39	6	0	N/A
2. Viro	31	13	2	0,01 %
3. Ruotsi	21	14	0	N/A
4. Turkki	31	25	552	8,4 %
5. Somalia	87	26	2397	22,7 %
6. Etiopia	13	27	107	5,4 %
7. Sudan	8	28	61	5,8 %
8. Kongon dem.tasav.	11	31	252	15,1 %
9. Irak	69	36	20821	194,2 %
10. Iran	26	38	914	15,0 %
11. Marokko	9	41	253	11,9 %
12. Ghana	7(kansalai.)	43	200	13,1 %
13. Venäjän federaatio	17	43	3286	25,7 %
14. Afganistan	20	49	13300	310,0 %

Taulukon 2015H perusteella ei voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumisen välillä. Eniten kansallisuuden edustajien lukumäärä kasvoi Afganistanilaisten, Irakilaisten ja Venäjän federaation kansalaisten kohdalla. Kaikki kolme kansallisuutta ovat kuitenkin sijaluvun perusteella keskitason alapuolella (sijat 14, 9 ja 13). Seuraavaksi eniten kasvoi Somalian, Kongon demokraattisen tasavallan ja Iranin kansallisuuden edustajien lukumäärä. Myös näiden kansallisuuksien sijoitus sijaluvun perusteella, somalialaisia lukuun ottamatta, on keskitason alapuolella (sijat 8 ja 10). Somalialaiset sijoittuvat sijalle viisi.

Taulukossa 2015I huomioidaan Suomeen saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset kansallisuuksittain. Taulukko 2015I perustuu edellä käsiteltyihin taulukoihin.

Taulukko 2015I: Kansalaisuudet Suomessa yhteensä			
Syntymämaa	Suomessa asuvat	Kaikki maahan tulleet	Yhteensä
1. Afganistan	4280	13300	17580
2. Irak	10723	20821	31544
3. Venäjän federaatio	12766	3286	16052
4. Somalia	10570	2397	12967
5. Kongon dem.tasav.	1671	252	1923
6. Iran	6102	914	7016
7. Ghana	1521	200	1721
8. Marokko	2126	253	2379
9. Turkki	6539	552	7091
10. Sudan	1051	61	1112
11. Etiopia	1980	107	2087
12. Viro	44481	2	44483
13. Neuvostoliitto	55552	0	55552
14. Ruotsi	31994	0	31994

Kaavio 2015 -10: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2015 saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset yhteensä syntymämaan mukaan.

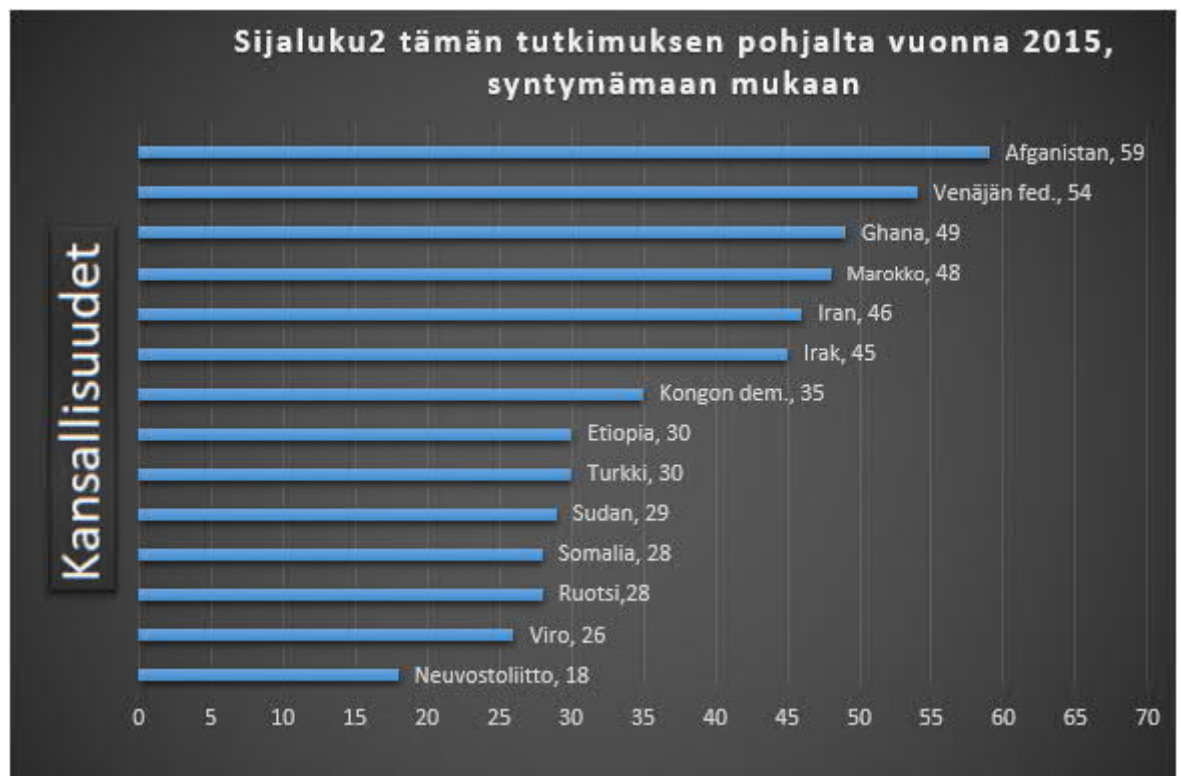
Taulukossa 2015J huomioidaan Suomeen saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset yhteensä kansallisuuksittain. Yhteenlaskettua lukumäärää verrataan siihen lukumäärään, kuinka monta kertaa kansallisuuden edustaja on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi vuonna 2015. Taulukko 2015J perustuu edellä käsiteltyihin taulukoihin.

Taulukko 2015J: Asianomistajien osuus kokonaislukumäärästä			
Syntymämaa	Suomessa yhteensä	AO	%
1. Sudan	1112	8	0,72 %
2. Somalia	12967	87	0,67 %
3. Etiopia	2087	13	0,62 %
4. Kongon dem.tasav.	1923	11	0,57 %
5. Turkki	7091	31	0,44 %
6. Ghana	1721	7(kansalai.)	0,41 %
7. Marokko	2379	9	0,378 %
8. Iran	7016	26	0,371 %
9. Irak	31544	69	0,22 %
10. Afganistan	17580	20	0,113 %
11. Venäjän federaatio	16052	17	0,106 %
12. Neuvostoliitto	55552	39	0,0702 %
13. Viro	44483	31	0,0696 %
14. Ruotsi	31994	21	0,0656 %

5.6.9. Vertailusijaluvun muodostaminen (Sijaluku2)

Sijaluku2 muodostuu laskemalla kansallisuuksien sijoitukset taulukossa 2015J (sijaluvut 1-14) yhteen Sijaluku1:den kanssa. Esimerkiksi Neuvostoliiton sijaluku1 on 6 ja sijoitus taulukossa 2015J on 12. Tästä muodostuu neuvostoliittolaisten sijaluku2, joka on 18. Taulukossa 2015K huomioidaan taulukoiden 2015A, 2015C, 2015D ja 2015E pohjalta laskettu sijaluku (sijaluku1). Lisäksi taulukossa huomioidaan vertailusijaluku (sijaluku2).

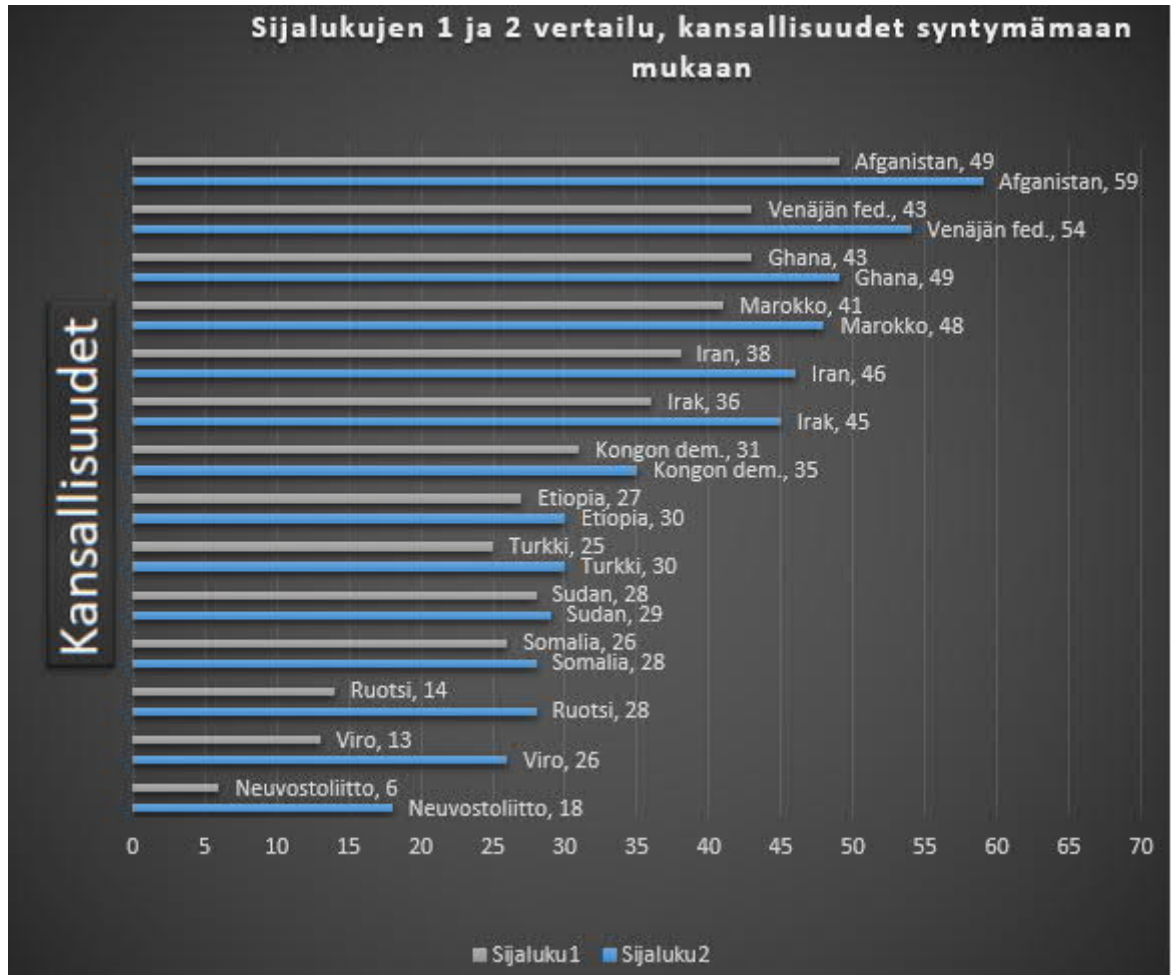
Taulukko 2015K: Sijaluvut 1 & 2			
<u>Syntymämaa</u>	<u>AO</u>	<u>Sijaluku1</u>	<u>Sijaluku2</u>
1. Neuvostoliitto	39	6	18
2. Viro	31	13	26
3. Ruotsi	21	14	28
4. Turkki	31	25	30
5. Somalia	87	26	28
6. Etiopia	13	27	30
7. Sudan	8	28	29
8. Kongon dem.tasav.	11	31	35
9. Irak	69	36	45
10. Iran	26	38	46
11. Marokko	9	41	48
12. Ghana	7(kansalai.)	43	49
13. Venäjän federaatio	17	43	54
14. Afganistan	20	49	59

Kaavio 2015 -11: Sijaluku2 tämän tutkimuksen pohjalta vuonna 2015, syntymämaan mukaan.

5.7. Yhteenveto vuoden 2015 taulukoiden perusteella

5.7.1. Vertailu sijalukujen perusteella

Kaavio 2015 -12: Vuoden 2015 sijalukujen 1 ja 2 vertailu, syntymämaan mukaan.

Edellä käsiteltyjen, tilastoihin perustuvien taulukoiden pohjalta voidaan todeta, ettei kansallisuuksittain arvioiden vuonna 2015 saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärällä havaittu olevan suoraa vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoitumiselle. Tällä tarkoitetaan, ettei turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä ole selvää vaikutusta poliisin tietoon tulleiden rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärään. Sama havainto tehdään ottaessa huomioon kaikki tutkimuksessa huomioitut, Suomeen saapuneet ulkomaalaiset. Samaan lopputulokseen päädytään myös ottaessa huomioon Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärä ja Suomessa jo asuvien ulkomaalaisten lukumäärä (arvioitu kansallisuuksittain). Verrattaessa sijalukuja 1 ja 2 voidaan kuitenkin todeta, ettei kansallisuuksien järjestyksessä tapahdu suuria muutoksia sijaluvun mukaisessa listausjärjestyksessä.

On kuitenkin huomioitava, että huomioidessa sijaluku2, erot eri kansallisuuksien välillä tasaantuvat selvästi. Seitsemän kansallisuutta, jotka ovat saaneet sijaluku2:n perusteella taulukossa alhaisimmat lukumäärät, ovat 12 pisteen sisällä toisistaan. Huomioitavaa on myös, että sijaluku2 perusteella etenkin ruotsalaisten ja virolaisten sijoitus taulukossa tasaantuu suhteessa seuraavilla sijoilla oleviin kansallisuuksiin.

Molempien sijalukujen perusteella alhaisimman arvon saavat samat kolme kansallisuutta, Neuvostoliitto, Viro ja Ruotsi, joskin sijaluku2:n perusteella somalialaiset ovat samalla sijalla kuin ruotsalaiset. Taulukoiden 2015A ja 2015B pohjalta tehdyn vertailun perusteella voidaan kuitenkin todeta, että turvapaikanhakijoiden lukumäärillä ei vuonna 2015 ollut prosentuaalisesti suurta eroa.

Yhteenvetotaulukossa 2015-1 kuvataan Suomessa vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoituneiden henkilöiden lukumäärän syntymämaan perusteella. Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2015 turvapaikanhakijana, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2015 ja mikä on turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista. Yhteenvetotaulukossa 2015-1 on huomioitu vain ne kansallisuudet, joiden edustajia saapui Suomeen turvapaikanhakijana vuonna 2015. Taulukko perustuu taulukon 2015A lukuihin.

Yhteenvetotaulukko 2015-1				
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Kaikki maahan tulleet	Turv.paik. osuus %
1. Somalia	87	1981	2397	82,6 %
2. Irak	69	20485	20821	98,4 %
3. Turkki	31	57	552	10,3 %
4. Viro	31	2	2	100 %
5. Iran	26	619	914	67,7 %
6. Afganistan	20	5214	13300	39,2 %
7. Venäjän federaatio	17	191	3286	5,8 %
8. Etiopia	13	79	107	73,8 %
9. Kongon dem.tasav.	11	25	252	9,9 %
10. Marokko	9	122	253	48,2 %
11. Sudan	8	27	61	44,3 %
12. Ghana	7(kansalai.)	28	200	14,0 %
Keskiarvo:				49,5 %

Yhteenvetotaulukossa 2015-2 kuvataan kansallisuuksia, joiden edustajia ei tilastoitu Suomessa vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi. Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2015 turvapaikanhakijana, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2015 ja mikä on turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista. Yhteenvetotaulukossa 2015-2 on huomioitu vain ne kansallisuudet, joiden edustajia saapui Suomeen turvapaikanhakijana vuonna 2015. Taulukko perustuu taulukon 2015B lukuihin.

Yhteenvetotaulukko 2015-2				
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Yhteensä	Turv.paik. osuus %
1. Kiina	0	18	1791	1,0 %
2. Intia	0	26	1678	1,5 %
3. Syyria	0	877	1641	53,4 %
4. Ukraina	0	3	1312	0,2 %
5. Vietnam	0	6	1101	0,5 %
6. Albania	0	762	762	100 %
7. Kosovo	0	167	489	34,2 %
8. Bangladesh	0	93	375	24,8 %
9. Serbia	0	35	217	16,1 %
10. Nigeria	0	167	167	100 %
11. Eritrea	0	118	118	100 %
12. Algeria	0	100	100	100 %
Keskiarvo:				44,3 %

Taulukoiden 2015A ja 2015B pohjalta voidaan todeta seuraavaa. Turvapaikanhakijoita oli prosentuaalisesti enemmän niiden Suomeen saapuneiden kansallisuuksien joukossa, joiden edustajia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi (taulukko 2015A) kuin niiden, joiden edustajista ainuttakaan ei tilastoitu (taulukko 2015B).

Prosentuaaliset erot ovat taulukoissa 2015A ja 2015B käsiteltyjen kansallisuuksien välillä ovat kasvaneet vuodesta 2014. Verratessa yhteenvetotaulukoiden 2015-1 ja 2015-2 keskiarvoja, havaitaan, että keskiarvon välinen ero on hyvin pieni. Niiden kansallisuuksien, joiden edustajia tilastoitiin vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi, turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista oli 49,5 %. Vastaava prosenttiluku niiden kansallisuuksien kohdalla, joiden edustajia ei tilastoitu vuonna 2015 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi, oli 44,3 %.

Keskiarvovertailun lisäksi lukuja arvioidaan yksilötasolla. Molemmissa taulukoissa on kansallisuuksia, joiden Suomeen vuonna 2015 saapuneista edustajista suurin osa tai jopa kaikki olivat turvapaikanhakijoita. Vertailutaulukossa tällaisia kansallisuuksia ovat Irak ja Viro. Irakilaisia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi 69 kpl ja virolaisia 31 kpl.

Vastaavasti albanialaisia, nigerialaisia, eritrealaisia ja algerialaisia ei tilastoitu ainuttakaan asianomistajaksi, vaikka näiden kansallisuuksien Suomeen vuonna 2015 saapuneista 100 % oli turvapaikanhakijoita.

Verrattaessa marokkolaisia ja Kongon demokraattisen tasavallan edustajia voidaan myös tehdä havaintoja asianomistajaksi tilastoitujen määrän ja turvapaikanhakijana Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden prosentuaalisen lukumäärän välillä. Asianomistajaksi tilastoitujen lukumäärässä ei ole suurta eroa (Kongon demokraattisen tasavallan edustajia 11 kpl ja marokkolaisia 9 kpl). Sama koskee kaikkia Suomeen saapuneita ulkomaalaisia. Kongon demokraattisen tasavallan edustajia saapui 252 kpl ja marokkolaisia 253 kpl. Mutta turvapaikanhakijoiden prosentuaalisessa osuudessa kaikista Suomeen saapuneista on selviä eroja. Kongon demokraattisen tasavallan edustajista turvapaikanhakijoina Suomeen saapui 9,9 % ja marokkolaisia 48,2 %.

Sama tulos ilmenee verrattaessa Kongon demokraattisen tasavallan edustajia ja etiopialaisia. Asianomistajaksi tilastoitujen lukumäärässä ei ole suurta eroa (Kongon demokraattisen tasavallan edustajia 11 kpl ja etiopialaisia 13 kpl). Turvapaikanhakijoiden prosentuaalisessa osuudessa kaikista Suomeen saapuneista on selviä eroja. Kongon demokraattisen tasavallan edustajista turvapaikanhakijoina Suomeen saapui 9,9 % ja etiopialaisia 73,8 %. Kolmas vertailu kohdistetaan somalialaisiin ja irakilaisiin. Irakilaisia saapui Suomeen melkein 10-kertainen määrä verrattuna somalialaisiin. Myös irakilaisten turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus Suomeen saapuneista irakilaisista oli suurempi kuin somalialaisten osuus. Silti irakilaisia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi 69 kpl ja somalialaisia 87 kpl. Näiden havaintojen perusteella suoraa yhteyttä turvapaikanhakijoiden lukumäärällä rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi tilastoitumiselle ei havaita. Vuoden 2016 vastaavia lukuja käsitellään tarkemmin vuoden 2016 yhteenvedossa (alaluku 5.9) ja luvussa 6.

5.7.2. Vertailu vuosien 2014-2015 sijalukujen perusteella

Vuosia 2014-2015 verrattaessa, samat kolme kansallisuutta, Neuvostoliitto, Viro ja Ruotsi ovat sijaluku1:den perusteella alhaisimmilla sijoilla. Vuonna 2014 järjestys oli Neuvostoliitto, Ruotsi ja Viro. Verrattaessa vuosia 2014 ja 2015 voidaan todeta, että seuraavien kansallisuuksien kohdalla sijoitus on muuttunut olennaisesti. Turkkilaiset ovat siirtyneet sijalta 10 sijalle 4 vaikka Suomeen saapuneiden turkkilaisten lukumäärissä vuosina 2014 (590 kpl) ja 2015 (552 kpl) ei ollut suurta eroa. Kongon demokraattisen tasavallan sijoitus on muuttunut sijasta 11 sijaan 8, vaikka myös saapumislukumäärä on pysynyt melkein samana (2014: 244 kpl, 2015: 252 kpl). Marokkolaiset ovat siirtyneet sijasta 7 sijaan 11. Kuitenkin Suomeen marokkolaisia saapui vuonna 2014 206 kpl ja vuonna 2015 23 % enemmän, eli 253 kpl. Verratessa vuosia 2014 ja 2015 sijaluku2:den perusteella alhaisimman arvon saaneet kansallisuudet eroavat hieman toisistaan. Vuonna 2014 alhaisimman arvon saivat Neuvostoliitto, Ruotsi ja Somalia. Vuonna 2015 Neuvostoliitto, Viro ja Ruotsi.

5.8. Vuosi 2016

5.8.1. Käsiteltävät kansallisuudet

Taulukko 2016A kuvaa Suomessa vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen henkilöiden lukumääriä syntymämaan mukaan luokiteltuna (asianomistaja, AO). Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2016 turvapaikanhakijana, oleskeluluvan saaneena tai kiintiöpakolaisena. Viimeisenä arvona kuvataan, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2016.

Taulukon 2016A tiedot perustuvat Poliisiammattikorkeakoulun poliisin tietoon tulleet viharikollisuus Suomessa 2016 -tutkimukseen ja Maahanmuuttoviraston tilastoihin.⁹³

Erona vuoden 2015 taulukoihin on huomioitava, että rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoituja kansallisuuksia on yksi enemmän, Thaimaa.

Taulukko 2016A: Lähtökohtatiedot					
<u>Syntymämaa</u>	<u>AO</u>	<u>Turv.paik.</u>	<u>Oleskel.lup.</u>	<u>Kiintiöpak.</u>	<u>Yhteensä</u>
1. Irak	96	1247	5184	1	6432
2. Somalia	79	432	2966	0	3398
3. Neuvostoliitto	40	0	0	0	0
4. Afganistan	28	757	3430	0	4187
5. Ruotsi	28	1	315	0	316
6. Viro	23	1	3795	0	3796
7. Iran	21	153	1706	0	1859
8. Turkki	17	101	1614	0	1715
9. Venäjän federaatio	15	193	12525	0	12718
10. Etiopia	13	39	526	0	565
11. Kongon dem.tasav.	10	37	521	0	558
12. Marokko	8	98	450	0	548
13. Sudan	8	21	158	0	179
14. Ghana	6	28	682	0	710
15. Thaimaa	6(kansalai.)	0	2187	0	2187
Muut kansallisuudet	199	N/A	N/A	0	N/A
Tunteaton kansallisuus	139	77	334	0	550

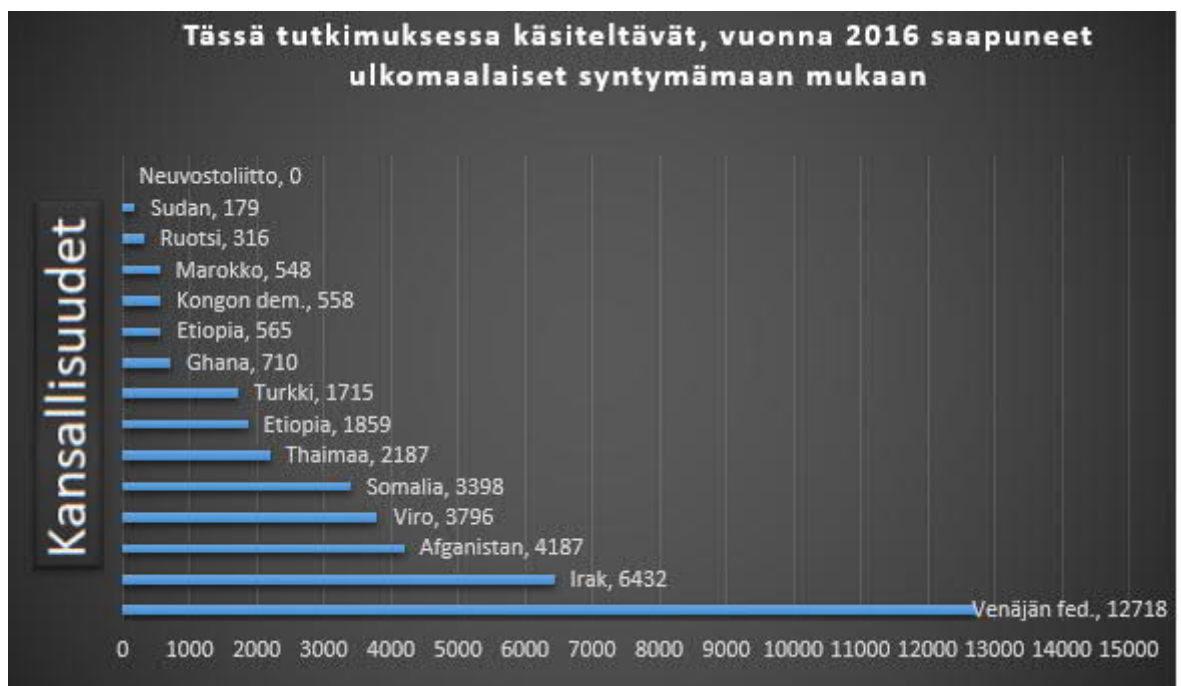
Kiintiöpakolaisten tilastoinnista vuonna 2016 on huomioitava, että Maahanmuuttoviraston päätöksenteon jälkeen syntyneitä lapsia ei ole tilastossa. Näitä Suomessa syntyneiden lapsien osuutta tilastoissa käsitellään tilastojen luotettavuutta koskevassa luvussa. Taulukon tiedoissa on huomioitava myös, että thaimaalaisten syntymämaata ei ole voitu varmistaa täysin, joten henkilöiden kohdalla syntymämaa -olettamaksi on otettu henkilöiden Thaimaan kansallisuus.

⁹³ Rauta 2017, s. 23, 25; Maahanmuuttovirasto 2017b; Maahanmuuttovirasto 2017c; Maahanmuuttovirasto 2017e

Suomen kansalaisia oli tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi vuonna 2016 508 kpl. Tämä lukumäärä on 96 kpl alhaisempi, kuin vuoden 2015 vastaava lukumäärä. Syyt näiden henkilöiden rajaamisesta tämän tutkimustyön ulkopuolelle käsiteltiin tämän tutkimuksen aiheen rajaamista koskevassa luvussa.

Kaavio 2016 -1: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajat kappalelukumäärittäin vuonna 2016 syntymämaan mukaan.

Kaavio 2016 -2: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2016 saapuneet ulkomaalaiset kappalelukumäärittäin syntymämaan mukaan.

Seuraavaksi käsitellään kansallisuudet, joiden edustajia on tullut Suomeen vuonna 2016 huomattava määrä tai vähintään tähän tutkimukseen rajatun lukumäärärajan edellyttämä henkilömäärä (vähintään 100 kpl) vuonna 2016, mutta kukaan kansallisuuden edustajista ei ole joutunut vuonna 2016 tilastojen mukaan rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi.

5.8.2. Vertailtavat kansallisuudet

Taulukon 2016B tiedot perustuvat Poliisiammattikorkeakoulun poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2016 -tutkimukseen ja Maahanmuuttoviraston tilastoihin.⁹⁴

Taulukko 2016B: Vertailtavat kansallisuudet					
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Oleskel.lup.	Kiintiöpak.	Yhteensä
1. Kiina	0	51	4175	0	4226
2. Intia	0	182	3713	0	3895
3. Vietnam	0	6	3529	0	3535
4. Ukraina	0	65	2811	0	2876
5. Nepal	0	31	1760	0	1791
6. Yhdysvallat	0	6	1647	0	1653
7. Syyria	0	602	1618	748	1533
8. Pakistan	0	97	1401	0	1498
9. Nigeria	0	169	1273	0	1442
10. Filippiinit	0	1	1274	0	1275
11. Bangladesh	0	77	1160	0	1237
12. Kosovo	0	41	1139	0	1180
13. Japani	0	0	770	0	770
14. Saksa	0	1	725	0	726
15. Eritrea	0	279	409	0	688
16. Korean tasavalta	0	2	645	0	647
17. Iso-Britannia	0	2	521	0	523
18. Brasilia	0	0	518	0	518
19. Meksiko	0	4	472	0	476
20. Kanada	0	0	431	0	431
21. Albania	0	83	229	0	312
22. Serbia	0	35	255	0	290
23. Valko-Venäjä	0	45	237	0	282
24. Singapore	0	0	220	0	220
25. Algeria	0	29	186	0	215

⁹⁴ Rauta 2017, s. 23, 25; Maahanmuuttovirasto 2017b; Maahanmuuttovirasto 2017c; Maahanmuuttovirasto 2017e

Taulukon 2016B kansallisuuksista 56 % (14 kansallisuutta) kohdalla Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärä on suurempi kuin taulukon 2016A seitsemän kansallisuuden. Nuo seitsemän kansallisuutta muodostavat 46,7 % taulukon 2016A kansallisuuksista. Verrattaessa taulukoita 2016A ja 2016B voidaan todeta, että vaikka Suomeen saapuneiden, tiettyä kansallisuutta edustavien henkilöiden lukumäärä olisi suuri, 1000-4000 henkilöä, ei yksikään kyseisen kansallisuuden edustajista silti välttämättä ole joutunut rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi. Samoin prosenttiosuus rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle voi olla suuri, vaikka Suomeen saapuneiden lukumäärä reilustikin alle 1000 henkilöä. Taulukoiden 2016A ja 2016B kansallisuuksien eroja ja yhtäläisyyksiä käsitellään lisää seuraavissa taulukoissa.

5.8.3. Suomeen saapuneet ulkomaalaiset rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhrina vuonna 2016

Taulukossa 2016C kuvataan Suomeen vuonna 2016 saapuneita ulkomaalaisia. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2016C perustuu taulukon 2016A lukuihin.

Taulukko 2016C: Prosentuaalinen osuus			
Syntymämaa	AO	Kaikki maahan tulleet	%
1. Neuvostoliitto	40	0	N/A (4000 %)
2. Ruotsi	28	316	8,9 %
3. Sudan	8	179	4,5 %
4. Somalia	79	3398	2,32 %
5. Etiopia	13	565	2,30 %
6. Kongon dem.tasav.	10	558	1,8 %
7. Irak	96	6432	1,49 %
8. Marokko	8	548	1,45 %
9. Iran	21	1859	1,1 %
10. Turkki	17	1715	1,0 %
11. Ghana	6	710	0,9 %
12. Afganistan	28	4187	0,7 %
13. Viro	23	3796	0,6 %
14. Thaimaa	6(kansalai.)	2187	0,3 %
15. Venäjän federaatio	15	12718	0,1 %

Taulukon 2016C prosenttilukujen erot ovat kapeammat verrattuna vuoden 2015 vastaavaan taulukkoon. Vaikka Suomeen olisi saapunut tiettyä kansallisuutta yhteensä alle 400 henkilöä, voi osuus tästä kokonaislukumäärästä olla prosentuaalisesti paljon suurempi kuin sellaisten kansallisuuksien kohdalla, joiden saapumisen kokonaislukumäärä on 2000-13000 kpl tai jopa 10000-25000 kpl. Esimerkiksi Neuvostoliiton kansalaisia ei ole saapunut Suomeen vuonna 2016 yhtään, sudanilaisia saapui 179 kpl ja ruotsalaisia 316 kpl, mutta kaikki kolme kansallisuutta ovat rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoitumisen perusteella taulukon kärjessä. Etiopian ja Kongon demokraattisen tasavallan kansallisuuden edustajia saapui Suomeen 565 kpl 558 kpl, mutta molemmat maat ovat taulukossa sijoilla 5 ja 6.

Seitsemän kansallisuutta sijoittui taulukossa näitä maita alemmille sijoille, vaikka edellä mainittujen seitsemän maan kansallisuuden edustajia saapui Suomeen 1715-12718 kpl. Kappalemäärän perusteella Irakilaisia on selvästi eniten asianomistajan asemassa, mutta prosentuaalisesti irakilaiset sijoittuvat taulukon puoliväliin (sijalle 7). Ruotsalaisia on lukumäärällisesti asianomistajan asemassa yhtä monta kuin afganistanilaisia vaikka ruotsalaisia saapui Suomeen 316 kpl ja afganistanilaisia 4187 kpl. Afganistanilaiset sijoittuvat asianomistajalukumäärän perusteella taulukossa neljän korkeimman joukkoon, mutta prosentuaalisesti afganistanilaisten sijoitus taulukossa on alhainen (sija 12). Kolmen prosentuaalisesti alhaisimman lukeman omaavan kansallisuuden kohdalla Venäjän federaatio sijoittuisivat asianomistajalukumäärän perusteella taulukon keskitasolle. Thaimaalaisilla on taulukon alhaisin asianomistajalukumäärä. Virolaisten asianomistajalukumäärä on taulukon viidenneksi korkein.

Verrattaessa suoraan Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten määrää kansallisuuksittain voidaan taulukon pohjalta todeta, ettei Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärällä ei ole vuonna 2016 ollut suoraa vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle. Lukumäärällisessä vertailussa voidaan myös todeta, että suurella saapumismäärällä ei ole suoraa vaikutusta vihamotiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle. Viidestä saapumislukumäärältään selvästi suurimmasta kansallisuudesta kolme (Venäjän federaatio, Viro ja Afganistan) sijoittuvat prosenttiluvun perusteella taulukossa alhaisille sijoille (sijat 15, 13, 12). Neljäs saapumislukumäärältään suurimmasta kansallisuudesta (Irak) sijoittuu prosenttiluvun perusteella taulukossa keskitasolle ja viides (Somalia) sijoittuu korkealle sijalle (sija 4).

5.8.4. Suomeen vuonna 2016 saapuneet rasistisen rikoksen uhriksi tilastoidut turvapaikanhakijat syntymämaaan mukaan

Taulukossa 2016D kuvataan Suomeen vuonna 2016 saapuneita turvapaikanhakijoita. Lisäksi kuvataan kuinka monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2016D perustuu taulukon 2016A lukuihin.

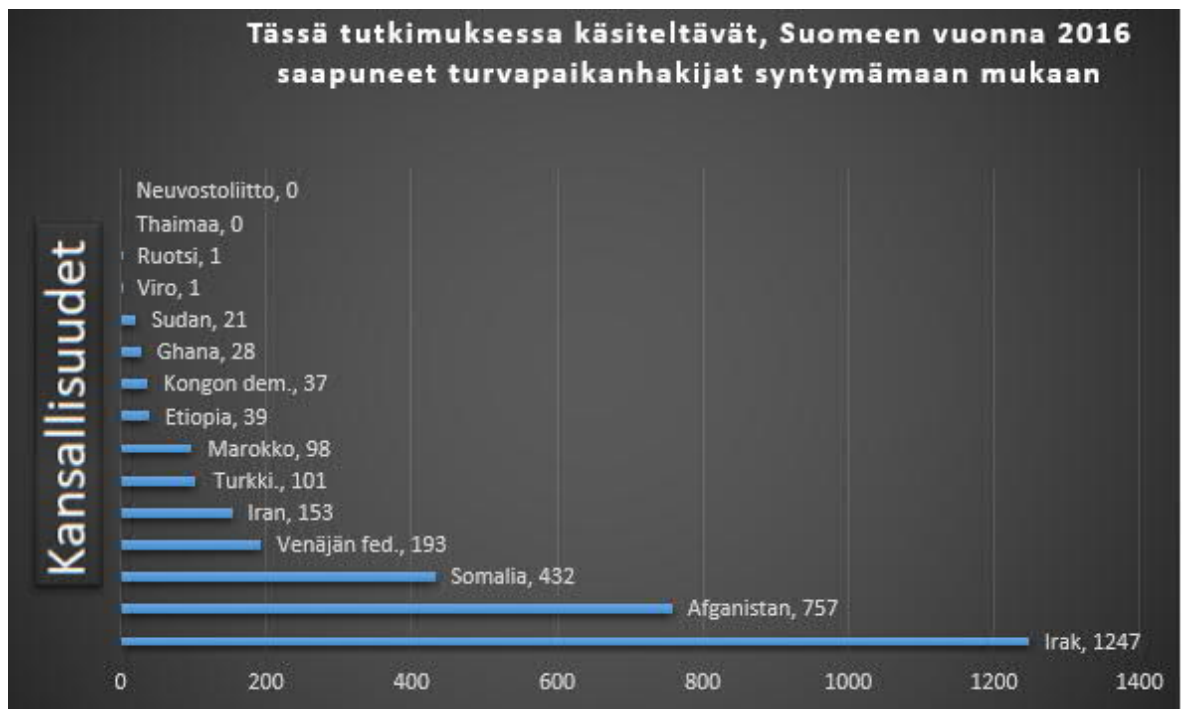
Taulukko 2016D: Prosentuaalinen osuus, turvapaikanhakijat			
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	%
1. Neuvostoliitto	40	0	N/A (4000 %)
2. Ruotsi	28	1	N/A (2800 %)
3. Viro	23	1	N/A (2300 %)
4. Thaimaa	6(kansalai.)	0	N/A (600 %)
5. Sudan	8	21	38,1 %
6. Etiopia	13	39	33,3 %
7. Kongon dem.tasav.	10	37	27,0 %
8. Ghana	6	28	21,4 %
9. Somalia	79	432	18,2 %
10. Turkki	17	101	16,8 %
11. Iran	21	153	13,7 %
12. Marokko	8	98	8,2 %
13. Venäjän federaatio	15	193	7,8 %
14. Irak	96	1247	7,7 %
15. Afganistan	28	757	3,7 %

Taulukon 2016A 15 kansallisuuden joukosta 60 % (yhdeksän kansallisuuden) kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-100 kpl. Näistä kahdeksan kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-50 kpl (53,3 % kaikista taulukon 2016A kansallisuuksista). Taulukossa 2016A viiden kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 101-1000 kpl (33,3 % kaikista taulukon 2016A kansallisuuksista). Vain yhden kansallisuuden kohdalla lukumäärä nousee yli 1000 kpl (1247 kpl) (6,7 % kaikista taulukon 2016A kansallisuuksista). Taulukossa 2016B 25 kansallisuuden joukosta 84 % (21 kansallisuuden) kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-100 kpl. Näistä 16 kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 0-50 kpl (64 % kaikista taulukon 2016B kansallisuuksista). Taulukossa 2016B kolmen kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 101-300 kpl (12 % kaikista taulukon 2016B kansallisuuksista). Yhden kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoiden lukumäärä on 602 kpl (4 % kaikista taulukon 2016B kansallisuuksista).

Taulukoiden pohjalta voidaan todeta seuraavaa. Turvapaikanhakijoita oli prosentuaalisesti enemmän niiden Suomeen saapuneiden kansallisuuksien joukossa, joiden edustajia tilastoitiin rassistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi (taulukko 2016A) kuin niiden, joiden edustajista ainuttakaan ei tilastoitu (taulukko 2016B). Vaikka turvapaikanhakijoiden lukumäärä olisi 0-100 kpl, voi rassistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoituja olla näiden kansallisuuksien kohdalla prosentuaalisesti useita (jopa 38,1 %). Tämä prosenttiluku on laskenut vuodesta 2015, jolloin luku oli 54,4 %. Vuonna 2014 vastaava luku oli 85,7 %. Vastaavasti vaikka tietyn kansallisuuden kohdalla turvapaikanhakijoita olisi vuonna 2016 ollut 5000-21000 kpl, näiden kansallisuuksien kohdalla uhritumista on tullut poliisin tietoon prosentuaalisesti vain vähäinen määrä (jopa 3,7 %). Vuoteen 2015 verrattuna myös tämä prosenttiluku on muuttunut. Alhaisin lukumäärä on noussut 0,3 %:sta 3,7 %:iin (taulukot 2015D ja 2016D).

Muutokset prosenttiluvuissa verrattuna vuoteen 2015 johtuvat todennäköisesti turvapaikanhakijoiden lukumäärän tasaantumisesta. Vuonna 2014 vastaava luku oli 2,2 % (taulukko 2014D). Turvapaikanhakijoiden lukumäärä laski selvästi vuodesta 2015 vuoteen 2016, mutta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi tilastoitujen lukumäärä on laskenut vain hieman, kuten jo aiemmin esiteltiin (Kaavio 2014-2016A). Tässä tutkimuksessa käsiteltyjen kansallisuuksien keskimääräinen rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajalukumäärä oli vuonna 2015 27,7 kpl. Vuonna 2016 vastaava lukumäärä on 26,5 kpl. Vuonna 2014 vastaava lukumäärä oli 23,3 kpl (taulukot 2014A, 2015A ja 2016A).

Lukumäärällisesti arvioituna voidaan todeta, että kolmesta vuonna 2016 saapumisluvumäärältään selvästi suurimmasta kansallisuudesta kaksi (Irak ja Somalia) sijoittuvat taulukossa korkeimmille asianomistaja -sijoille. Saapumisluvumäärältään toiseksi suurin kansallisuus (Afganistan) sijoittuu taulukossa asianomistaja -sijalla keskitason yläpuolelle (sijalle 5). Neljänneksi eniten turvapaikanhakijoita saapui Venäjän federaatiosta, mutta tässä taulukossa iranilaiset sijoittuvat asianomistaja -sijalla keskitason alapuolelle (sijalle 9). Vuoteen 2015 verrattuna voidaan todeta, että myös vuonna 2016 Irakin, Afganistanin ja Somalian kansalaisia saapui Suomeen eniten turvapaikanhakijoina. Vuonna 2014 eniten Suomeen saapui Irakin, Somalian ja Venäjän federaation kansalaisia. Vuonna 2014 ja 2015 neljännellä sijalla oli Iran. Vuonna 2016 Venäjän federaatio. Prosentuaalisesti 2016A- ja 2016B-taulukkotietojen perusteella on todettavissa, ettei suurella turvapaikanhakijoiden lukumäärällä ollut suoraan vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle.

Kaavio 2016 -3: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2016 saapuneet turvapaikanhakijat kappalukumäärittäin syntymämaahan mukaan.

5.8.5. Kiintiöpakolaiset

Kiintiöpakolaisten lukumäärällä ei taulukoiden mukaan ole vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle. Taulukossa 2016A kaikkien kansallisuuksien kohdalla kiintiöpakolaisia on vuonna 2016 ollut korkeintaan yksi. Silti kaikkien taulukon 2016A kansallisuuden edustajia on joutunut rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi. Pois lukien Syyrialaiset, muiden taulukon 2016B kansallisuuksien kohdalla kiintiöpakolaisten lukumäärä on nolla. Syyrialaisia saapui Suomeen kiintiöpakolaisena 748 kpl, joka on 49 % kaikista vuonna Suomeen saapuneista syyrialaisista. Silti yhtään syyrialaista ei kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi. Taulukoiden perusteella ei ole suoraa yhteyttä kiintiöpakolaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumisen välillä.

5.8.6. Rasistisen rikoksen uhriksi tilastoidut ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa vuonna 2016 syntymämaan mukaan

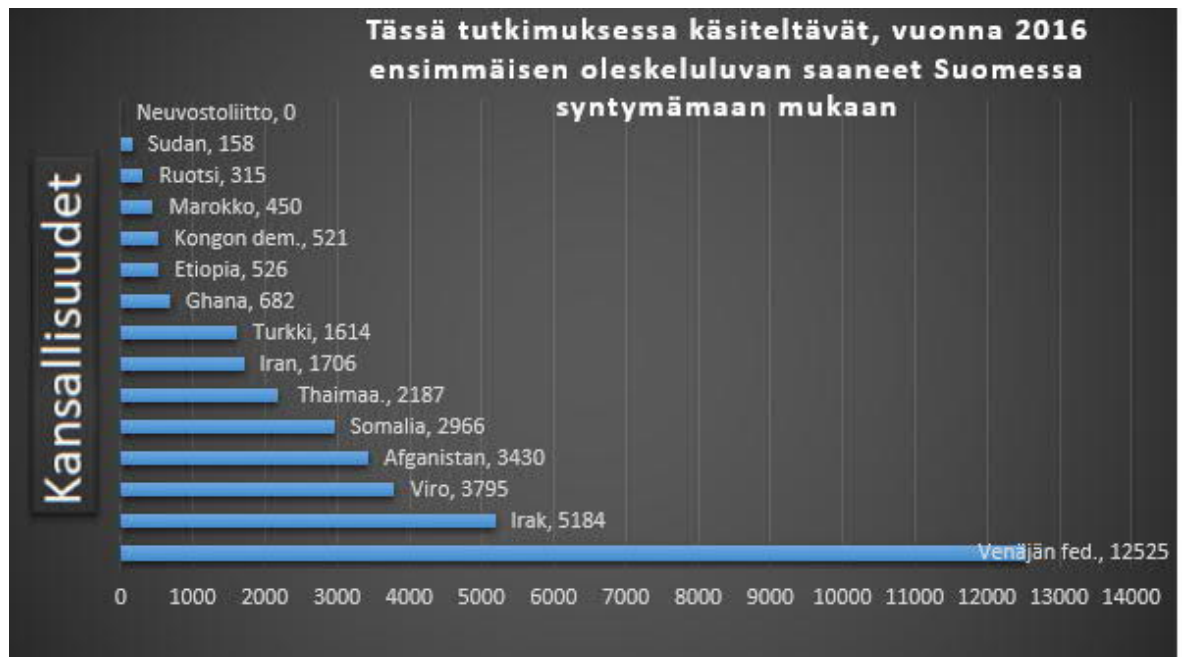
Taulukossa 2016E kuvataan Suomessa vuonna 2016 ensimmäisen oleskeluluvan saaneita ulkomaalaisia. Lisäksi kuvataan monta prosenttia (%) näiden kansallisuuksien edustajista on tilastoitu vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi (AO).

Taulukko 2016E perustuu taulukon 2016A lukuihin.

Taulukko 2016E: Prosentuaalinen osuus, ensimmäisen oleskeluluvan saaneet			
Syntymämaa	AO	Oleskel.lup.	%
1. Neuvostoliitto	40	0	N/A (4000 %)
2. Ruotsi	28	315	8,8 %
3. Sudan	8	158	5,1 %
4. Somalia	79	2966	2,7 %
5. Etiopia	13	526	2,5 %
6. Kongon dem.tasav.	10	521	1,92 %
7. Irak	96	5184	1,85 %
8. Marokko	8	450	1,8 %
9. Iran	21	1706	1,2 %
10. Turkki	17	1614	1,0 %
11. Ghana	6	682	0,9 %
12. Afganistan	28	3430	0,8 %
13. Viro	23	3795	0,6 %
14. Thaimaa	6(kansalai.)	2187	0,3 %
15. Venäjän federaatio	15	12525	0,1 %

Venäjän federaation edustajia tilastoitiin Suomeen ensimmäisen oleskeluluvan saaneina selvästi eniten. Taulukossa Venäjän federaatio on alimmalla sijalla prosentuaalisesti. Seuraavaksi eniten saapui Irakista, Virosta, Afganistanista ja Somaliasta. Prosentuaalisesti nämä kansallisuudet sijoittuvat taulukossa sijoille 7, 13, 12 ja 4. Kolmannessa tasoluokassa saapumislukumäärän suhteen ovat Thaimaa, Iran ja Turkki. Prosentuaalisesti nämä kansallisuudet ovat taulukossa sijoilla 14, 9 ja 10. Alhaisimmat saapumismäärät omaavat kansallisuudet sijoittuvat taulukossa sijoille 1-3, 5, 6, 8 ja 11.

Taulukon 2016E perusteella voidaan todeta, ettei ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden määrällä ole suoraa yhteyttä rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumiselle.

Kaavio 2016 -4: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, vuonna 2016 ensimmäisen oleskeluluvan saaneet Suomessa kappalelukumäärittäin syntymämaahan mukaan.

5.8.7. Sijaluvun muodostaminen

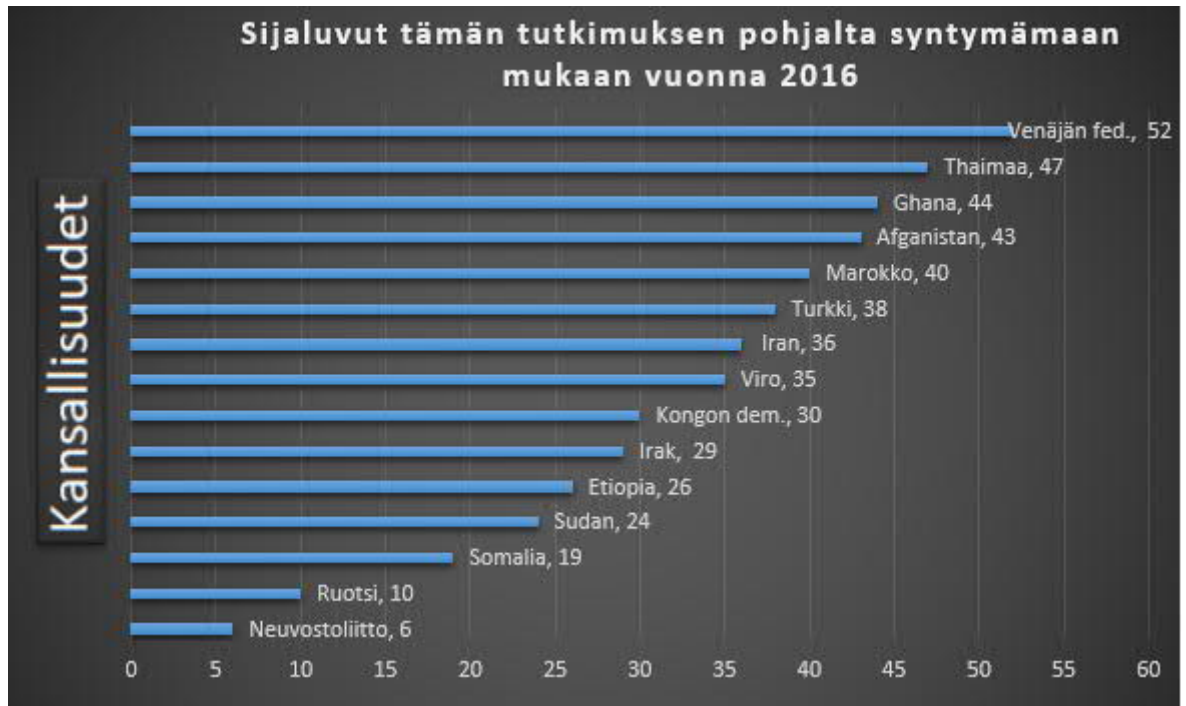
Edellä esitettyjen taulukoiden pohjalta on laskettu jokaisen kansallisuuden kohdalta sijaluku. Tämä sijaluku on muodostettu kansallisuuksien sijoittumisjärjestyksistä taulukoissa 2016A, 2016C, 2016D ja 2016E. Korkeimmalle sijoittumisesta taulukossa kansallisuudelle merkitään yksi piste, toiseksi korkeimmalle kaksi pistettä ja niin edelleen. Matalimman pisteluvun saanut on edellä mainituissa taulukoissa keskimäärin korkeimmalla sijalla. Esimerkiksi Neuvostoliiton sijoitukset edellä mainituissa taulukoissa ovat 3, 1, 1 ja 1, joiden pohjalta neuvostoliittolaisten sijaluku on 6. Taulukossa 2016F kansallisuudet ovat järjestyksessä taulukoista 2016A, 2016C, 2016D ja 2016E saatujen lukujen perusteella muodostetun sijaluvun perusteella. Lisäksi taulukossa 2016F kuvataan, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2016 ja montako heistä on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi.

Taulukko 2016F: Sijaluku1			
Syntymämaa	AO	Sijaluku	Kaikki maahan tulleet
1. Neuvostoliitto	40	6	0
2. Ruotsi	28	10	316
3. Somalia	79	19	3398
4. Sudan	8	24	179
5. Etiopia	13	26	565
6. Irak	96	29	6432
7. Kongon dem.tasav.	10	30	558
8. Viro	23	35	3796
9. Iran	21	36	1859
10. Turkki	17	38	1715
11. Marokko	8	40	548
12. Afganistan	28	43	4187
13. Ghana	6	44	710
14. Thaimaa	6(kansalai.)	47	2187
15. Venäjän federaatio	15	52	12718

Koska neuvostoliittolaisia ei saapunut Suomeen vuonna 2016 lainkaan, neuvostoliittolaisten kohdalla sijaluku on alhainen. Muiden kansallisuuksien kohdalla sijaluvuissa on suuriakin eroja verratessa niitä Suomeen saapuneiden kokonaislukumäärään. Selvästi eniten Suomeen saapui vuonna 2016 Venäjän federaation kansalaisia. Kuitenkin sijaluvun perusteella he ovat alhaisimmalla sijalla. Seuraavaksi eniten saapui irakilaisia, afganistanilaisia, virolaisia ja somalialaisia. Sijaluvun mukaan maat ovat sijoilla 6, 12, 8 ja 3. Seuraavassa taso-luokassa saapumislukumäärän suhteen ovat Thaimaa, Iran ja Turkki. Nämä maat ovat sijoilla 1, 9, ja 10. Verrattaessa Sudania, Etiopiaa, Irakia ja Kongon demokraattista tasavaltaa, joiden sijaluvuissa ei ole suurta eroa (35-40). Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee huomattavasti 8-96 kpl. Samoin Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 179-6432 kpl.

Vastaavanlaiset erot voidaan todeta verrattaessa Viroa, Irania, Turkkia ja Marokkoa keskenään. Sijaluvuissa ei ole suurta eroa (24-30) ja taulukon muissa arvoissa on myös eroja. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee välillä 8-23 kpl. Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 548-3796 kpl.

Verrattaessa taulukon viimeisinä olevia kansallisuuksia Afganistania, Ghanaa, Thaimaata ja Venäjän federaatiota voidaan myös havaita selviä eroja edellä mainituissa arvoissa. Sijaluvuissa ei ole suurta eroa (43-52), mutta muissa taulukon arvoissa on eroja. Rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajien lukumäärä vaihtelee hieman enemmän kuin edellisen taso-luokassa, lukumäärä on välillä 6-28 kpl. Suomeen saapuneiden henkilöiden kokonaislukumäärissä on suuria eroja. Lukumäärä vaihtelee 710-12718 kpl. Näiden havaintojen perusteella voidaan todeta, ettei myöskään taulukon 2015F perusteella voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumisen välillä.

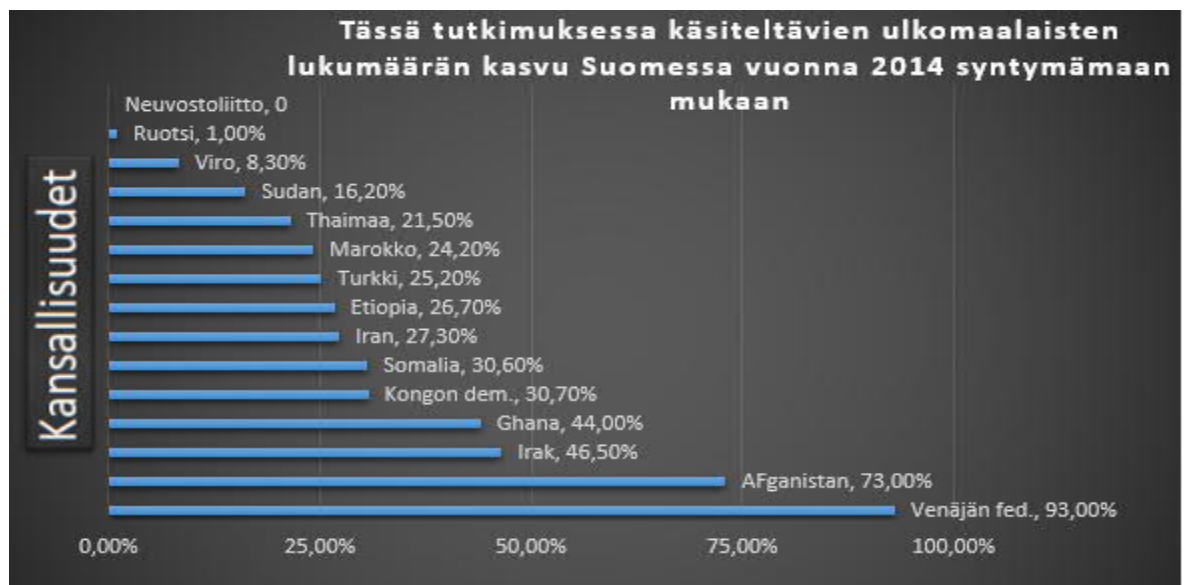
Kaavio 2016 -5: Sijaluvut tämän tutkimuksen pohjalta syntymämaan mukaan vuonna 2016.

5.8.8. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2016

Taulukossa 2016G kuvataan tässä tutkimuksessa käsiteltyjen kansallisuuksien määrää kolmella tavalla. Otetaan huomioon Suomessa jo asuvat, Suomeen vuonna 2016 saapuneet ja kuinka monella prosentilla kunkin kansallisuuden lukumäärä kasvoi vuonna 2016 Suomessa. Suomessa asuvien lukumäärä perustuu Tilastokeskuksen PX-Web -tietokantaan⁹⁵. Tiedot on haettu seuraavien kriteerien perusteella: Suomen koko väestö henkilöiden syntymävaltion perusteella vuonna 2016. Hakukriteereissä on otettu huomioon kaikki ikäluokat ja molemmat sukupuolet.

⁹⁵ Tilastokeskus 2017

Taulukko 2016G: Kansallisuuksien kasvu Suomessa			
Syntymämaa	Suomessa asuvat	Kaikki maahan tulleet	Kasvu %
1. Venäjän federaatio	13668	12718	93,0 %
2. Afganistan	5734	4187	73,0 %
3. Irak	13825	6432	46,5 %
4. Ghana	1613	710	44,0 %
5. Kongon dem.tasav.	1815	558	30,7 %
6. Somalia	11102	3398	30,6 %
7. Iran	6799	1859	27,3 %
8. Etiopia	2117	565	26,7 %
9. Turkki	6799	1715	25,2 %
10. Marokko	2267	548	24,2 %
11. Thaimaa	10184	2187	21,5 %
12. Sudan	1108	179	16,2 %
13. Viro	45659	3796	8,3 %
14. Ruotsi	32147	316	1,0 %
15. Neuvostoliitto	56476	0	N/A

Kaavio 2016 -6: Tässä tutkimuksessa käsiteltävien ulkomaalaisten lukumäärän kasvu Suomessa vuonna 2014 syntymämaan mukaan.

Taulukossa 2016H verrataan jo analysoidun taulukon 2016G lukuja suhteessa siihen, kuinka monella prosentilla kunkin kansallisuuden lukumäärä kasvoi vuonna 2016 Suomessa. Taulukossa 2016H kasvu huomioidaan fokuksena kansallisuuden sama sijaluku.

Taulukko 2016H: Kansalaisuuksien kasvu prosentuaalisesti				
Syntymämaa	AO	Sijaluku	Kaikki maahan tulleet	Kasvu %
1. Neuvostoliitto	40	6	0	N/A
2. Ruotsi	28	10	316	1,0 %
3. Somalia	79	19	3398	30,6 %
4. Sudan	8	24	179	16,2 %
5. Etiopia	13	26	565	26,7 %
6. Irak	96	29	6432	46,5 %
7. Kongon dem.tasav.	10	30	558	30,7 %
8. Viro	23	35	3796	8,3 %
9. Iran	21	36	1859	27,3 %
10. Turkki	17	38	1715	25,2 %
11. Marokko	8	40	548	24,2 %
12. Afganistan	28	43	4187	73,0 %
13. Ghana	6	44	710	44,0 %
14. Thaimaa	6(kansalai.)	47	2187	21,5 %
15. Venäjän federaatio	15	52	12718	93,0 %

Jälleen päädytän samaan tulokseen. Taulukon 2016H perusteella ei voida todeta suoraa yhteyttä Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän ja rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen uhriksi joutumisen välillä. Selvästi eniten kasvoivat Venäjän federaation ja Afganistanin kansalaisten lukumäärä. Sijaluvun perusteella venäläiset ja afganistanilaiset sijoittuvat selvästi keskitason alapuolelle (sijat 15 ja 12). Seuraavaksi eniten kasvoi Irakin, Ghanan, Kongon demokraattisen tasavallan ja Somalian kansallisuuden edustajien määrä. Nämä neljä kansallisuutta ovat kuitenkin sijaluvun perusteella ghanalaisia lukuun ottamatta pääosin keskitason yläpuolella (6, 13, 7 ja 3). Kolmanteen arviointiryhmään lukumäärän perusteella sijoittuvat iranilaiset, etiopialaiset, turkkilaiset ja marokkolaiset. Näiden kansallisuuksien sijoitukset sijaluvun mukaan ovat etiopialaisia lukuun ottamatta keskitason alapuolelle (sijat 9, 5, 10 ja 11). Vähiten lukumäärältään kasvaneet kansallisuudet ovat Sudan, Viro, Ruotsi ja Neuvostoliitto. Sijaluvun mukaan nämä kansallisuudet ovat kuitenkin keskimäärin korkeilla sijoilla (sijat 4, 8, 2 ja 1).

Taulukossa 2016I huomioidaan Suomeen saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset kansallisuuksittain. Taulukko 2016I perustuu edellä käsiteltyihin taulukoihin.

Taulukko 2016I: Kansalaisuudet Suomessa yhteensä			
Syntymämaa	Suomessa asuvat	Kaikki maahan tulleet	Yhteensä
1. Venäjän federaatio	13668	12718	26386
2. Irak	13825	6432	20257
3. Afganistan	5734	4187	9921
4. Viro	45659	3796	49455
5. Somalia	11102	3398	14500
6. Thaimaa	10184	2187	12371
7. Iran	6799	1859	8658
8. Turkki	6799	1715	8514
9. Ghana	1613	710	2323
10. Etiopia	2117	565	2682
11. Kongon dem.tasav.	1815	558	2373
12. Marokko	2267	548	2815
13. Ruotsi	32147	316	32463
14. Sudan	1108	179	1287
15. Neuvostoliitto	56476	0	56476

Kaavio 2016 -7: Tässä tutkimuksessa käsiteltävät, Suomeen vuonna 2016 saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset yhteensä syntymämaan mukaan.

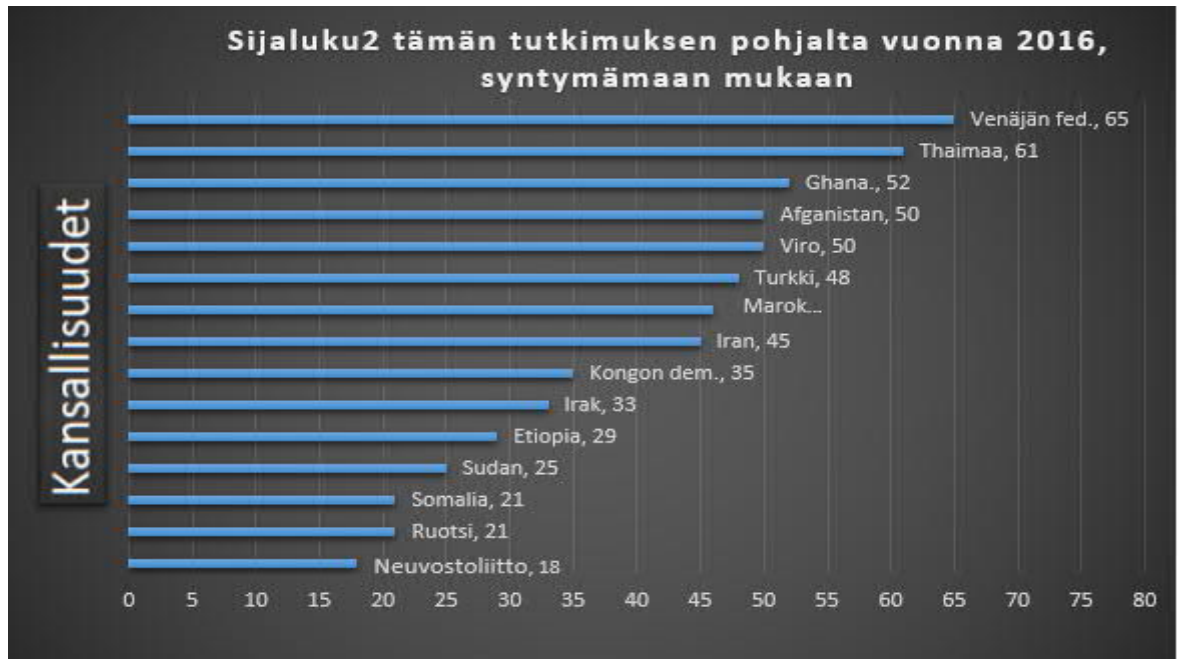
Taulukossa 2016J huomioidaan Suomeen saapuneet ulkomaalaiset ja Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset yhteensä kansallisuuksittain. Yhteenlaskettua lukumäärää verrataan siihen lukumäärään, kuinka monta kertaa kansallisuuden edustaja on kirjattu rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi vuonna 2016. Taulukko 2016J perustuu edellä käsiteltyihin taulukoihin.

Taulukko 2016J: Asianomistajien osuus kokonaislukumäärästä			
Syntymämaa	Suomessa yhteensä	AO	%
1. Sudan	1287	8	0,60 %
2. Somalia	14500	79	0,55 %
3. Etiopia	2682	13	0,49 %
4. Irak	20257	96	0,47 %
5. Kongon dem.tasav.	2373	10	0,42 %
6. Marokko	2815	8	0,284 %
7. Afganistan	9921	28	0,282 %
8. Ghana	2323	6	0,26 %
9. Iran	8658	21	0,24 %
10. Turkki	8514	17	0,20 %
11. Ruotsi	32463	28	0,09 %
12. Neuvostoliitto	56476	40	0,07 %
13. Venäjän federaatio	26386	15	0,06 %
14. Thaimaa	12371	6(kansalai.)	0,049 %
15. Viro	49455	23	0,047 %

5.8.9. Vertailusijaluvun muodostaminen (Sijaluku2)

Sijaluku2 muodostuu laskemalla kansallisuuksien sijoitukset taulukossa 2016J (sijaluvut 1-15) yhteen Sijaluku1:den kanssa. Esimerkiksi Neuvostoliiton sijaluku1 on 6 ja sijoitus taulukossa 2016J on 12. Tästä muodostuu neuvostoliittolaisten sijaluku2, joka on 18. Taulukossa 2016K huomioidaan taulukoiden 2016A, 2016C, 2016D ja 2016E pohjalta laskettu sijaluku (sijaluku1). Lisäksi taulukossa huomioidaan vertailusijaluku (sijaluku2).

Taulukko 2016K: Sijaluvut 1 & 2			
Syntymämaa	AO	Sijaluku1	Sijaluku2
1. Neuvostoliitto	40	6	18
2. Ruotsi	28	10	21
3. Somalia	79	19	21
4. Sudan	8	24	25
5. Etiopia	13	26	29
6. Irak	96	29	33
7. Kongon dem.tasav.	10	30	35
8. Viro	23	35	50
9. Iran	21	36	45
10. Turkki	17	38	48
11. Marokko	8	40	46
12. Afganistan	28	43	50
13. Ghana	6	44	52
14. Thaimaa	6(kansalai.)	47	61
15. Venäjän federaatio	15	52	65

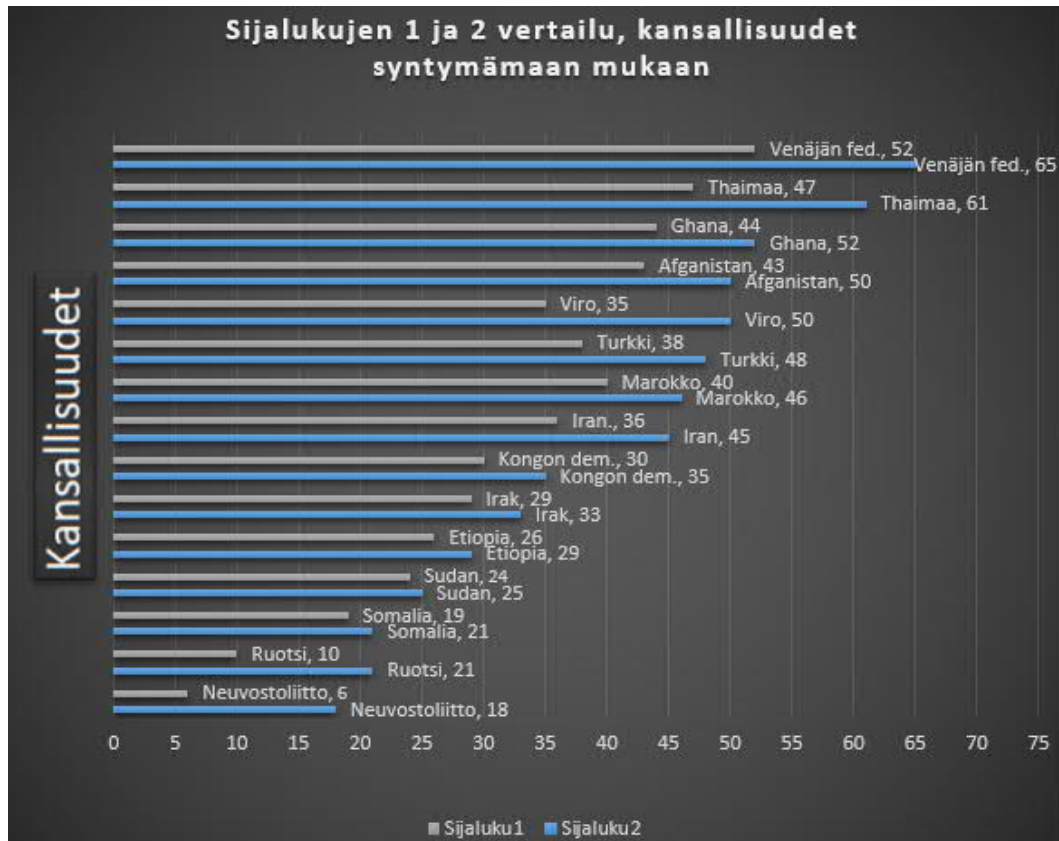
Kaavio 2016 -8: Sijaluku2 tämän tutkimuksen pohjalta vuonna 2016, syntymämaan mukaan.

5.9. Yhteenveto kaikkien vuoden 2016 taulukoiden perusteella

Edellä käsiteltyjen, tilastoihin perustuvien taulukoiden pohjalta voidaan todeta, ettei kansallisuuksittain arvioiden vuonna 2016 saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärällä havaittu olevan suoraa vaikutusta rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoitumiselle. Tällä tarkoitetaan, ettei turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä ole selvää vaikutusta poliisin tietoon tulleiden rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärään. Sama havainto tehdään ottaessa huomioon kaikki tutkimuksessa huomioitut, Suomeen saapuneet ulkomaalaiset. Samaan lopputulokseen päädytään myös ottaessa huomioon Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärä ja Suomessa jo asuvien ulkomaalaisten lukumäärä (arvioitu kansallisuuksittain). Verrattaessa sijalukuja 1 ja 2 (Kaavio 2016 -9) voidaan kuitenkin todeta, ettei kansallisuuksien järjestyksessä tapahdu suuria muutoksia sijaluvun mukaisessa listausjärjestyksessä. Poikkeuksina ovat kuitenkin Neuvostoliitto, Ruotsi ja Viro.

Violaisten sijoitus paranee sijasta 8 sijaan 9, kun otetaan huomioon sijaluku2. Neuvostoliittolaisten ja ruotsalaisten sijoitus pysyy samana, mutta sijaluku2 huomioiden ero lukumäärällisesti seuraavaksi korkeampiin lukuihin kapenee. Molempien sijalukujen perusteella alhaisimman arvon saavat samat kolme kansallisuutta, Neuvostoliitto, Ruotsi ja Somalia.

Sijaluku1:den perusteella ruotsalaisten ja somalialaisten välillä on ero, mutta ruotsalaisten ja somalialaisten sijaluku2 on sama (21). Vertailut vuosien 2014-2016 välillä tehdään luvussa 6.

Kaavio 2016 -9: Vuoden 2016 sijalukujen 1 ja 2 vertailu, syntymämaan mukaan.

Taulukoiden 2016A ja 2016B pohjalta tehdyn vertailun perusteella voidaan kuitenkin todeta, että turvapaikanhakijoiden lukumäärillä oli vuonna 2016 prosentuaalisesti eroa. Yhteenvetotaulukossa 2016-1 kuvataan Suomessa vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoituneiden henkilöiden lukumäärän syntymämaan perusteella. Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2016 turvapaikanhakijana, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2016 ja mikä on turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista. Yhteenvetotaulukossa 2016-1 on huomioitu vain ne kansallisuudet, joiden edustajia saapui Suomeen turvapaikanhakijana vuonna 2016. Taulukko perustuu taulukon 2016A lukuihin.

Yhteenvetotaulukko 2016-1				
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Yhteensä	Turv.paik. osuus %
1. Irak	96	1247	6432	19,4 %
2. Somalia	79	432	3398	12,7 %
3. Afganistan	28	757	4187	18,1 %
4. Ruotsi	28	1	316	0,32 %
5. Viro	23	1	3796	0,03 %
6. Iran	21	153	1859	8,7 %
7. Turkki	17	101	1715	14,1 %
8. Venäjän federaatio	15	193	12718	15,2 %
9. Etiopia	13	39	565	6,9 %
10. Kongon dem.tasav.	10	37	558	6,6 %
11. Marokko	8	98	548	17,8 %
12. Sudan	8	21	179	11,7 %
13. Ghana	6	28	710	3,9 %
Keskiarvo				15,0 %

Yhteenvetotaulukossa 2016-2 kuvataan kansallisuuksia, joiden edustajia ei tilastoitu Suomessa vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi. Lisäksi taulukossa kuvataan kansallisuuksittain, kuinka monta tuon kansallisuuden edustajaa on saapunut Suomeen vuonna 2016 turvapaikanhakijana, montako henkilöä kutakin kansallisuutta on yhteensä saapunut Suomeen vuonna 2016 ja mikä on turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista. Yhteenvetotaulukossa 2016-2 on huomioitu vain ne kansallisuudet, joiden edustajia saapui Suomeen turvapaikanhakijana vuonna 2016. Taulukko perustuu taulukon 2016B lukuihin.

Yhteenvetotaulukko 2016-2				
Syntymämaa	AO	Turv.paik.	Yhteensä	Turv.paik. osuus %
1. Kiina	0	51	4226	1,2 %
2. Intia	0	182	3895	4,7 %
3. Vietnam	0	6	3535	0,2 %
4. Ukraina	0	65	2876	2,3 %
5. Nepal	0	31	1791	1,7 %
6. Yhdysvallat	0	6	1653	0,4 %
7. Syyria	0	602	1533	39,3 %
8. Pakistan	0	97	1498	6,5 %
9. Nigeria	0	169	1442	11,7 %
10. Filippiinit	0	1	1275	0,08 %
11. Bangladesh	0	77	1237	6,2 %
12. Kosovo	0	41	1180	3,5 %
13. Saksa	0	1	726	1,3 %
14. Eritrea	0	279	688	40,5 %
15. Korean tasavalta	0	2	647	0,3 %
16. Iso-Britannia	0	2	523	0,38 %
17. Meksiko	0	4	476	0,8 %
18. Albania	0	83	312	26,6 %
19. Serbia	0	35	290	12,1 %
20. Valko-Venäjä	0	45	282	16,0 %
21. Algeria	0	29	215	13,5 %
Keskiarvo				6,8 %

Turvapaikanhakijoita oli prosentuaalisesti enemmän niiden Suomeen saapuneiden kansallisuuksien joukossa, joiden edustajia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi (taulukko 2016A) kuin niiden, joiden edustajista ainuttakaan ei tilastoitu (taulukko 2016B). Prosentuaaliset erot ovat taulukoissa 2016A ja 2016B käsiteltyjen kansallisuuksien välillä eivät ole muuttuneet olennaisesti vuodesta 2015. Merkittävä muutos tapahtui vuosia 2014 ja 2015 verrattaessa, jolloin turvapaikanhakijoiden lukumäärä moninkertaistui. Vuonna 2014 eroa taulukon 2014A ja vertailukansallisuuksien (Taulukko 2014B) välillä ei juuri ollut koskien turvapaikanhakijoiden osuutta kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista.

Verratessa yhteenvetotaulukoiden 2016-1 ja 2016-2 keskiarvoja, havaitaan selvä ero. Niiden kansallisuuksien, joiden edustajia tilastoitiin vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi, turvapaikanhakijoiden prosentuaalinen osuus kaikista Suomeen saapuneista ulkomaalaisista oli 15,0 %. Vastaava prosenttiluku niiden kansallisuuksien kohdalla, joiden edustajia ei tilastoitu vuonna 2016 rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi, oli 6,8 %. On kuitenkin huomioitava, vaikka keskiarvoissa on selvä ero, yksilötasolla havaitaan selviä poikkeuksia. Esimerkiksi eritrealaisten turvapaikanhakijoiden osuus kaikista Suomeen saapuneista eritrealaisista vuonna 2016 oli 40,5 %. Silti yhtään eritrealaista ei tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi. Sama koskee syyrialaisia, joiden prosenttiluku on 49,3 %. Kolmantena esimerkkinä esitetään albanialaiset, joiden prosenttiluku oli 26,6 %.

Verrattaessa esimerkiksi somalialaisia ja syyrialaisia, havaitaan selvä ero. Somalialaisia saapui turvapaikanhakijana 432 kpl ja somalialaisten turvapaikanhakijoiden osuus kaikista Suomeen vuonna 2016 saapuneista oli 12,7 %. Syyrialaisia turvapaikan hakijoita saapui 602 kpl ja syyrialalaisten prosenttiluku on 39,3 %. Kuitenkin somalialaisia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi 79 kpl, mutta syyrialaisia ei ainuttakaan. Samanlainen ero havaitaan verratessa iranilaisia ja nigerialaisia. Iranilaisia saapui turvapaikanhakijana 153 kpl ja iranilaisten prosenttiluku on 8,7 %. Nigerialaisia saapui turvapaikanhakijana 169 kpl ja heidän prosenttiosuutensa oli 11,7 %. Silti iranilaisia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi 21 kpl ja nigerialaisia ei lainkaan.

Kolmantena esimerkkinä verrataan marokkolaisia ja valkovenäläisiä. Marokkolaisia saapui turvapaikanhakijana 98 kpl ja heidän prosenttilukunsa on 17,8 %. Valkovenäläisiä saapui turvapaikanhakijana 45 kpl ja heidän prosenttilukunsa on 16,0 %. Marokkolaisia tilastoitiin rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi 8 kpl. Valkovenäläisiä ei tilastoitu yhtään. Näiden havaintojen perusteella suoraa yhteyttä turvapaikanhakijoiden lukumäärällä rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen asianomistajaksi tilastoitumiselle kuitenkin ei havaita. Koska muutosta on kuitenkin havaittavissa vuosien 2014-2016 aikana, muutoksen kartoittamiseksi tarvitaan vastaava tutkimus ainakin vuodelta 2017.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

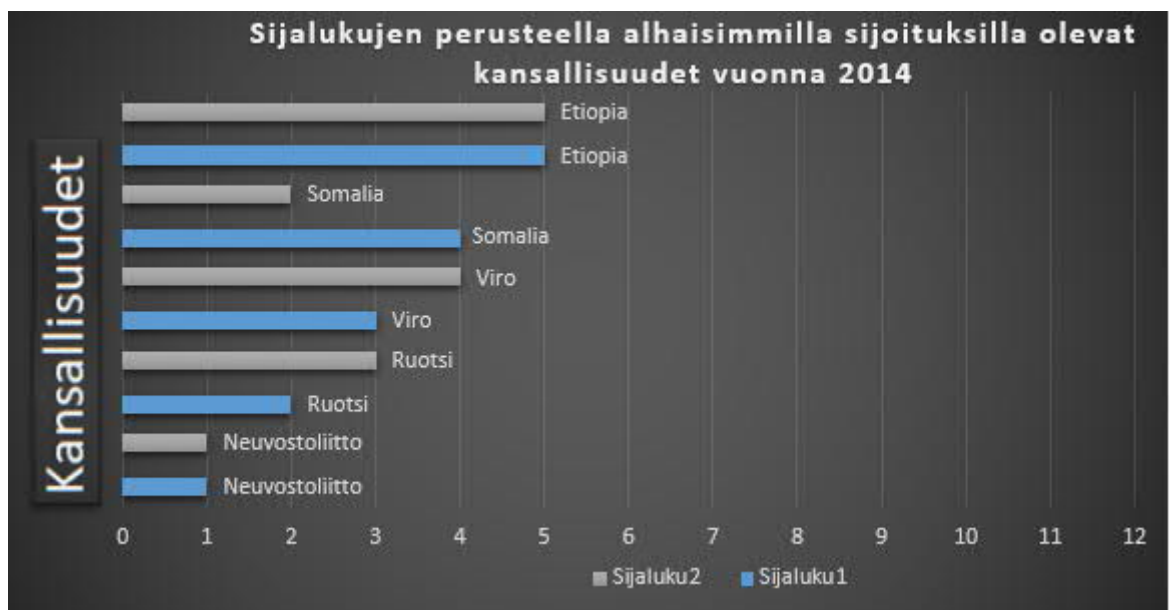
6.1. Johtopäätökset sijalukujen perusteella

Vuosien 2014-2016 käsiteltyjen tietojen pohjalta voidaan todeta, ettei kansallisuuksittain arvioiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä ole selvää vaikutusta poliisin tietoon tulleiden rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärään. Sama havainto tehdään ottaessa huomioon kaikki tutkimuksessa huomioidut, Suomeen saapuneet ulkomaalaiset. Samaan lopputulokseen päädytään myös ottaessa huomioon Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärä ja Suomessa jo asuvien ulkomaalaisten lukumäärä (arvioitu kansallisuuksittain). Koska vuonna 2015 Suomeen saapui ennätysmäärä ulkomaalaisia henkilöitä, on tämän lukumäärän vaikutusta seurattava pidemmällä aikavälillä, jotta Suomeen saapuneiden lukumäärän vaikutus saadaan kattavammin kartoitettua. Mielenkiintoinen jatkotutkimus siis olisi verrata vuoden 2017 tilastoja tämän tutkimuksen havaintoihin. Jatkotutkimuksella olisi mahdollisuus tarkentaa mihin suuntaan rasististen viharikosten lukumäärä kehittyy vuodesta 2016 vuoteen 2017 ja tästä eteenpäin.

Kaavioissa 2014-2016C-G kuvataan tässä tutkimuksessa käsiteltäviä kansallisuuksia eri näkökulmista, joiden pohjalta on muodostettu sijaluvut 1 & 2. Kansallisuudet on sijoitettu kaavioissa vuosina 2014-2016 alhaisimmat sijaluvut -taulukoiden osoittamiin järjestyksiin.

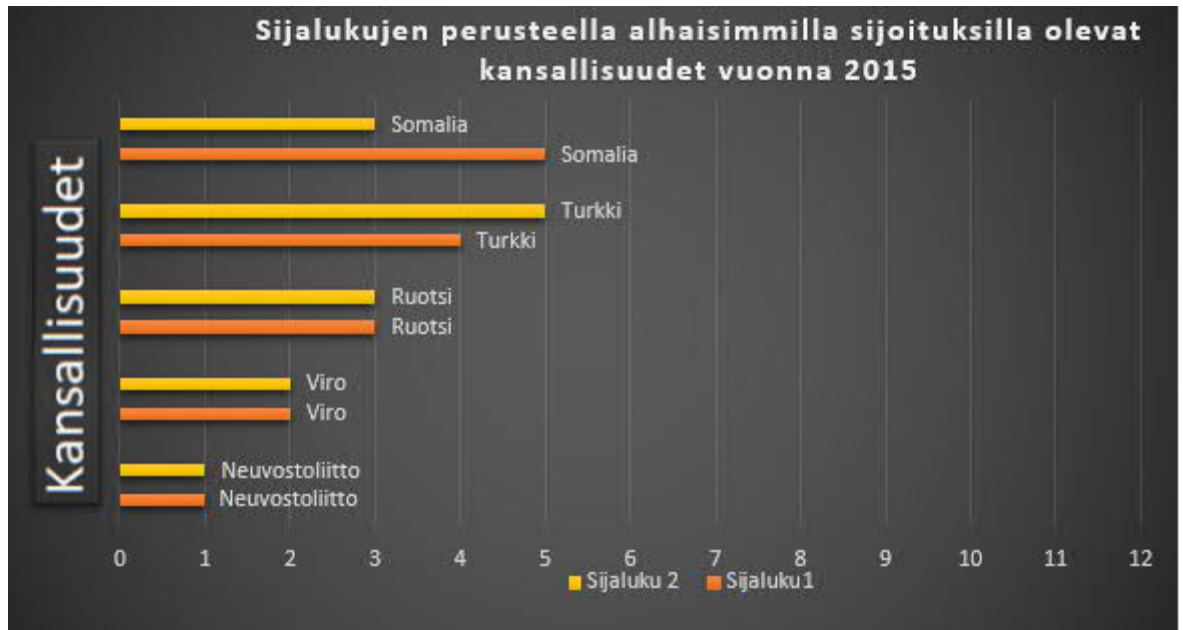
Kuten tässä tutkimuksessa on mainittu, mitä alhaisempi kansallisuuden saama sijaluku1 on, sitä enemmän tämän kansallisuuden edustajiin on kohdistunut eniten rasistisen motiivin sisältäneiden viharikoksia suhteessa kansallisuuden lukumäärään. Edellä mainittuihin kaavioihin ja taulukoihin pohjaten on valittu viisi alhaisimman sijan saanutta kansallisuutta. Rajaus on tehty siten, että fokus saadaan sijalukujen perusteella alhaisin kolmannekseen tässä tutkimuksessa käsitellyistä kansallisuuksista. Rajaus perustuu tämän tutkimuksen toiseen kysymykseen, jonka mukaan tutkimuksen toinen tarkoitus on selvittää, onko tiettyjä kansallisuuksia kirjattu muita enemmän viharikos-rikosilmoitusten asianomistajiksi vuosina 2014-2016.

Vuoden 2014 alhaisimmat sijaluvut		
Syntymämaa	Sijaluku1	Sijaluku2
1. Neuvostoliitto	5	15
2. Ruotsi	11	22
3. Viro	15	28
4. Somalia	18	19
5. Etiopia	25	29

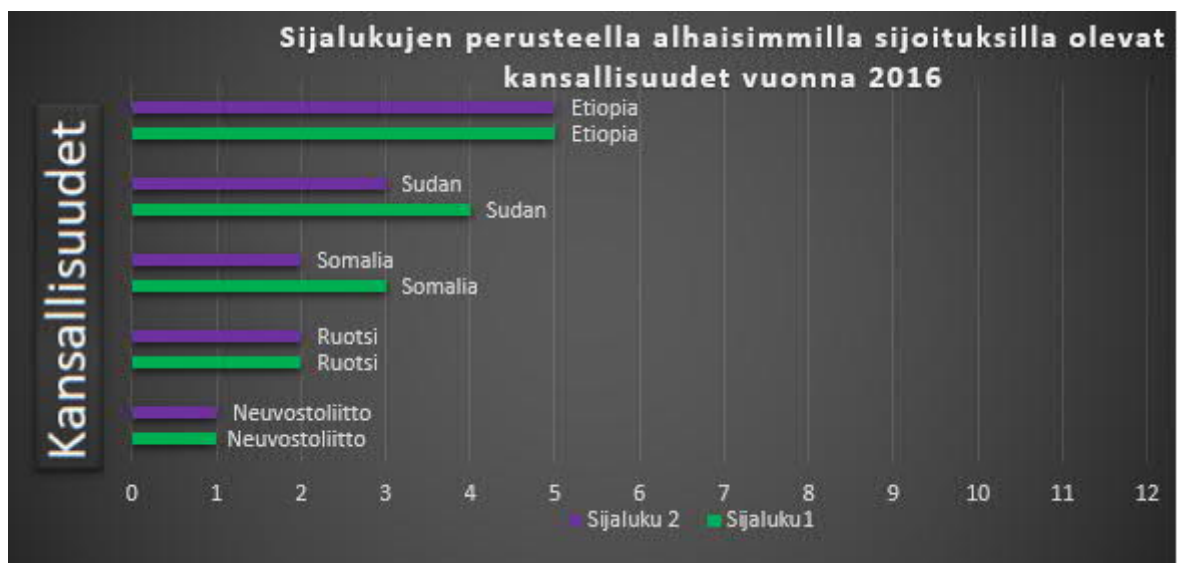
Kaavio 2014-2016C: Sijalukujen perusteella alhaisimmilla sijoituksilla olevat kansallisuudet vuonna 2014.

Vuoden 2015 alhaisimmat sijaluvut		
Syntymämaa	Sijaluku1	Sijaluku2
1. Neuvostoliitto	6	18
2. Viro	13	26
3. Ruotsi	14	28
4. Turkki	25	30
5. Somalia	26	28

Kaavio 2014-2016D: Sijalukujen perusteella alhaisimmilla sijoituksilla olevat kansallisuudet vuonna 2015.

Vuoden 2016 alhaisimmat sijaluvut		
Syntymämaa	Sijaluku1	Sijaluku2
1. Neuvostoliitto	6	18
2. Ruotsi	10	21
3. Somalia	19	21
4. Sudan	24	25
5. Etiopia	26	29

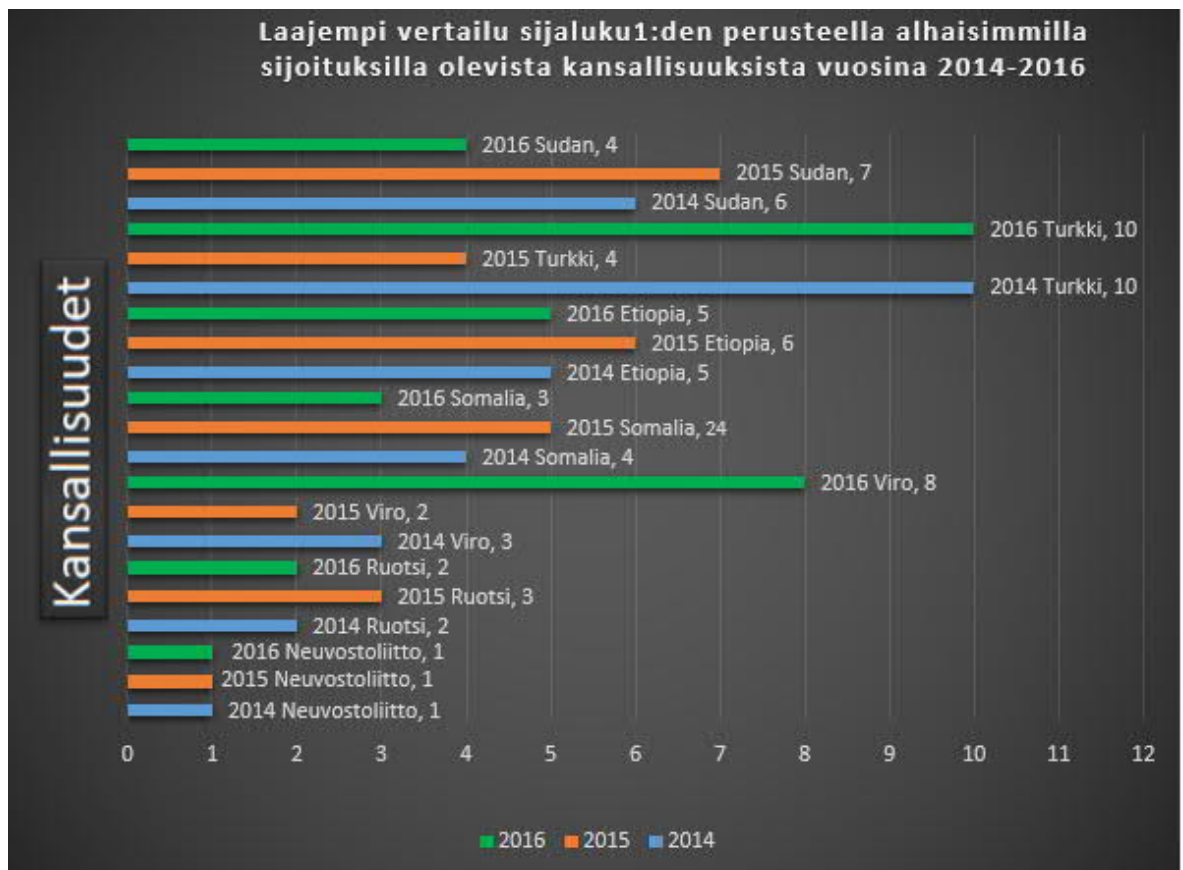

Kaavio 2014-2016E: Sijalukujen perusteella alhaisimmilla sijoituksilla olevat kansallisuudet vuonna 2016.

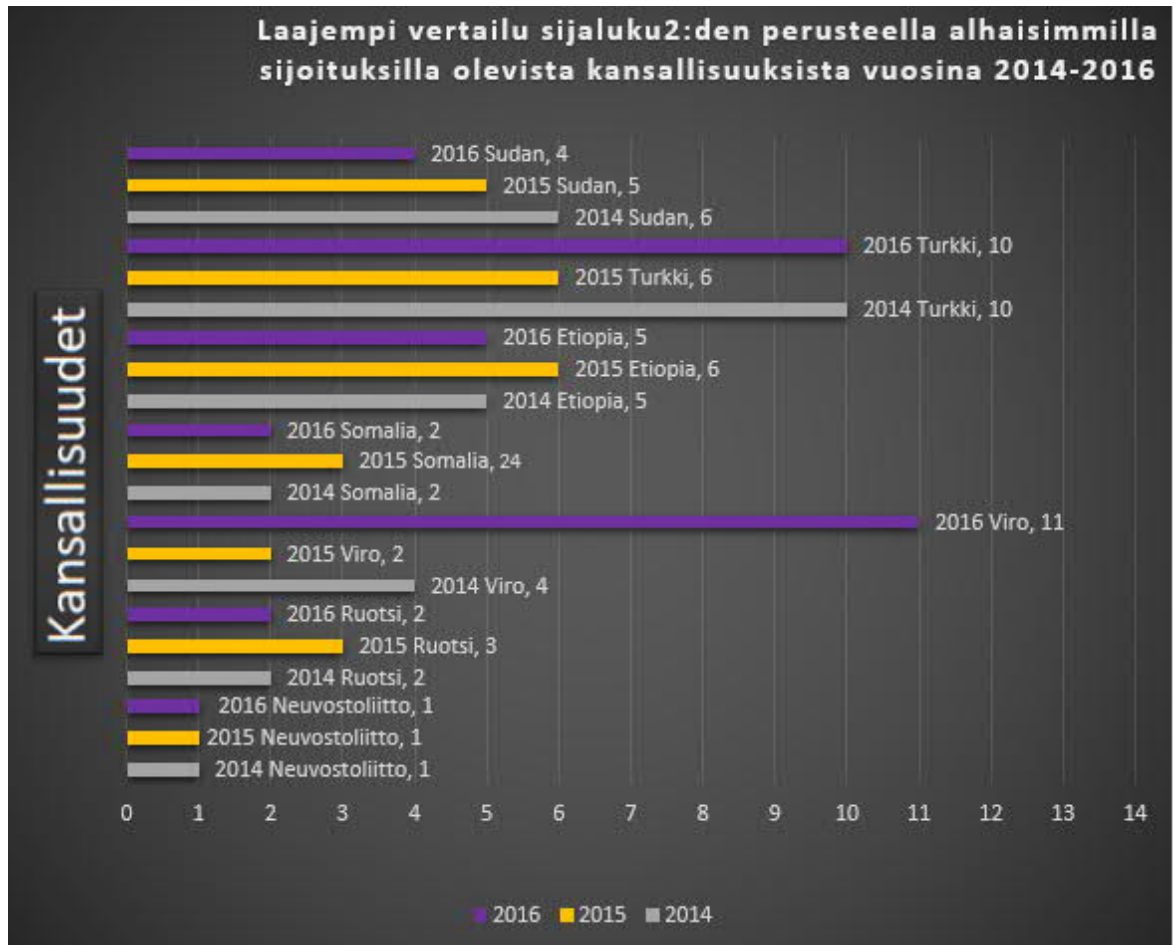
Kun huomioidaan vuosina 2014-2016 viisi alhaisimman sijaluvun saanutta kansallisuutta siten, että huomioidaan kaikkien näiden kansallisuuksien sijoitukset jokaisena vuonna, saadaan tarkempi kuva sijoitusten vaihteluista. Tällä tarkoitetaan sitä, että jotkut kansallisuudet eivät ole viiden alhaisimpien lukujen saaneiden kansallisuuksien joukossa jokaisena vuonna. Esimerkiksi Turkki on listattu viiden alhaisimpia lukuja saaneena vain vuonna 2015 ja Sudan vain vuonna 2016.

6.2. Yhteenvetovertailut vuosista 2014-2016 sijalukujen perusteella

Kuten kaaviossa 2014-2016F kuvataan, seitsemän kansallisuutta sijoittuu sijalukujen perusteella ainakin kerran viiden alhaisimman sijoituksen saaneen kansallisuuden joukkoon. Kaavio 2014-2016F selventää tiettyjen kansallisuuksien kohdalla tapahtuvaa sijoitusten vaihtelua vuosien 2014-2016 aikana.

Kaavio 2014-2016F: Laajempi vertailu sijaluku1:den perusteella alhaisimmilla sijoituksilla olevista kansallisuuksista vuosina 2014-2016.

Kaavio 2014-2016G: Laajempi vertailu sijaluku2:den perusteella alhaisimmilla sijoituksilla olevista kansallisuuksista vuosina 2014-2016.

6.3. Yhteenveto kaavioista 2014-2016A-G

6.3.1. Havainnot vuosilta 2014-2016

Vuosi 2014: Sijaluku1:den perusteella alhaisimman arvon saavat Neuvostoliitto, Ruotsi ja Viro. Sijaluku2:den perusteella alhaisimmat lukemat saavat Neuvostoliitto, Somalia ja Ruotsi.

Vuosi 2015: Sijaluku1:den perusteella alhaisimman arvon saavat Neuvostoliitto, Viro ja Ruotsi. Sijaluku2:n perusteella somalialaiset sijoittuvat jaetulle kolmannelle sijalle ruotsalaisten kanssa.

Vuosi 2016: Sekä sijaluku1:den, että sijaluku2:den perusteella alhaisimman arvon saavat samat kolme kansallisuutta, Neuvostoliitto, Ruotsi ja Somalia. Sijaluku1:den perusteella ruotsalaisten ja somalialaisten välillä on ero, mutta ruotsalaisten ja somalialaisten sijaluku2 on sama (21).

Kuten tässä tutkimuksessa muodostetun sijaluku1:den kohdalla todettiin, vuosien 2014-2016 aikana voidaan havaita muutosta koskien alhaisimpien sijoitusten saaneita kansallisuuksia.

Tämän pohjalta voidaan todeta, että Suomessa olevien ulkomaalaisten kokonaislukumäärällä on myös vaikutusta ulkomaalaisen tilastoitumiselle rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi.

6.3.2. Esille nousseet kansallisuudet

Tässä tutkimuksessa nousee neljä kansallisuutta selvästi esiin sijalukujen perusteella. Nämä neljä kansallisuutta ovat tilastoituneet eniten rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten asianomistajaksi. Neuvostoliiton, Ruotsin, Viron ja Somalian lisäksi kolme muuta kansallisuutta ilmeni vuosina 2014-2016 viiden alhaisimman luvun saaneiden joukossa. Näistä kolmesta Turkki ja Sudan ovat kyseisissä tilastoissa vain yhtenä vuonna, kumpikin sijalla 4. Etiopia esiintyy vuosina 2014 ja 2016 viiden alhaisimman luvun saaneiden joukossa. Molempina vuosina etiopialaisten sijoitus oli 5.

Vuosien 2014-2016 alhaisimmat sijaluvut (keskiarvo)		
<u>Syntymämaa</u>	<u>Sijaluku1</u>	<u>Sijaluku2</u>
1. Neuvostoliitto	6	17
2. Ruotsi	12	24
3. Somalia	21	23
4. Viro	21	35

Kuten keskiarvotaulukosta selviää, tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, ettei rasistinen viharikollisuus kohdistunut vuosina 2014-2016 ainoastaan Suomeen juuri saapuneisiin kansallisuuksiin, vaan ylipäättään muihin kuin etniseltä alkuperältään kantasuomalaisiin. Kuten tässä tutkimuksessa on selvinnyt, vuonna 2015 Neuvostoliitosta ja Ruotsista ei saapunut Suomeen yhtään henkilöä ja virolaisia Suomeen saapui vuonna 2015 kaksi, mutta näiden kansallisuuksien sijaluku1 ovat taulukon alhaisimmat. Sama koskee myös vuotta 2014. Mutta muutoksia on havaittavissa verratessa vuosia 2014-2016. Vuosia 2015-2016 verrattaessa, kolmen alhaisimman sijaluku1:n saaneista kansallisuuksista yksi on muuttunut. Kuten vuonna 2015, vuonna 2016 Neuvostoliitosta ei saapunut Suomeen yhtään henkilöä, joten neuvostoliittolaisten sijaluku1 on edelleen alhainen. Toisella sijalla ovat myös edelleen ruotsalaiset, joita saapui Suomeen vain 316 kpl. Kolmannella sijalla tapahtuu vuonna 2016 muutos. Kolmannella sijalla ovat somalialaiset, joita saapui 3398 kpl. Vuonna 2015 somalialaisia saapui Suomeen 2397 kpl, eli 29,5 % vähemmän. Somalialaisten sijoitus on heikentynyt sijasta 5 sijaan 3. Virolaiset ovat puolestaan siirtyneet sijalta 3 sijalle 8 vaikka vuonna 2015 virolaisia saapui Suomeen 2 kpl ja vuonna 2016 reilusti enemmän, eli 3796 kpl. Tämän aiheen tutkimisen jatkamista käsittelemme luvussa 9.

6.4. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän vaikutus rasistisen motiivin sisältäneeseen viharikollisuuteen

Vertailutaulukossa 2014-2016 kuvataan yhteenlaskettuna Suomeen vuosina 2014-2016 turvapaikanhakijana ja kiintiöpakolaisen saapuneet, sekä ensimmäisen oleskeluluvan saaneet ulkomaalaiset.⁹⁶ Vertailutaulukossa 2014-2016 kuvataan myös prosentuaalinen suhde Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten ja kyseisenä vuonna tilastoitujen rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten välillä.

Vertailutaulukko 2014-2016			
	Ulkomaalaisia Suomeen	Rasistiset viharikokset	%
2014	24378 kpl	678 kpl	2,3 %
2015	53193 kpl	913 kpl	1,7 %
2016	32471 kpl	831 kpl	2,6 %

Tässä esitetyn taulukon pohjalta voidaan todeta, että viharikosten ja rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärä kasvoi Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvaessa. Vertailutaulukon 2014-2016 perusteella on kuitenkin todettava, että vaikka rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten kappalelukumäärä kasvoi vuonna 2015 Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärään kasvaessa, prosentuaalisesti rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten määrä kuitenkin laski vuodesta 2014. Vuonna 2016 lukumäärä nousi vuoden 2014 tason yläpuolelle. Vielä vuosien 2014-2016 perusteella ei voida todeta rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten määrän kasvavan Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärään kasvaessa. Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärä kasvoi huomattavasti vuonna 2015 ja lukumäärä kasvoi myös verrattaessa vuosia 2014 ja 2016. Näistä syistä on syytä olettaa, että vuosien 2015 ja 2016 Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvu vaikuttaa edelleen tulevien vuosien rasistisen motiivin sisältäneiden viharikosten lukumäärään. Myös tämä aihe vaatii tutkimuksen jatkamista, johon palataan luvussa 9.

Lisäksi voidaan todeta, ettei tietyn kansallisuuden Suomeen saapumisen lukumäärällä ole suoraa vaikutusta kyseisen kansallisuuden rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi tilastoitumisen lisääntymiseen. Verrattaessa vuosia 2014-2016 edellä mainittuja havaintoja voidaan tehdä useamman kansallisuuksien kohdalla.

Esimerkiksi turkkilaiset siirtyivät ensin vuoden 2014 sijalta 10 sijalle 4 vuonna 2015, vaikka Suomeen saapuneiden turkkilaisten lukumäärissä vuosina 2014 (590 kpl) ja 2015 (552 kpl) ei ollut suurta eroa. Vuosia 2015-2016 verrattaessa turkkilaisten sijoitus vaihtui takaisin sijalta 4 sijalle 10. Sijaluku1:den perusteella turkkilaisia siis tilastoitiin vähemmän rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi, vaikka turkkilaisia saapui vuonna 2016 Suomeen 1715 kpl, eli huomattavasti enemmän kuin vuonna 2015 (552 kpl).

⁹⁶ Tihveräinen 2015; Tihveräinen 2016; Rauta 2017; Maahanmuuttovirasto 2015; Maahanmuuttovirasto 2015b; Maahanmuuttovirasto 2017c;

Kongon demokraattisen tasavallan sijoitus on muuttunut sijasta 11 sijaan 8, vaikka myös saapumislukumäärä on pysynyt melkein samana (2014: 244 kpl, 2015: 252 kpl).

Vuosia 2015 ja 2016 verrattaessa Kongon demokraattisen tasavallan edustajat ovat siirtyneet sijalta 8 sijalle 7. Kongon demokraattisen tasavallan edustajia tilastoitiin vain hieman enemmän rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajaksi, vaikka 2015 Suomeen saapui 252 henkilö ja vuonna 2016 yli kaksinkertainen määrä, eli 558 kpl. Marokkolaiset ovat siirtyneet vuoden 2014 sijasta 7 sijaan 11 vuonna 2015. Kuitenkin Suomeen marokkolaisia saapui vuonna 2014 206 kpl ja vuonna 2015 23 % enemmän, eli 253 kpl. Marokkolaisten sijoitus pysyy sijalla 11 vuonna 2016 vaikka Suomeen saapui vuoteen 2015 verrattaessa yli kaksinkertainen määrä, eli 548 kpl.

Etiopialaisten sijoitus on pysynyt korkealla, eikä muuttunut juuri ollenkaan, vaikka Suomeen saapumisen lukumäärässä on ollut suuria muutoksia. Etiopialaisten sijoitus sijaluku1:den perusteella oli 5 vuonna 2014, kun Suomeen saapui 64 henkilöä. Vuonna 2015 sijoitus on 6, vaikka Suomeen saapuneiden lukumäärä kasvoi. Suomeen saapui 107 etiopialaista. Sijoitus muuttui takaisin sijaksi 5 Suomeen saapuessa 565 henkilö vuonna 2016. Irakilaisten sijoitus on muuttunut vuodesta 2015 vuoteen 2016 sijalta 8 sijalle 9, vaikka vuonna 2015 Suomeen saapui 1305 henkilö ja vuonna 2016 20821 henkilöä. Ja irakilaisten sijoitus muuttui sijaksi 6 vuonna 2016, vaikka Suomeen saapui edellisvuoteen verrattuna selvästi vähemmän irakilaisia (6432 henkilöä). Koska irakilaisten lukumäärä kasvoi vuonna 2015 todella huomattavasti suhteessa edellisiin vuosiin ja muihin kansallisuuksiin verrattaessa, tämän voidaan olettaa vaikuttaneen vielä vuoden 2016 tilastoihin koskien rasistisia piirteitä sisältäneiden rikosten asianomistajaksi tilastoitumisessa.

Havaintojen perusteella todetaan kuitenkin myös, että Suomeen saapumisen lukumäärän kasvulla on ollut vaikutusta rasistisia piirteitä sisältäneiden rikosten asianomistajaksi tilastoitumisen lisääntymiseen tiettyjen kansallisuuksien kohdalla. Esimerkiksi vuosia 2014 ja 2015 verrattaessa sudanilaisten sijoitus vaihtui sijasta 6 sijaan 7, kun Suomeen saapumisen lukumäärä laski selvästi vuodesta 2014 (202 kpl) vuoteen 2015 (61 kpl). Sudanilaisten sijoitus vaihtui vastaavasti sijalta 7 sijalle 4, kun Suomeen saapumisen lukumäärä kasvoi noin kolmikertaiseksi. Vuonna 2015 Suomeen saapui 61 kpl ja vuonna 2016 179 kpl. Sama voidaan todeta afganistanilaisten kohdalla. Vuonna 2014 Suomeen saapui 8673 henkilöä, mutta yhtään ei tilastoitunut rasistisia piirteitä sisältäneiden rikosten asianomistajaksi. Tämä muuttui, kun vuonna 2015 Suomeen saapui 13300 afganistanilaista. Sijaluku1:den perusteella afganistanilaiset ovat kuitenkin taulukon viimeisellä sijalla (sija 14). Vuonna 2016 Suomeen saapumisen lukumäärä laski (4187 henkilöön), mutta sijoitus sijaluku1:den perusteella muuttui sijaksi 11 (taulukossa on 15 kansallisuutta vuonna 2016).

Afganistanilaisten lukumäärä kasvoi vuonna 2015 suhteessa edellisiin vuosiin, joten tämän voidaan olettaa vaikuttaneen vielä vuoden 2016 tilastoihin koskien rasistisia piirteitä sisältäneiden rikosten asianomistajaksi tilastoitumisessa.

Myös näiden muutosten seuraaminen lähivuosina laajentaisi tässäkin tutkimuksessa tehtyjä päätelmiä.

Havaintojen perusteella voidaan siis todeta, että Suomeen saapumisen lukumäärän kasvulla on ollut vaikutusta rasistisia piirteitä sisältäneiden rikosten asianomistajaksi tilastoitumisen lisääntymiseen tiettyjen kansallisuuksien kohdalla, mutta tätä vaikutusta ei voida yleistää koskemaan kaikkia tutkimuksessa käsiteltyjä kansallisuuksia.

Vuonna 2014 sijaluku2:den perusteella alhaisimpien lukumäärien saaneet kansallisuudet ovat 18 pisteen sisällä toisistaan. Tässä tulee muutos vuoteen 2015, jolloin nämä seitsemän kansallisuutta olivat 12 pisteen sisällä toisistaan. Vastaava muutos vuoden 2014 suuntaan voidaan havaita verrattaessa vuosia 2015 ja 2016. Vuonna 2016 sijaluku2:den perusteella alhaisimmat lukumäärät ovat 17 pisteen sisällä toisistaan. Tämän perusteella alhaisimpien lukumäärien ja keskitason välinen ero pienenee ensin, mutta palaa sitten lähes vuoden 2014 tasolle.

Tämän perusteella voidaan tulkita, että Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän kasvaessa sijaluku2:den perusteella alhaisimpien lukumäärien saaneiden kansallisuuksien välisen piste-erot kasvavat. Näiden muutosten seuraaminen lähivuosina ja niiden vertaaminen sijaluku1:n muutoksiin tulevaisuudessa laajentaisi entisestään tässä tutkimuksessa tehtyjä päätelmiä.

7. TILASTOJEN LUOTETTAVUUS

Suomen rikoslaki ei tunne viha- tai rasistinen rikos- määritelmää. Poliisin on kuitenkin mahdollista luokitella rikosilmoitus viharikoksena. Poliisin tulisi Poliisihallituksen antaman ohjeistuksen mukaan käyttää viharikosluokitusta aina silloin, kun kuka tahansa tilanteessa mukana ollut henkilö (poliisi, epäilty, asianomistaja, todistaja, ilmoittaja tai muu)

- pitää teon motiivina osittain tai kokonaan ennakkoluuloa tai vihaa tiettyä kansanryhmää kohtaan
- pitää tekoa tehtynä osittain tai kokonaan rotuun, ihonväriin, syntyperään, kansalliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen perustuvasta vaikuttimesta taikka niihin rinnastettavasta muusta vaikuttimesta.⁹⁷

Luokitustilastoja tutkittaessa on otettava huomioon, että luokitusjärjestelmä on kehitetty poliisin omaksi tilastointityökaluksi. Rikosilmoitusten kirjaamiseen käytettävä Poliisiasian tietojärjestelmä ei siis pakota tekemään luokittelua.

Rikosilmoitusten yksityiskohtaisuus voi myös vaihdella. Rikosilmoitus saattaa olla useita sivuja pitkiä tai niissä saattaa olla vain muutama lause. Tähän vaikuttaa usein rikosilmoituksen kirjaamisen ajankohtana olevat suppeat alkutiedot.

⁹⁷ Poliisihallitus 2011; Rauta 2017, s. 6-7

Ilmoitukset, joissa ei ole käytetty viharikosluokitusta ja joissa ei ole mainintaa mahdollisesta motiivista, eivät ole päätyneet tämän katsauksen aineistoon. Tästä huolimatta rikoksen esitutkintavaiheessa tapaukseen liittyvä vihamotiivi saattaa silti löytyä.⁹⁸ Martti Lehti on käyttänyt omassa tutkimuksessaan Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa -tutkimusten tietoja ja toteaa, että puutteellisuuksista huolimatta rasismijutuiksi merkityt rikokset näyttäisivät kuitenkin antavan varsin luotettavan yleiskuvan rasistisen rikollisuuden keskeisistä piirteistä.⁹⁹ Havaintoja tarkasteltaessa on huomioitava, että selvityksen aineistona on käytetty poliisin rikosilmoitustietoja, eli epäillyistä viharikoksista eikä vielä oikeudessa tuomituista rikoksista. Tuomioistuin viime kädessä ottaa kantaa epäillyn rikoksen motiiviin. Viharikoksiksi määriteltyjen rikosilmoitusten määrään vaikuttaa myös ihmisten alttius ilmoittaa epäillystä rikoksesta poliisille.¹⁰⁰

Tämän tutkimuksen aikana ilmeni, että poliisille ilmoitettujen rasistisen motiivin sisältäneitä olisi enemmän, kuin poliisin tilastot kertovat. Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2010 -tutkimuksessakin todetaan, että harvat viharikoksia koskevat tutkimukset viittaavat siihen, että pieni osa viharikoksista tulee poliisin tietoon¹⁰¹. Oikeusministeriö on tehnyt vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin koskeva selvityksen, joka julkaistiin vuonna 2016. Kyselyyn vastasi 131 henkilöä, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame, ja jotka olivat kokeneet vieraskielisyyden, ulkomaan kansallisuuden tai maahanmuuttajataustan takia vihapuhetta tai häirintää. Lisäksi selvityksessä haastateltiin kahdeksaa henkilöä. Kyselyyn vastanneet olivat nuoria ja hyvin koulutettuja, ja ¾ vastaajista opiskeli tai kävi töissä. Puolet vastaajista oli kohdannut vihapuhetta tai häirintää 1–5 kertaa vuoden sisällä. Noin 30 % vastaajista oli kokenut vihapuhetta tai häirintää ainakin kerran kuussa. 70 % vastaajista ei ilmoittanut kokemastaan vihapuheesta tai häirinnästä millekään taholle. Yleisin syy oli, ettei vastaaja uskonut, että asialle olisi tehty mitään. Toiseksi yleisin syy oli, etteivät vastaajat olleet uskoneet, että asialle olisi voitu tehdä mitään. Kolmanneksi eniten valittu syy kyselyssä oli, ettei häirintä tai vihapuhe ollut vastaajan mukaan tarpeeksi vakavaa tai etteivät he tulleet ajatelleeksi sen ilmoittamista. Niistä 30 %, jotka ilmoittivat kokeneensa vihapuhetta tai häirintää, vain 33 % heistä ilmoitti asiasta poliisille. Tämä tarkoittaa 13 henkilöä 131 vastanneesta henkilöstä.

Osa (30 %) ilmoitti asiasta muille tahoille, kuten esimerkiksi opettajalle, muulle viranomaiselle tai esimiehelle. Oikeusministeriön selvityksessä ei selvitetty ilmoittivatko nämä edellä mainitut tahot asiasta poliisille.¹⁰²

Oikeusministeriön selvityksen näkökulma eroaa tämän tutkimuksen näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa käsiteltyjen rikosten joukossa ovat kaikki Suomen rikoslaisissa määritellyt rikokset, joissa on ilmennyt rasistinen motiivi.

⁹⁸ Rauta 2017, s. 7, 45

⁹⁹ Lehti, ym. 2014, s. 80

¹⁰⁰ Rauta 2017, s. 45

¹⁰¹ Niemi 2011, s. 91

¹⁰² Oikeusministeriö 2016, s. 67, 77

Oikeusministeriön tekemän selvityksen fokus oli vihapuheessa, rasistisessa käytöksessä, eleissä ja lievemmissä fyysisissä rasismien muodoissa (esimerkiksi fyysinen häirintä ja loukkaus).¹⁰³ Tämä tutkimus eroaa Oikeusministeriön tutkimuksesta siltä osin, että tässä tutkimuksessa on otettu huomioon, että vuonna 2014 Suomen poliisin tietoon tulleen viharikollisuuden selvästi yleisin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen tekomuoto oli pahoinpitely (28 %). Vuonna 2015 pahoinpitelyjen osuus oli 27 % ja vuonna 2016 44 %.¹⁰⁴ Pahoinpitely on rikoksena rangaistusasteikoltaan, vakavuudeltaan ja usein jälkiseurauksiltaan sen tasoinen rikos, että se ilmoitetaan pääsääntöisesti poliisille. Pahoinpitely on myös virallisen syytteen alainen rikos. Virallisen syytteen alaiset rikokset ovat sellaisia rikoksia, joita poliisi voi tutkia ja syyttäjä syyttää niistä, vaikkei asianomistaja ei vaadikaan niistä rangaistusta.¹⁰⁵ Kuten edellisessä kappaleessa mainittiin, pahoinpitely on ollut ainakin viimeisen kolmen vuoden ajan yleisin rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen tekomuoto ja edellä mainittujen syden vuoksi pahoinpitelyn tilastoituminen rikosilmoitusten kautta on todennäköisempää kuin sitä vähäisimpien rikosten.

Tästä syystä Oikeusministeriön tutkimuksen tuloksena saatu erittäin alhainen rasistisen motiivin sisältäneen rikoksen ilmoittamisprosentti poliisille ei mielestäni anna tarpeeksi kattavaa kokonaiskuvaa rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten ilmoittamisprosentista. Tässä tutkimuksessa on huomioitu kaikki rasistisen motiivin sisältäneet rikokset. Tästä syystä tilastoihin perustuvien tietojen luotettavuus on tässä tutkimuksessa parempi koskien poliisille ilmoitettujen viharikosten ilmoittamisprosenttia verrattaessa Oikeusministeriön selvitykseen.

Maahanmuuttovirasto tarjoaa tilastot koskien Suomeen saapuvia turvapaikanhakijoita, kiintiöpakolaisia ja oleskeluluvan Suomessa saaneita ulkomaalaisia. Tilastot tähän tutkimukseen on hankittu vuosilta 2014-2016. Tilastokeskuksen tilastoista on saatu tieto tähän tutkimukseen koskien Suomessa vuosina 2014-2016 jo asuneita ulkomaalasitaustaisia henkilöitä. Kaikki seuraavaksi käsiteltävät tilastoluvut on käsitelty jo tässä tutkimuksessa. Tässä esitetään yhteenveto kyseisistä tiedoista tietojen luotettavuuden näkökulmasta.

Vuonna 2016 ensimmäisen oleskeluluvan saaneista 334 henkilön henkilöllisyys jäi tuntemattomaksi ja vuonna 2014 viiden henkilön. Tämän tutkimuksen kohdalla on otettu huomioon tilastojen vääristymä tuntemattomaksi jääneiden henkilöiden osalta. Tuntemattomaksi jääneiden määrä on kuitenkin pieni, kun lukumäärää verrataan kaikkiin Suomeen saapuneisiin ulkomaalaisiin, joten edellä mainittu vääristymä on vähäinen. Asiaa paneudutaan tarkemmin tässä luvussa.

¹⁰³ Oikeusministeriö 2016, s. 73

¹⁰⁴ Tihveräinen 2015, s. 23; Tihveräinen 2016, s. 31-32; Rauta 2017, s. 45

¹⁰⁵ Poliisin verkkosivut 2017

Vuonna 2016 Suomeen saapui 5651 turvapaikanhakijaa, joista 77 henkilöllisyys jäi tuntemattomaksi. Tuntemattomien määrä on 1,36 %. Kiintiöpakolaisia saapui Suomeen 749. Ensimmäisen oleskeluluvan saaneita oli Suomessa 53114 kpl, joista 334 henkilöllisyys jäi tuntemattomaksi. Suomeen saapui yhteensä 59514 ulkomaalaista henkilöä. Näin ollen kansallisuudeltaan tuntemattomien henkilöiden lukumäärä vuonna 2016 Suomeen saapuneista ulkomaalaisista oli 0,70 %.

Vuonna 2015 Suomeen saapui 32476 turvapaikanhakijaa, joista 303 henkilöllisyys jäi tuntemattomaksi. Tuntemattomien määrä on 0,93 %. Kiintiöpakolaisia saapui Suomeen 1034 kpl ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneita oli Suomessa 19683 kpl. Kaikkien ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden kansallisuus oli tiedossa. Suomeen saapui yhteensä 53193 ulkomaalaista henkilöä. Näin ollen kansallisuudeltaan tuntemattomien henkilöiden lukumäärä vuonna 2015 Suomeen saapuneista ulkomaalaisista oli 0,56 %.

Vuonna 2014 Suomeen saapui 3651 turvapaikanhakijaa, joista 64 henkilöllisyys jäi tuntemattomaksi. Tuntemattomien määrä on 1,75 %. Kiintiöpakolaisia saapui Suomeen 1030 kpl ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneita oli Suomessa 19698 kpl. Kaikkien ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden kansallisuus oli tiedossa. Suomeen saapui vuonna 2014 yhteensä 24379 ulkomaalaista henkilöä. Kiintiöpakolaisten kansallisuuksista 94 kpl on listattu luokituksella ”eri kansallisuuksia”. Koska tähän kategoriaan listattujen kansallisuuksien määrä on vähäinen (alle 500 kpl), kategoriaan listattujen eri kansallisuuksien selvittäminen on rajattu tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Tämän tutkimuksen kannalta tilastojen luotettavuutta arvioitaessa edellä mainitut 94 kansallisuus -merkintää käsitellään yhdessä tuntemattomien kansallisuuksien kanssa. Näin ollen tämän tutkimuksen tilasto -luotettavuuden varmentamiseksi kansallisuudeltaan tuntemattomien henkilöiden lukumäärä vuonna 2014 Suomeen saapuneista ulkomaalaisista oli 0,65 %. Turvapaikanhakijoiden väärennetyihin henkilöllisyyspapereihin ja vastaaviin valheellisiin henkilötietoihin ei oteta kantaa tässä tutkimuksessa, koska aihe laajentaisi tämän tutkimuksen kokonaisuutta liikaa.

Maahanmuuttoviraston päätöksenteon jälkeen syntyneitä lapsia ei ole otettu huomioon Maahanmuuttoviraston vuosien 2015-2016 tilastoissa. Koska turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten todennäköinen tavoite on päästä Suomeen pidemmäksi aikaa, on heidän etujensa mukaista, että heidän Suomessa syntynyt lapsensa saisi Suomen kansalaisuuden. Tällöin kyseessä oleva lapsi sijoittuu tilastollisesti Suomen kansalaisuuden omaavien joukkoon, eikä vanhempien edustaman kansalaisuuden. Suomessa syntyvä lapsi saa syntymäpaikan perusteella Suomen kansalaisuuden, jos lapsen vanhemmilla on Suomessa pakolaisen asema tai jos heille muutoin on annettu suojelua kansallisuusvaltionsa viranomaisia vastaan.

Lisäksi edellytetään, että lapsi ei saa kummankaan vanhempansa kansalaisuutta muutoin kuin rekisteröimällä lapsen syntymä vanhemman kansallisuusvaltion viranomaisessa tai muulla tämän valtion viranomaisen myötävaikutusta edellyttävällä tavalla.¹⁰⁶

8. TIETOJEN PÄÄLLEKKÄISYYS

Maahanmuuttoviraston mukaan vuonna 2014 turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika sen vireille laitosta ensimmäiseen ratkaisuun oli 170 vuorokautta. Käsittelyajan jälkeen turvapaikanhakija tilastoidaan ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi, mikäli häntä ei poisteta maasta. Tämän tutkimuksen tulosten virhemarginaalin pitämiseksi mahdollisimman alhaisena pyritään turvapaikanhakija- ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneen -statusten päällekkäisyys minimoimaan. Niin sanottu ”varma aika” saadaan laskemalla 170 vuorokautta taaksepäin päivämäärästä 31.12.2014. Näin ollen ”varma aika” alkaa viikosta 28. Tällä tarkoitetaan, että turvapaikanhakijoita, jotka ovat saapuneet vuonna 2014 viikolla 28 tai sen jälkeen ei ole tilastoitu ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi¹⁰⁷.

Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan 2039 kpl (56 %) kaikista Suomeen vuonna 2014 saapuneista turvapaikanhakijoista on saapunut edellä mainitun ”varman ajan” sisällä. 1612 kpl (44 %) saapui ennen viikkoa 28.¹⁰⁸

Kun edellinen laskentatapa rajataan niihin maihin, joita käsitellään tässä tutkimuksessa (13 maata, taulukko 2014A) saadaan prosenttilukuja tarkennettua tämän tutkimuksen kannalta. Kohdennetun laskentatavan perusteella 62 % kaikista Suomeen vuonna 2014 saapuneista turvapaikanhakijoista on saapunut edellä mainitun ”varman ajan” sisällä ja 38 % saapui ennen viikkoa 28. Näin ollen 62 % tämän tutkimuksen kohteena olevien kansallisuuksien edustajista on tilastoitunut keskimääräisen käsittelyajan suhteen ainoastaan turvapaikanhakijana tässä tutkimuksessa käytetyissä tilastotiedoissa¹⁰⁹.

Prosenttiluvut on saatu laskemalla taukukossa 2014A käsitellyn 13 kansallisuuden saapumislukumäärät vuonna 2014. Edellä mainitut saapumislukumäärät on jaettu kahteen kategoriaan, viikolla 28 ja sen jälkeen Suomeen saapuneet ja ennen viikkoa 28 Suomeen saapuneet.¹¹⁰

Vuonna 2015 turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika sen vireille laitosta ensimmäiseen ratkaisuun oli Maahanmuuttoviraston mukaan 117 vuorokautta. Vuoden 2015 ”varma aika” saadaan laskemalla 117 vuorokautta taaksepäin päivämäärästä 31.12.2015. Näin ollen edellä mainittu ”varma aika” alkaa viikosta 35.

¹⁰⁶ Kansalaisuuslaki 2 luku 9 §, 4 kohta, 2 mom.

¹⁰⁷ ”Varma aika” on laskettu turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan perusteella.

¹⁰⁸ Maahanmuuttovirasto 2015; Maahanmuuttovirasto 2017, s.19-20

¹⁰⁹ ”Varma aika” on laskettu turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan perusteella.

¹¹⁰ Maahanmuuttovirasto 2015

Tällä tarkoitetaan, että turvapaikanhakijoita, jotka ovat saapuneet vuonna 2015 viikolla 35 tai sen jälkeen ei ole tilastoitu ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi ¹¹¹. Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan 26184 kpl (81 %) kaikista Suomeen vuonna 2015 saapuneista turvapaikanhakijoista on saapunut edellä mainitun ”varman ajan” sisällä. 5982 kpl (19 %) saapui ennen viikkoa 35. ¹¹²

Kun edellinen laskentatapa rajataan niihin maihin, joita käsitellään tässä tutkimuksessa (14 maata, taulukko 2015A) saadaan prosenttilukuja tarkennettua tämän tutkimuksen kannalta. Kohdennetun laskentatavan perusteella 61 % kaikista Suomeen vuonna 2015 saapuneista turvapaikanhakijoista on saapunut edellä mainitun ”varman ajan” sisällä ja 39 % saapui ennen viikkoa 35. Näin ollen 61 % tämän tutkimuksen kohteena olevien kansallisuuksien edustajista on tilastoitunut keskimääräisen käsittelyajan suhteen ainoastaan turvapaikanhakijana tässä tutkimuksessa käytetyissä tilastotiedoissa ¹¹³. Prosenttiluvut on saatu laskemalla taukukossa 2015A käsitellyn 14 kansallisuuden saapumislukumäärät vuonna 2015. Edellä mainitut saapumislukumäärät on jaettu kahteen kategoriaan, viikolla 35 ja sen jälkeen Suomeen saapuneet ja ennen viikkoa 35 Suomeen saapuneet. Tilastoluvut perustuvat Maahanmuuttoviraston 21.1.2016 julkaisemaan tilastoon. ¹¹⁴

Maahanmuuttoviraston mukaan vuonna 2016 turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika sen vireille laitosta ensimmäiseen ratkaisuun oli 261 vuorokautta. Vuoden 2016 ”varma aika” saadaan laskemalla 261 vuorokautta taaksepäin päivämäärästä 31.12.2016. Näin ollen edellä mainittu ”varma aika” alkaa viikosta 15. Tällä tarkoitetaan, että turvapaikanhakijoita, jotka ovat saapuneet vuonna 2016 viikolla 15 tai sen jälkeen ei ole tilastoitu ensimmäisen oleskeluluvan saaneeksi ¹¹⁵. Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan 3337 kpl (59 %) kaikista Suomeen vuonna 2016 saapuneista turvapaikanhakijoista on saapunut edellä mainitun ”varman ajan” sisällä. 2314 kpl (41 %) saapui ennen viikkoa 15. ¹¹⁶

Kun edellinen laskentatapa rajataan niihin maihin, joita käsitellään tässä tutkimuksessa (15 maata, taulukko 2016A) saadaan prosenttilukuja tarkennettua tämän tutkimuksen kannalta. Kohdennetun laskentatavan perusteella 69 % kaikista Suomeen vuonna 2016 saapuneista turvapaikanhakijoista on saapunut edellä mainitun ”varman ajan” sisällä ja 31 % saapui ennen viikkoa 15. Näin ollen 69 % tämän tutkimuksen kohteena olevien kansallisuuksien edustajista on tilastoitunut keskimääräisen käsittelyajan suhteen ainoastaan turvapaikanhakijana tässä tutkimuksessa käytetyissä tilastotiedoissa ¹¹⁷. Prosenttiluvut on saatu laskemalla taukukossa 2016A käsitellyn 15 kansallisuuden saapumislukumäärät vuonna 2016.

¹¹¹ ”Varma aika” on laskettu turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan perusteella.

¹¹² Maahanmuuttovirasto 2016; Maahanmuuttovirasto 2017, s.19-20

¹¹³ ”Varma aika” on laskettu turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan perusteella.

¹¹⁴ Maahanmuuttovirasto 2016

¹¹⁵ ”Varma aika” on laskettu turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan perusteella.

¹¹⁶ Maahanmuuttovirasto 2017, s.19-20; Maahanmuuttovirasto 2017b

¹¹⁷ ”Varma aika” on laskettu turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan perusteella.

Edellä mainitut saapumislukumäärät on jaettu kahteen kategoriaan, viikolla 15 ja sen jälkeen Suomeen saapuneet ja ennen viikkoa 15 Suomeen saapuneet. Tilastoluvut perustuvat Maahanmuuttoviraston 11.1.2017 julkaisemaan tilastoon.¹¹⁸

9. KOKONAISARVIO TUTKIMUKSESTA JA TUTKIMUSTULOKSISTA

Tutkimuksen tarkoitus oli vastata kahteen tutkimuskysymykseen.

1. Tutkimuksessa selvitettiin, oliko Suomeen vuosina 2014-2016 saapuneiden turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä ollut vaikutusta rasististen vihamotiivien sisältäneiden viharikosten määrään Suomessa. Tutkimuskysymykseen vastattiin mielestäni kattavasti. Tutkimuksessa otettiin huomioon Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten kokonaislukumäärä ja sen lisäksi selvitettiin erillisesti, oliko turvapaikanhakijoiden, kiintiöpakolaisten tai ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden lukumäärällä vaikutusta rasististen vihamotiivien sisältäneiden viharikosten määrään. Tutkimuksessa huomioitiin myös Suomessa jo asuvat ulkomaalaiset.
2. Lisäksi selvitettiin, ilmenikö vuosien 2014-2016 rasististen rasistisen motiivien sisältäneiden viharikosten asianomistajien joukossa tiettyjä kansallisuuksia muita enemmän. Tietoa saatiin mielestäni kattavasti, koska edellä mainitut seikat käsiteltiin vuosi-tasolla, vuosia verrattiin keskenään ja lopuksi tehtiin vertailu vuosista 2014-2016. Näin saatiin mukaan myös mahdollisuus havaita tilanteen kehittymistä.

Tämän tutkimuksen tutkimuskysymysten pohjalta saadut tulokset luovat omalta osaltaan kuitenkin vasta pohjatietoa rasistisen viharikollisuuden uhriksi tilastoitumisesta Suomessa. Kuten tässä tutkimuksessa ilmeni, Suomeen vuonna 2015 saapuneen poikkeuksellisen suuren ulkomaalaisten lukumäärän lopulliset vaikutukset ulottuvat vielä todennäköisesti useamman vuoden päähän. Myös vuonna 2016 Suomeen saapui selvästi enemmän ulkomaalaisia kuin vuonna 2014. Näistä syistä tätä tutkimusta olisi jatkettava. Näin saataisiin varmempaa ja kattavampaa tietoa rasistisen viharikollisuuden uhriksi tilastoitumisen kehityksestä ja suunnasta. Tämän tutkimuksen hyöty saadaan valjastettua parhaiten jatkamalla tutkimusta.

Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärän vaikutusta rasistisen motiivien sisältäneiden viharikosten lukumäärään Suomessa käsitellään mielestäni kattavasti usean näkökulman kautta. Lisäksi tutkimuksessa pyrittiin käsittelemään kaikki Suomeen vuosina 2014-2016 saapuneet ulkomaalaiset. Huomioita kiinnitettiin myös siihen, että turvapaikanhakijat ja ensimmäisen oleskeluluvan saaneet eriteltiin toisistaan mahdollisimman tarkasti. Näin saatiin minimoitua virhemarginaalia kaksinkertaisen tilastoitumisen osalta. Mielestäni ratkaisumallini laskea niin sanottu ”varma aika” on onnistunut. Virhemarginaalia ei saada poistettua, mutta päällekkäisyyden välttämiseksi on päästy mielestäni tarpeeksi korkealle prosentuaaliselle tasolle.

¹¹⁸ Maahanmuuttovirasto 2017b

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoituja kansallisuuksia verrattiin kansallisuuksiin, joiden edustajista ketään ei tilastoitu rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen asianomistajaksi vuosina 2014-2016. Koska kaikki kansallisuudet oli tilastoitu samalla tavalla, tämä antoi vertailukelpoista lisäinformaatiota. Edellä mainitulla informaatiolla saatiin poissuljettua esimerkiksi, ettei pelkkä Suomeen saapuneiden lukumäärä ollut suoraan yhtenäinen ratkaiseva tekijä rasistisen motiivin sisältäneen viharikoksen uhriksi tilastoitumiselle.

Tutkimus rajattiin rasistisen motiivin sisältäneisiin viharikoksiin, koska yleisin viharikoksen motiivi 2014-2016 vuosien tilastojen perusteella oli uhrin etninen tai kansallinen tausta. Henkilön etnisen taustan kriteeriksi on tässä pääsääntöisesti otettu henkilön syntymämaa, koska tällä tavoin on todennäköisempää saada henkilön etninen tausta yksilöityä oikein.

Myös tutkimusaika rajattiin mielestäni onnistuneesti. Ajallinen rajaus vuosiin 2014-2016 oli pakollista, koska tilastotietojen käsittely ja oman taulukkojärjestelmän luominen jo tältä aikaväliltä oli työlästä. Mutta vaikka aikaväli on kolme vuotta, saatiin juuri tältä ajalta vertailun näkökulmasta erittäin paljon tietoa. Vuoden 2015 poikkeuksellisen suuri ulkomaalaisten saapumisajankohta antaa tavallista enemmän vertailukelpoista tietoa verrattaessa vuoden 2015 tilastotietoja vuosiin 2014 ja 2016. Vuosien 2014 ja 2015, sekä vuosien 2015 ja 2016 valtava ero koskien Suomeen saapuneiden ulkomaalaisten lukumäärää antaa poikkeuksellisen hyvän mahdollisuuden verrata muutosta tilastojen pohjalta. Verrattaessa vuosia 2015 ja 2016 nähdään miten vuoden 2015 suuri ulkomaalaisten saapumislukumäärä vaikuttaa jatkossa. Tämän osalta tarvitaan jatkotutkimusta, koska kuten tutkimuksessa todetaan, vuoden 2015 vaikutukset jatkuvat vielä tulevaisuudessa. Vuoden 2016 tilastotiedot olivat tuoreimmat varmistetut tiedot, jotka saatiin tätä tutkimusta varten. Edellä mainittujen seikkojen pohjalta tehdyn rajaamisen ansiosta tutkimuskokonaisuus ei kasvanut liian suureksi. Tämä parantaa myös tietojen luotettavuutta, koska tutkimuksen tiedon määrä rajattiin hallittavaksi.

Mielestäni tätä tutkimusta varten luomani sijaluku -metodi toimii hyvin tapana yhdistää eri tilastoihin pohjautuvat tiedot. Se avulla saatiin vertailukelpoisia ja tutkimuskysymyksiin vastaavia tuloksia sellaisessa muodossa, että ne on mahdollista esitellä selkeällä tavalla.

Koska Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2014-2016 -katsauksien tilastotieto pohjautuu kirjattuihin rikosilmoituksiin, tutkimuksessa huomioitiin ja tuotiin esiin virhemarginaalit koskien rikosilmoitusten kirjaamista. Tutkimuksessa tuotiin esiin myös, että muutkin ovat käyttäneet Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa -tutkimusten tietoja omissa tutkimuksissaan ja on todettu, että puutteellisuuksista huolimatta rasismijutuiksi merkityt rikokset näyttäisivät antavan varsin luotettavan yleiskuvan rasistisen rikollisuuden keskeisistä piirteistä.

Lisäksi tutkimuksessa huomioitiin mahdollista vääristymää aiheuttava rikoksen ilmoittamatta jättäminen poliisille. Tutkimuksessa käsiteltiin Oikeusministeriön selvitystä vuodelta 2016, jonka mukaan iso osa rasistisen motiivin sisältäneistä viharikoksista jää ilmoittamatta poliisille.

Tässä tutkimuksessa kommentoitiin edellä mainitun selvityksen pohjana käytettyjä tietoja ja lähtökohtia, sekä niiden oleellisia eroja tässä tutkimuksessa käytettyihin tilastotietoihin.

Maahanmuuttoviraston tilastotietojen osalta vuosien 2014-2016 turvapaikanhakijoita, kiintiöpakolaisia ja oleskeluluvan Suomessa saaneita ulkomaalaisia koskevien tilastojen virhemarginaali jää pieneksi. Virhemarginaali todennäköisesti kasvaisi, mikäli olisi mahdollista perehtyä tarkasti turvapaikanhakijoiden väärennettyihin henkilöllisyyspapereihin ja vastaaviin valheellisiin henkilötietoihin. Mutta turvapaikanhakijoiden henkilöllisyyksien tarkka selvittäminen vaatisi oman tutkimuksen ja kaikkien turvapaikanhakijoiden henkilöllisyyksien sataprosenttinen varmentaminen on todennäköisesti mahdotonta.

Tutkimuksessa käytettyjen tietojen virhemarginaalit on pyritty tiedostamaan ja huomioimaan. Virhemarginaaleja ei ollut mahdollisuus poistaa, mutta ne on pyritty rajaamaan mahdollisimman pieniksi. Tulosten luotettavuutta tukee myös tutkimuksen neutraali lähtökohta. Tutkimus tehtiin kantaa ottamatta ja ilman ennako-odotuksia. Tutkimukseen käytettyjen tilastotietojen lisäksi tätä tutkimusta varten kerätty kansainvälinen lähdemateriaali on mielestäni kattava. Sen pohjalta on hankittu tarpeellinen tieto tutkimuksen taustaksi ja kerätty tieto tukee mielestäni riittävästi tutkimusta ja tilastotietojen pohjalta saatuja tutkimustuloksia. Lähdemateriaali tukee myös tämän tutkimuksen aikana syntyneitä jatkotutkimusideoita.

Tässä tutkimuksessa esille nousi tiettyjä kansallisuuksia, joiden edustajien on todettu tässä tutkimuksessa käytettyjen sijalukujen perusteella joutuvan muita kansallisuuksia enemmän rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten uhriksi. Tämän tutkimuksen perusteella Neuvostoliiton, Ruotsin, Viron ja Somalian edustajia on tilastoitu suhteessa eniten rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten asianomistajiksi. Mahdollisiin syihin, miksi, tarvitaan erillisiä tutkimuksia. Tähän aiheeseen tarpeellisella laajuudella perehtyminen olisi laajentanut tätä tutkimusta liikaa.

10. JATKOTUTKIMUSIDEOITA

1. Kuten tässä tutkimuksessa jo todettiin, viime kädessä tuomioistuimien ottaa kantaa epäillyn rikoksen vihamotiiviin Suomessa. Tutkimustyönä olisi verrata poliisin rikosesitutkinnassa olevien viharikosepäilyjen ja tuomioistuimien toteamien viharikosten lukumääriä. Selvityksen kohteena olisi miten moni viharikosepäily todetaan viharikokseksi tuomioistuimissa.
2. Viharikoskoodin käytön tarkentaminen ja rikosilmoitusten kirjaamiseen liittyvistä virheistä johtuvien ongelmien korjaaminen Suomessa, jotta parannetaan viharikos-rikosilmoituksen päätyminen viharikos-aineistoon.
3. Eri maiden välillä suuriakin eroja viharikosten määritelmien ja tilastointitapojen suhteen ja viharikoksen käsite on myös jatkuvan muutoksen alla. Edellä mainituista syistä eri maiden viharikostilastot eivät ole suoraan vertailukelpoisia.¹¹⁹ Jatkotutkimuksen kohteena voisi olla siis onko mahdollista luoda yhtenäinen eurooppalainen määritelmä viharikoksille ja miten se luotaisiin.
4. Vuodesta 2015 lähtien vastaanottokeskukset on Suomessa mainittu erikseen tilastoissa. Näiden tilastojen tietojen hyödyntäminen viharikostutkinnassa. Yhtenä mallina voisi olla poliisin tietoon tulleiden viharikoksien esittäminen Suomen karttapohjalla ja näiden havaintojen vertailu Suomessa olevien vastaanottokeskusten sijainteihin. Ajatusta voidaan vielä laajentaa ottamalla huomioon mahdolliset muutokset, kun uusia ulkomaalaisia on saapunut vastaanottokeskuksiin.
5. Tässä tutkimuksessa esille nousi tiettyjä kansallisuuksia, joiden edustajien on todettu tässä tutkimuksessa käytettyjen sijalukujen perusteella joutuvan muita kansallisuuksia enemmän rasistisen motiivin sisältäneiden rikosten uhriksi. Yksi mahdollinen lähtökohta jatkotutkimukselle olisi tutkia korkean rikollisuuden tason ja korkean uhriksi tilastoitumisen välistä suhdetta. Tutkimusten mukaan tiettyjen väestöryhmien edustajia on tilastoitu sekä rikoksesta epäillyksi, että rikoksen uhriksi muihin kansallisuuksiin verrattuna suhteessa enemmän. Tämä havainto tehtiin erityisesti väkivaltarikoksien ja väkivaltaa käsittäneiden rikosten kohdalla (mm. pahoinpitelyrikokset, ryöstöt).¹²⁰ Tutkijoiden vertailuihin perustuvan arvion mukaan esimerkiksi Suomeen muuttaneissa virolaisissa on sekä Virossa, että Suomessa toimivia taparikollisia. Sen sijaan Norjaan muuttaneet virolaiset ovat suurelta osin työhön rekrytoituja maahanmuuttajia.¹²¹

¹¹⁹ Tihveräinen 2016b, s. 148, 151

¹²⁰ Lehti, ym. 2014, s. 61-62

¹²¹ Skarðhamar, Aaltonen & Lehti, 2014, s. 16

Vastaavaa tutkimusta on tehty myös selvittämällä Suomen ja Norjan välisiä eroja koskien rikoksia tekeviä ruotsin kansallisuuden edustajia. Tutkimuksen mukaan Suomessa noin joka toinen suomea puhuvista ruotsalaistaustaisista ryöstöihin ja varkauksiin syyllistyneistä on kuulunut romaniväestöön¹²². Tutkimusmateriaalia romanien rikoksen uhriksi joutumisesta on löydettävissä eri tahoilta. Romaneihin kohdistuvaa syrjintää ja väkivaltaa Euroopassa koskevia tutkimuksia on tehty viime vuosien aikana. Useat maat tilastoivat erikseen romaneihin kohdistuvat viharikokset.¹²³

Myös Poliisiammattikorkeakoulu tekee edellä mainitunlaisen tilastoinnin vuoden 2017 vihatilastoinnissa.

6. Tässä tutkimuksessa selvisi myös, että neuvostoliittolaisten ja venäläisten tulokset eroavat selvästi toisistaan. Neuvostoliittolaisten/venäläisten osalta suhde suomalaisiin ulottuu historiassa pitkälle menneisyyteen, mutta siihen ei perehdytä enempää tässä tutkimuksessa. Sen sijaan mielenkiintoinen jatkotutkimusidea olisi tutkia miksi neuvostoliittolaisten ja venäläisten tulokset eroavat selvästi tämän tutkimuksen taulukoiden tekemiseen käytetyissä tilastoissa.
7. Vastaavanlainen tutkimus voitaisiin tehdä selvittäen miksi somalialaisten tulokset eroavat selvästi muiden Afrikasta Suomeen saapuneiden kansallisuuksien tuloksista.

¹²² Skarðhamar, Aaltonen & Lehti, 2014, s. 16

¹²³ Rauta 2017, s. 46

11. LÄHTEET

Brå, 2014: Hate crime 2013: Statistics on police reports with identified hate crime motives and self-reported exposure to hate crime. Brå report 2014:14. Brå, Stockholm.

Luettavissa:

https://www.bra.se/download/18.626651b0148b20bd39c87f/1413792518471/2014_hatecrime_2013_suommary.pdf

Brå, 2016: Hatbrott 2015: Statistik över polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv och självrapporterad utsatthet för hatbrott. Rapport 2016:15. Brå, Stockholm.

Luettavissa:

https://www.bra.se/download/18.3c6dfe1e15691e1603eb65e3/1474958157817/2016_15_Hatbrott_2015.pdf

Butcher K. F., 2005: Crime and Immigration: Further Evidence on the Connection. Harvard University, USA.

Luettavissa:

<https://www.philadelphiafed.org/-/media/research-and-data/events/2005/immigration/papers/Piehl.pdf>

FRA, 2009: EU-Midis. European Union Minorities and Discrimination Survey. Main Results Report. European Union Agency for Fundamental Rights.

Luettavissa:

http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/eumidis_mainreport_conference-edition_en.pdf

Grattet, R. & Jennes, V., 2001: The Birth and Maturation of Hate Crime Policy in the United States. Teoksessa Jack Levin & Gordana Rabrenovic (toim.) American behavioral scientists vol 45, number 4. Routledge, New York.

Luettavissa:

https://www.researchgate.net/profile/Jennifer_Balboni/publication/254074586_Consequences_for_VictimsA_Comparison_of_Bias_and_Non-BiasMotivated_Assaults/links/56320a6d08ae506cea688233/Consequences-for-VictimsA-Comparison-of-Bias-and-Non-BiasMotivated-Assaults.pdf

Green, D.P.; McFalls, L.H. & Smith, J.K., 2003: Hate Crime: An Emergent Research Agenda. Teoksessa Barbara Perry (toim.) Hate and Bias Crime: a Reader. Routledge, New York. Luettavissa:

https://books.google.fi/books?id=TqAAOLm7Y-MC&pg=PA27&lpg=PA27&dq=Hate+Crime:+An+Emergent+Research+Agenda&source=bl&ots=Q5h4hDazmI&sig=Frxc12dmCYpZr7NHGdDlxhfMz5A&hl=sv&sa=X&ved=0ahUKEwiEnuu3_eTYAhVGXCwKHYprCHkQ6AEITTAE#v=onepage&q=1990s&f=false

Honkatukia, Päivi, 2005: Maahanmuuttajat väkivallan uhreina. Teoksessa: Reino Sirén & Päivi Honkatukia (toim.), Suomalaiset väkivallan uhreina. Tuloksia 1980–2003 kansallisista uhrihaastattelututkimuksista. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 216. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.

Luettavissa:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152466/216_Siren_Honkatukia_2005.pdf

Honkatukia, Päivi & Suurpää, Leena, 2008: Nuorten miesten monikulttuurinen elämäntapa ja rikollisuus. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu 232. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.

Luettavissa:

<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/152445>

Hällsten, M.; Szulkin, R., & Sarnecki, J., 2013: Crime as the price of inequality. The gap in registered crime between childhood immigrants, children of immigrants and children of native Swedes. *British Journal of Criminology*, 53. Stockholm University, Stockholm.

Luettavissa:

http://www.su.se/polopoly_fs/1.55504.1321514493!/SULCISWP_2011_1.pdf

Iivari, Juhani, 2006: Tuomittu maahanmuuttaja. Stakesin tutkimuksia 154. Stakes, Helsinki.

Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva Kansainvälinen Yleissopimus 37/1970, johdanto.

Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1970/19700037>

Kansalaisuuslaki 2 luku, 9 § (16.5.2003/359).

Kardell, J., & Carlsson, K. M., 2009: Lagföringar av invandrare och invandrares barn i de olika nordiska länderna. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* nr 3. Stockholm University, Stockholm.

Kotiniemi, Lassi, 2015: Ulkomaalaistaustaisten rikollisuus lukuina.

Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Kääriäinen, Juha; Ellonen, Noora; Peutere, Laura & Sariola, Heikki, 2010: Lapset ja nuoret väkivallan uhreina: Maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten vertailua. *Yhteiskuntapolitiikka* 75 (2). Terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsinki.

Luettavissa:

<https://julkari.fi/handle/10024/100362>

Laitinen, Kari; Jukarainen, Pirjo & Boberg, Henrik, 2016: Maahanmuutto & turvallisuus – arvioita nykytilasta ja ennusteita tulevaisuudelle. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 7/2016. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, Helsinki.

Lappi-Seppälä, Tapio, 2012: Selvityksiä raiskausrikoksista. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 13/2012. Oikeusministeriö, Helsinki.

Lehti, Martti, ym., 2014: Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 265. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki.

Maahanmuuttovirasto, 2015: Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat ja Suomen kansalaisuuden saaneet 2014. Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/5798793/57701_2014_tilastograafit.pdf/ecc0b9de-f963-46f1-957e-fc4494cfb3d5

Maahanmuuttovirasto, 2015b: Turvapaikanhakijat 1.1.-31.12.2014.

Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/6161882/50498_Tp-hakijat_tammi_2014.pdf/b4bcc624-c47e-42e4-80e6-206770dbf0f8

Maahanmuuttovirasto, 2016: Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat ja Suomen kansalaisuuden saaneet 2015. Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/5798793/64996_Tilastograafit_2015_valmis.pdf/67d033f5-8f39-4719-80d1-20caed0f6f41

Maahanmuuttovirasto, 2016b: Turvapaikanhakijat 1.1.-31.12.2015.

Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/6161882/64990_Tp-hakijat_2015.pdf/f6fced12-0552-4ae5-a0ab-69c522786688

Maahanmuuttovirasto, 2017: Maahanmuuttoviraston toimintakertomus 2016. Julkaistu 15.12.2017.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/5915665/72625_Maahanmuuttoviraston_toimintakertomus_2016.pdf/3f87f69d-0c11-4c90-a729-f9f50c5c59c3

Maahanmuuttovirasto, 2017b: Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat ja Suomen kansalaisuuden saaneet 2016. Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/6162429/65768_Tp-paatokset_2016.pdf/2ebecb7b-d821-4c77-889e-eb3c70ea14d4

Maahanmuuttovirasto, 2017c: Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset 2012 - 2016. Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa: <http://www.migri.fi/>

<http://migri.fi/documents/5202425/6160769/Kiinti%C3%B6pakolaiset%202003-2016/6458628b-fba4-4fb6-a019-c4369b79375a>

Maahanmuuttovirasto, 2017d: Tietoa turvapaikanhakijalle. Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

[http://migri.fi/documents/5202425/6165225/Tietoa%20turvapaikanhakijalle%20\(fi\)/76dd8bf0-704e-46a2-a592-4e5a13374447](http://migri.fi/documents/5202425/6165225/Tietoa%20turvapaikanhakijalle%20(fi)/76dd8bf0-704e-46a2-a592-4e5a13374447)

Maahanmuuttovirasto, 2017e: Turvapaikanhakijat 1.1.-31.12.2016.

Maahanmuuttovirasto, Helsinki.

Luettavissa:

http://migri.fi/documents/5202425/6161882/65764_tp-hakijat_2016.pdf/97740897-f0a7-43cb-9b0b-6cd4033cd9d3

Maahanmuuttovirasto, 2018: Oleskelulupa.

Luettavissa:

<http://migri.fi/jatkolupa>

Martens, P. L. & Holmberg, S., 2005: Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet. Brå, Stockholm.

Luettavissa:

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800012697/2005_17_brottslighet_bland_personer_fodda_sverige_och_utlandet.pdf

Mears, Daniel P., 2016: Immigration and Crime: What's the Connection? Federal Sentencing Reporter 14(5):1-5. Texas, USA.

Niemi, Jenni, 2011: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2010. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Nieminen, Tarja; Sutela, Hanna & Hannula, Ulla, 2014: Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi. Tilastokeskus, Helsinki.

Oikeusministeriö, 2016: Selvitys vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin. Oikeusministeriön julkaisu 03.03.2016. Oikeusministeriö, Helsinki.

Luettavissa:

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-496-9>

Pakolaisneuvonta ry:n verkkosivut, 2017: Turvapaikkamenettely Suomessa.

Pakolaisneuvonta ry, Helsinki.

Luettavissa:

<http://www.pakolaisneuvonta.fi/?lid=35>

Peutere, Laura, 2010: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2009. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Poliisi, 2016: Vihapuheiden ja -rikosten torjuntaan liittyvän toimintasuunnitelman valmistelua koskevan työryhmän loppuraportti. Julkaistu 14.11.2016.

Luettavissa:

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/55559_53788_Vihapuheiden_tehostettu_torjunta_raportti.pdf?c6106bf1ae75d488

Poliisiammattikorkeakoulu, 2017: Poliisiammattikorkeakoulun julkaisurekisteri.

Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Rekisteri on käytettävissä osoitteessa:

<http://www.polamk.fi/tki/julkaistoiminta/julkaisurekisteri>

Poliisin verkkosivut, 2017.

Luettavissa:

<http://www.poliisi.fi>

<http://www.poliisi.fi/rikkokset/pahoinpitely>

http://www.poliisi.fi/rikkokset/virallisen_syytteen_alaiset_rikkokset_ja_asianomistajarikkokset

Poliisihallitus, 2011: Epäilyn viharikoksen tai sellaisia piirteitä sisältävän rikoksen luokittelu poliisiasiaan tietojärjestelmään, 2020/2011/2098. Poliisihallitus, Helsinki.

Rauta, Jenita, 2017: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2016. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Rikoslaki 6 luku 5§ (8.5.2015/564)

Rikoslaki 11 luku 10 § (13.5.2011/511)

Rikoslaki 11 luku 10 a § (13.5.2011/511)

Rikoslaki 11 luku 11 § (13.11.2009/885)

Rikoslaki 21 luku 5 § (21.4.1995/578).

Salonen, Annamari ja Villa, Susan (toim.), 2006: Rasismi ja etninen syrjintä Suomessa 2005. Cosmoprint, Helsinki.

Skarðhamar T., Aaltonen M. & Lehti M., 2014: Immigrant crime in Norway and Finland, Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention. Routledge, London.

Luettavissa:

<http://dx.doi.org/10.1080/14043858.2014.926062>

Skarðhamar, Torbjør; Thorsen, Lotte R. & Kristin Henriksen, 2011: Kriminalitet og straff blant innvandrere og øvrig befolkning. Statistisk sentralbyrå, Oslo.

Luettavissa:

https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_201121/rapp_201121.pdf

Sisäministeriön verkkosivut, 2017.

Luettavissa:

<http://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>

Suomen pakolaisapu internetsivusto, 2017.

Luettavissa:

<http://pakolaisapu.fi/pakolaisuus/pakolaisuus-suomessa/>

Tihveräinen, Tero, 2015: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2014. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 8/2015. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Tihveräinen, Tero, 2016: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2015. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 10/2016. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Tihveräinen, Tero, 2016b: Epäiltyjen viharikosten määrä ja piirteet Suomessa. Artikkele kokoomateoksessa: Poliisin toimintaympäristö: Poliisiammattikorkeakoulun katsaus 2016 - Vesa Mutttilainen & Pauliina Potila (toim.). Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Luettavissa:

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-325-5>

Tilastokeskus, 2017: Tilastokeskuksen PX-Web -tietokannat: Taustamaa ja syntyperä iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1990 – 2016.

Luettavissa:

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/?tablelist=true

Tilastokeskus, 2017b: Tilastokeskuksen verkkosivut: Ulkomaalaistaustaiset.

Luettavissa:

<http://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaalaistaustaiset.html>

Tilastokeskus, 2017c: Tilastokeskuksen verkkosivut: Käsitteet ja määritelmät.

Luettavissa:

<http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/kas.html?tulosta>

Tilastokeskus, 2017d: Tilastokeskuksen verkkosivut: Väestörakenne.

Luettavissa:

https://www.stat.fi/til/vaerak/2016/vaerak_2016_2017-03-29_tie_001_fi.html

Tilastokeskus, 2017e: Tilastokeskuksen verkkosivut: Väestörakenne-tilastot.

Luettavissa:

http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#turvapaikanhakijat

Valtioneuvosto, 2014: Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteko 2014. Valtioneuvosto, Helsinki.

Luettavissa:

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Selonteko/Documents/vns_6+2014.pdf

Wickes R. & Sydes M. 2015: Immigration and crime, teoksessa: The Routledge handbook on Crime and International Migration. Routledge, London.

Luettavissa:

https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj5zrWM4MvYAhXLZpoKHag0Bf8QFgg-MAI&url=https%3A%2F%2Fwww.routledgehandbooks.com%2Fpdf%2Fdoi%2F10.4324%2F9780203385562.ch2&usg=AOvVaw0jScSmDrUGRoHCvAQXb_5P

Ylivirta, Janne; Rauta, Jenita ym., 2016: Poliisiammattikorkeakoulussa 14.-16.12.2016 järjestelyltä kurssilta "Viharikosten kohtaaminen ja tunnistaminen poliisin työssä", jossa luennoitsijoina toimivat Janne Ylijärvi VT, lehtori, Jenita Rauta FT, Mari Koskelainen, lehtori, psykologi, emdr-terapeutti, Pia Holm, varatuomari. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

LAKIPYKÄLÄT

Kansalaisuuslaki 2 luku 9 § (16.5.2003/359)

Lapsi saa syntyessään Suomen kansalaisuuden, jos:

- 1) äiti on Suomen kansalainen;
- 2) isä on Suomen kansalainen; ja
 - a) avioliitossa lapsen äidin kanssa; tai
 - b) lapsi syntyy Suomessa ja miehen isyys lapseen vahvistetaan;
- 3) isä on kuollut, mutta oli kuollessaan Suomen kansalainen; ja
 - a) avioliitossa lapsen äidin kanssa; tai
 - b) lapsi syntyy Suomessa ja miehen isyys lapseen vahvistetaan; tai
- 4) lapsi syntyy Suomessa eikä saa syntyessään minkään vieraan valtion kansalaisuutta, eikä hänellä syntymänsä perusteella ole edes toissijaisesti oikeutta saada minkään vieraan valtion kansalaisuutta.

Suomessa syntyvä lapsi saa syntymäpaikan perusteella Suomen kansalaisuuden, jos lapsen vanhemmilla on Suomessa pakolaisen asema tai jos heille muutoin on annettu suojelua kansalaisuusvaltionsa viranomaisia vastaan. Lisäksi edellytetään, että lapsi ei saa kummankaan vanhempansa kansalaisuutta muutoin kuin rekisteröimällä lapsen syntymä vanhemman kansalaisuusvaltion viranomaisessa tai muulla tämän valtion viranomaisen myötävaikutusta edellyttävällä tavalla. Jos edellä tarkoitettua suojelua on annettu vain toiselle vanhemmista, edellytetään myös, että lapsi ei saa syntyessään eikä hänellä syntymänsä perusteella ole edes toissijaisesti oikeutta saada toisen vanhempansa kansalaisuutta.

Rikoslaki 6 luku 5§ (8.5.2015/564)

Rangaistuksen koventamisperusteita ovat:

- 1) rikollisen toiminnan suunnitelmallisuus;
- 2) rikoksen tekeminen osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa;
- 3) rikoksen tekeminen palkkiota vastaan;
- 4) rikoksen tekeminen rotuun, ihonväriin, syntyperään, kansalliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen perustuvasta vaikuttimesta taikka niihin rinnastettavasta muusta vaikuttimesta; ja
- 5) tekijän aikaisempi rikollisuus, jos sen ja uuden rikoksen suhde rikosten samankaltaisuuden johdosta tai muuten osoittaa tekijässä ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä.

Järjestäytyneellä rikollisryhmällä tarkoitetaan vähintään kolmen henkilön muodostamaa tietyn ajan koossa pysyvää rakenteeltaan jäsentynyttä yhteenliittymää, joka toimii yhteistuumin tehdäkseen rikoksia, joista säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka 11 luvun 10 §:ssä tai 15 luvun 9 §:ssä tarkoitettuja rikoksia.

Rikoslaki 11 luku 10 § (13.5.2011/511)

Kiihottaminen kansanryhmää vastaan

Joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, on tuomittava *kiihottamisesta kansanryhmää vastaan* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Rikoslaki 11 luku 10 a § (13.5.2011/511)

Törkeä kiihottaminen kansanryhmää vastaan

Jos kiihottamisessa kansanryhmää vastaan kehoitetaan tai houkutellaan

1) joukkotuhontaan tai sen valmisteluun, rikokseen ihmisyyttä vastaan, törkeään rikokseen ihmisyyttä vastaan, sotarikokseen, törkeään sotarikokseen, murhaan tai terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn tappoon tai

2) muuhun kuin 1 kohdassa tarkoitettuun vakavaan väkivaltaan siten, että teolla selvästi vaarannetaan yleistä järjestystä ja turvallisuutta

ja kiihottaminen kansanryhmää vastaan on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava *törkeästä kiihottamisesta kansanryhmää vastaan* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Rikoslaki 11 luku 11 § (13.11.2009/885)

Syrjintä

Joka elinkeinotoiminnassa, ammatin harjoittamisessa, yleisöpalvelussa, virkatoiminnassa tai muussa julkisessa tehtävässä taikka julkista tilaisuutta tai yleistä kokousta järjestettäessä ilman hyväksyttävää syytä

1) ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla,

2) kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä taikka

3) asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita olennaisesti huonompaan asemaan

rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava työsyryntänä tai kiskonnantapaisena työsyryntänä, *syrjinnästä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Rikoslaki 21 luku 5§ (21.4.2015/578)

Pahoinpitely

Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa, taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava *pahoinpitelystä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

HAKUSANAT

(ulkomaalai* and.s viha*) OR ennakkoluulo* OR (ensimmäi* and oleskelulu*) OR etni* OR ideologi* OR ihonväri* OR kiintiöpak* OR maahanmuuttaj* OR muukalaisviha* OR oleskelu* OR pakolai* OR racis* OR rasism* OR rasist* OR rodullinen OR vihariko* OR vähemmistö* OR syrjintä OR monikulttuuri* OR rodun OR (takaisin* and.kotimaa*) OR turvapaikanhak* OR ulkomaalaisvastai* OR (syntyperä* and.s vuoksi) OR vastaanottokesku* OR syjivä* OR syrjityksi.